

Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

Zasnova mreže turističnih poti
in njihovega označevanja
v Dolenjskih Toplicah

Nosilec projekta: Občina Dolenjske Toplice

Koordinatorica projekta: Jasmina Žagar

Izdelovalec projekta:
STUDIO 5 Marko Kapus s.p. s sodelavci

Petra Florjančič, Majda Papež, Renato Repše,
MEDIANOVA Matej Zupančič s.p. in MARGINALIJA d.o.o.,
Projektna skupina tematskih poti in označevanja v občini Dolenjske Toplice:
Marko Arnuš, Rok Barbič, Andrej Hudoklin, Ivan Plut, Bojan Potočar in Anton Strniša
ter Janez Vovk

VSEBINA

poglavje naslov

1. Dispozicija za osnutek turističnih poti
2. Vprašalnik o nosilnosti okolja v mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
3. Nepremična kulturna dediščina v občini Dolenjske Toplice po Registru nepremične kulturne dediščine, november 2006
4. Topliški križemkražem. Priručnik celostne likovne podobe
5. Pregled predlaganih poti v mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
6. Zasnova vodnika pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti
7. Oblikovalska rešitev za pripravo kataložnih listov z vodniki poti oz. publikacije z vodniki poti v reprotudiu
8. Zasnova sistema označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in umestitev sistema označevanja v prostor
9. Skrbniki pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
10. Soglasje o postavitvi označevalnih tabel. Obrazec
11. Navodilo za obravnavo predlogov za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije na državnih cestah, ki so v upravljanju Direkcije Republike Slovenije za ceste. Priloga
12. Pravilnik o označevanju turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
13. Umestitev mreže turističnih poti v regionalni razvojni program
14. Koncept promocije mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. Od modela do izvedbe

1. DISPOZICIJA ZA OSNUTEK TURISTIČNIH POTI

1.1. Izhodišča naloge

Občina Dolenjske Toplice je imele leta 2003 3.366 prebivalcev. Osrednji zdraviliški in izletniški kraj Dolenjske Toplice je to leto zabeležil 14.846 prihodov turistov, ki so na 524 ležiščih opravili 94.563 prenočitev; svoje prenočitvene kapacitete so imele Dolenjske Toplice zasedene 180 dni oz. dovolj dobro čez celo leto, gostje pa so tu povprečno preživeli več kot 6 dni.

Naravno zdravilišče je glavni steber turizma v občini Dolenjske Toplice. Odlikujejo ga medicinsko vodene zdraviliške storitve s pomočjo termalne vode, ki omogoča različne oblike utrjevanja zdravja, telesne in psihične sprostitev ter nekaterim vrstam zdravljenja prilagojene terapije. Zdravilišču zagotavlja njegovo uspešnost poleg pridobljenega ugleda zlasti stalno napredovanje tako v medicinskih in terapevtskih kot kopaliških in turističnih dodatnih programih. Vendar je hiter razvoj zmogljivosti zdravilišča prinesel tudi določeno obremenitev okolja in narave. Zdraviliški gostje so vse bolj naravovarstveno zavzeti in temu primerno pričakujejo od turističnih in lokalnih dejavnikov ustrezno varovanje narave, urejanje okolja in kulturni odnos pri predstavljanju naravne in kulturne dediščine. Številne turistične poti s poudarjeno naravno in kulturno dediščino so odgovor lokalne skupnosti na pričakovanja zdraviliških gostov.

Zaradi pokrajinske pestrosti in dodatne turistične ponudbe so Dolenjske Toplice s širšim območjem zelo zanimive za pohodništvo, kolesarstvo in konjeništvu, kar dokazuje tudi gosta mreža obstoječih pohodnih poti. Za prebivalstvo in goste zdravilišča sta rekreacija in stik z naravo pomembna načina preživljanja prostega časa, za goste zdravilišča pa tudi ena najprimernejših oblik izvajanja preventivnih zdravstvenih programov. Dostopna in urejena rekreacijska infrastruktura predstavlja osnovo za doseganje kakovosti življenja. Marsikateri gost zdravilišča si želi spoznati Dolenjske Toplice in širšo okolico, se odpraviti na krajši izlet in preživeti prosti čas zunaj hotelskega kompleksa.

Danes se obiskovalec Dolenjskih Toplic zaradi slabše preglednosti v obstoječi »mreži pohodnih poti« ne znajde najbolje in se zaradi pomanjkanja informacij tudi težko odloča, v katero smer naj se odpravi. Seveda bi mu bilo lažje, če bi razpolagal s preglednim zemljevidom krožnih turističnih poti in vodnikom z njihovim opisom. Prav zato in zaradi spodbujanja oblikovanja dodatne turistične ponudbe je občina Dolenjske Toplice predlagala projekt oblikovanja mreže turističnih poti. Trenutno ponudba turističnih poti, njihova povezanost in dodatna ponudba ob poteh niso najboljši, zato je bilo potrebno najprej zbrati informacije o obstoječih poteh, njihove opise ter oblikovati predlog mreže poti, čemur je bil namenjen prvi del 1. faze projekta. Mreža bo osnova, na katero se bodo navezovalе obstoječe in nove lokalne poti ter njihova ponudba.

1.2. Koncept popotništva

Projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice temelji na konceptu popotništva.

Kdor se premika iz kraja v kraj, je popotnik. Cilj popotništva ni, da bi v čimkrajšem času in na najlažji mogoč način prišli do konca poti, popotništvo je način življenja, cilj sta potovanje in pot. Dolžino poti in njeno težavnost pogojuje ciljni posameznik oziroma skupina, kateri je ta pot namenjena.

Popotništvo je lahko osnova projekta razvoja turizma na nekem področju, ki naj bi se iz svojega osnovnega koncepta razširil na dodatno ponudbo ruralnega prostora, kamor usmerjamo popotnika. Ena od temeljnih podlag popotništva kot tudi dodatne ponudbe je naravna in kulturna dediščina prostora, kjer želimo razviti turistično ponudbo.

Cilj popotništva sta potovanje in pot – potovanje je lahko hoja, tedaj gre za pohodništvo, potuje se lahko s kolesom, v tem primeru govorimo o kolesarjenju, pot lahko tudi prejahamo, običajno pa pot prevozimo. V vseh primerih je cilj dosežen. Prav zato popotništvo lahko služi za osnovo projekta razvoja turizma.

Kje so prednosti razvoja turizma, ki izhaja iz koncepta popotništva? V odpiranju prostora, ki ga namenjamo tujcu, turistu, gostu – vse je že tu; na nas je, da ta prostor naredimo do kraja viden. Eden od načinov odpiranja prostora je označevanje in signalizacija. Popotništvo odpira prostor korak za korakom – tudi če bi hotelo, ga ne more odpreti naenkrat. Ko se popotniku na njegovem popotovanju damo »najti«, ko ga usmerimo, da nas poišče, smo vsi v tem prostoru gostitelji in smo na to povsem pripravljeni. V tem je poročstvo, da se ne osramotimo, in v tem je tudi možnost, da s turizmom vsi po malem zaslužimo, in nekateri živimo samo od njega. Nismo ravno navajeni, da je to lahko vsa ponudba. S popotništvom pač ne moremo razviti industrijskega turizma. Toda tega podeželjski prostor niti prenesel ne bi. To pa ne pomeni, da popotništvo nima svojega aduta – z minimalnimi vlaganji v čisti turizem začeti z njim tržiti.

Čisti turizem in možnosti njegovega razvoja v občini Dolenjske Toplice omogočajo:

- ugodna prometna lega in enostavna dostopnost do najbolj oddaljenih krajev,
- bogata naravna in kulturna dediščina,
- ekološko dovolj ohranjeno in prijazno okolje.

Osnovni principi za razvoj turizma na podeželju so:

- varstvo naravne in kulturne dediščine,
- rekreacija – čisto okolje,
- ruralna ekonomija,
- razvoj s poudarkom na varovanju okolja,

- oblikovanje ponudbe in marketing.

Projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice označujejo popotovanje, naravna in kulturna dediščina, ki obsega naravne vrednote, ekološko pomembna območja in izjemno kulturno krajino ter arheološko, stavbno, memorialno in naselbinsko dediščino pa tudi dejavnosti domače obrti in pridelitve, in turistična ponudba. Vendar pa ta projekt ni samo seznam podatkov o turističnih znamenitostih in turističnih storitvah v Dolenjskih Toplicah oziroma v delu Kočevskega roga in Novomeške pokrajine. Ker je podeželje, ki ga zajema projekt – če izvzamemo Dolenjske Toplice – manj razvito in manj obiskano, ozko opredeljene storitve ne bi mogle zagotoviti trajnostne ponudbe. Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice zato povezuje različne vrste naravnih in kulturnih znamenitosti, turističnih storitev in dejavnosti v delu Kočevskega roga in Novomeške pokrajine. Namen tega projekta ni le vzpostaviti dodatno ponudbo zdravilišča, ampak z raznovrstnostjo ponudbe privabiti v to regijo nove obiskovalce, ki si potem oblikujejo svoje lastne potovalne načrte s pomočjo seznama ponujenih možnosti, označena dediščina in ostala ponudba pa jim poenostavlja popotovanje.

Pri načrtovanju mreže turističnih poti smo izhajali iz obstoječih pešpoti, ki smo jim dodali šest kolesarskih poti. Trase pešpoti »sledijo« pokrajini, strukturi naselij, prometnim povezavam in obstoječim vzorcem turistične ponudbe. Trasiranje kolesarskih poti je predpostavilo ceste, po katerih bodo kolesarji – gostje prispeli v pokrajino in se po njih gibal, kraje, v katerih bodo iskali prenočišče in druge storitve, in območja in objekte naravne in kulturne dediščine, ki so bistven sestavni del poti. Sestavine tega turističnega proizvoda so kulturna krajina, območja in objekti naravne in kulturne dediščine ter ocena primernosti prostora za pohodništvo, kolesarjenje in kasneje tudi za jahanje. Temu je sledila izdelava kartografske dokumentacije v merilu 1:25.000 z označenimi pešpotmi in kolesarskimi potmi.

1.3. Namen mreže turističnih poti

Osnovni namen Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je regeneracija podeželja z vključevanjem kulturne krajine ter objektov in območij naravne in kulturne dediščine kot elementov turistične ponudbe obravnavanega prostora. Območje tega regionalnega projekta je pokrajina izrednih možnosti, ki z dobro oblikovanim razvojnim načrtom, spretnim vodenjem in sodelovanjem vseh zainteresiranih v projektu omogoča razvoj iz turistično uspešnega kraja v turistično uspešno regijo.

Širši namen projekta je vzpostaviti kakovostno vzdrževano in prepoznavno mrežo turističnih poti v Dolenjskih Toplicah, ki bo dopolnjena s primerno turistično ponudbo, in jo povezati s turističnimi potmi širše Dolenjske in Bele krajine.

Glavni poudarek turistične ponudbe Topliški križemkražem je na poteh in njihovih tipičnih prvinah, vendar se mora projekt celovito vključevati v regijo, ker:

- se obiskovalci ne zadovoljijo samo z »omejenim« turističnim proizvodom,
- bodo na vedenje turistov in njihovo odzivanje v regiji vplivale tudi tiste značilnosti, ki

- niso vključene v Mrežo turističnih poti v občini Dolenjske Toplice,
- lahko turisti koristijo ali pa škodijo kulturni krajini.

Namen mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice kot integralnega turističnega proizvoda je:

- opozoriti goste zdravilišča na raznolikost in privlačnost Dolenjskih Toplic in njene širše okolice in s tem doseči boljšo prepoznavnost tega območja kot turistične destinacije,
- omogočiti zdraviliškim gostom dodatne možnosti za animacijske (rekreativne) programe,
- doseči zanimanje dnevnih gostov Dolenjskih Toplic in mimoidočih popotnikov za vsaj en postanek v kraju in njegovi širši okolici,
- pospeševati domača turistična potovanja z oblikovanimi predlogi poti in destinacij,
- tuje tranzitne potnike in potnike na krožnih potovanjih povabiti v Dolenjske Toplice in ustvariti promet z njihovim kratkim, pa tudi daljšim postankom v tem zdraviliškem in izletniškem kraju in širši regiji.

Z Mrežo turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in njegovimi prihodnjimi izpeljankami želimo izboljšati življenjski standard, ne da bi pri tem korenito spremenili ali uničili lokalno kulturo ali obstoječi način življenja. Predviden je kot razvojna možnost za ekonomsko oživitev podeželja, to je iz že obstoječega razvitega turističnega središča širiti turizem na nova in malo obiskana območja, s tem da se:

- poveča število obiskovalcev,
- podaljša čas njihovega bivanja,
- poveča raznolikost zanimivosti in turističnih storitev.

Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice ponuja turistično ponudbo, ki v svoje središče postavlja naravno in kulturno dediščino dela Kočevskega roga in Novomeške pokrajine. Razvoj tega projekta je bistven sestavni del razvoja celotne regije. Vendar je Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice samo ena od ponudb. Kočevski rog in Novomeška pokrajina seveda lahko ponudita še druge turistične storitve in proizvode, ki pa niso vključeni v projekt. Z morebitnim vključevanjem vseh turističnih zanimivosti regije, bi se verjetno izgubil cilj natanko določene turistične ponudbe – tržna niša za ciljno turistično tržišče.

Čeprav je Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice osredotočena samo na nekatere zanimivosti v regiji, lahko služi kot dopolnilo ostalim turističnim storitvam in že oblikovanim proizvodom. Prispeva lahko na primer k znižanju stroškov pri promociji regije in širši ponudbi na ciljnih trgih.

Seveda obstaja nevarnost, da bi bila prostor in dediščina v projektu izpostavljena prevelikemu številu obiskovalcev. Zato je potrebno trajno spremljanje turističnih zmogljivosti predlagane turistične ponudbe. Če bi nenadno povečanje števila turistov na kakršen koli način negativno vplivalo na naravne vrednote in kulturno dediščino na območju projekta ali če bi zahtevalo preveliko strpnost lokalnega prebivalstva, potem bi morali »preobremenjeno« dediščino

izključiti iz projekta, dokler ne bi izvedli preventivnih ukrepov ali pa odpravili motečih elementov.

Drugi pomemben cilj projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice se nanaša na naravno in kulturno dediščino, in sicer na njeno promocijo. Gre nam za:

- ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine,
- vzpostavljanje naravne in kulturne dediščine kot razvojne možnosti,
- povezovanje dediščine z dopolnilnimi dejavnostmi na podeželju,
- izobraževanje o njeni vlogi in pomenu,
- oblikovanje identitete območja in utrjevanje samozavesti občanov.

1.4. Cilji zasnove mreže turističnih poti

Cilji zasnove mreže turističnih poti v Dolenjskih Toplicah so:

- vzpostaviti enotno mrežo turističnih poti v Dolenjskih Toplicah,
- oblikovati integralni turistični proizvod,
- opredeliti enotne in skupne standarde opremljenosti in urejenosti mreže turističnih poti,
- vzpostaviti enotno informacijsko infrastrukturo in vzdrževati mrežo turističnih poti v Dolenjskih Toplicah,
- pripraviti predlog sistema upravljanja mreže turističnih poti v Dolenjskih Toplicah,
- umestiti mrežo turističnih poti v Regionalni razvojni program za območje Jugovzhodne Slovenije,
- omogočiti mednarodno sodelovanje lokalnih iniciativ,
- povečati prepoznavnost območja kot turistične destinacije,
- aktivirati neizkoriščene prostorske in človeške potenciale v občini Dolenjske Toplice,
- zagotoviti infrastrukturne in tržne pogoje za gospodarsko uspešnost ponudnikov v občini Dolenjske Toplice,
- vzpodbuditi razvijanje lokalnih grozdov kot programa za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti.

1.5. Markiranje mreže turističnih poti

Za dobro razumevanje in popotovanje bodo poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice v naslednji fazi markirane s sistemom pojasnjevalnih, označevalnih in usmerjevalnih tabel.

Posredovanje dobrih informacij in interpretacij kulturne krajine ter območij in objektov v mreži poti prinaša koristi obiskovalcem, domačinom in upravljavcem poti, lastnikom območij in objektov naravne in kulturne dediščine, in sicer:

- obiskovalcem daje občutek, da so dobrodošli, nudi jim boljše razumevanje kulturne krajine in poveča njihovo zadovoljstvo in vrednost izkušnje,
- pomaga oblikovati podobo pokrajine, s tem da poudari njene specifične lastnosti in značilnosti,
- večja skrb za ohranjanje in varovanje kulturne krajine in naravne in kulturne dediščine,
- omogoča zavodom, ki so zadolženi za varovanje naravne in kulturne dediščine, da na učinkovit način prikažejo pomen dediščine in način njenega varovanja,
- dvigne zavest domačinov o vrednosti njihove kulturne krajine in poveča lokalni ponos,
- vpliva na to, kam bodo gostje šli in kaj bodo počeli ter s tem pomaga pri nadzoru gostov,
- poveča zaslužek z dodatnimi storitvami in izdelki domače obrti, goste pa vzpodbuja, da ostanejo dlje časa na območju in koristijo še ostale turistične produkte.

1.6. Trženje Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

Trženje turistične ponudbe je nujen korak, kadar želimo, da bodo obiskovalci posegli po storitvah. Pomembno je, da so že na samem začetku procesa trženja znani odgovori na ključna vprašanja o turistični ponudbi, kot so:

- zakaj turisti prihajajo v Novomeško pokrajino in Kočevski rog,
- odkod prihajajo,
- kako dobijo informacije,
- koliko posegajo po obstoječi turistični ponudbi,
- kako dolgo ostajajo in koliko potrošijo,
- ali so njihove počitnice res to, kar so pričakovali,
- ali bi radi videli in počeli še kaj drugega.

Glavni namen teh vprašanj je ugotoviti, ali obstaja povpraševanje po predlagani turistični ponudbi, in si ustvariti jasno sliko o tem, kako naj na najučinkovitejši način oblikujemo ponudbo in postavimo cene ter kateri elementi bodo vključeni v prodajni načrt.

Prodajni načrt je potrebno narediti, da bo vsakomur, ki je kakorkoli povezan z vzpostavljanjem, razvijanjem in vzdrževanjem mreže poti, jasen princip tržnih dejavnosti, kaj natančno naj bi dosegli na določenem trgu in tržnem segmentu, zakaj je to pomembno, kako bo dosežen načrt izvajanja, koliko bo vse skupaj stalo in kako dolgo bo trajalo, ter ne nazadnje, da so sprejete in zajamčene potrebne finančne obveznosti.

V okviru načrta trženja bo potrebno pretehtati tudi naslednja vprašanja:

- ali so zastavljeni cilji realni,
- ali predlagani ukrepi izhajajo iz pričakovanj morebitnih kupcev,
- ali je načrt v celoti finančno izvedljiv,
- ali se lahko zanesemo na ljudi, ki bodo izvajali načrt in razpolagali s proračunom.

Zelo je pomembno, da je načrt oblikovan v sodelovanju z vsemi ljudmi, ki so vključeni v vzpostavljanje, razvijanje in vzdrževanje ponudbe Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in njeno promocijo.

Ljudje in institucije, s katerimi bo pri tem segmentu projekta potrebno sodelovati, so:

- domačini – lastniki zemljišč,
- nosilci dopolnilnih dejavnosti na podeželju,
- lokalne turistične organizacije,
- državna turistična organizacija,
- ministrstva, ki sodelujejo pri razvoju turizma in turističnih dejavnosti,
- lokalna samouprava in župani,
- lastniki gostinskih storitev in prenočišč,
- gospodarska (trgovinska, obrtna) zbornica,
- prevozne organizacije, ki skrbijo za prihod turistov v državo ali regijo in za njihov prevoz v regiji,
- vplivne trgovske organizacije,
- zavod za varstvo narave,
- zavod za varstvo kulturne dediščine.

1.7. Ustanovitev »turističnega interesnega združenja«

Najboljši način za reševanje vseh strateških in razvojnih vprašanj in vzdrževanje, razvijanje, nadzorovanje in trženje ponudbe v mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je, da se oblikuje partnerstvo vseh nosilcev turistične ponudbe oziroma ustanovi »turistično interesno združenje«, to je koordinacijsko skupino, ki bo strateško upravljala, organizirala in izvajala trženje ponudbe Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in ki bo za mrežo turističnih poti in turistično ponudbo na teh poteh odgovorno.

Strateško upravljanje ni samo pot do uresničitve poslanstva, ampak hkrati način dejavnega oblikovanja organizacije. Trženje Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predstavlja zbiranje finančnih in drugih gmotnih sredstev ali storitev za izvajanje programov turističnega interesnega združenja in uresničevanje poslanstva organizacije.

To združenje lahko vključuje varuhe poti, upravljavce posameznih objektov in območij, ponudnike turističnih storitev, predstavnike lokalnih oblasti in druge zainteresirane, skratka vse, ki jih neposredno zadeva poslovni uspeh te ponudbe.

Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice med »tržniško zasnovanimi organizacijami« združuje dve usmeritvi, ki izvirata iz temeljnega motiva organizacije, in sicer:

- nepridobitno društvo,
- pridobitno usmerjene organizacije.

Osnovna razlika med njimi je v opredelitvi zastavljenih ciljev, pri čemer je cilj pridobitnih organizacij ustvariti čimvečji dobiček, nepridobitnega društva pa z doseganjem danih ciljev v celoti pokriti ustvarjene stroške.

Oblikovanje cen v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je odvisno od kakovosti storitev in vložene vrednosti vanje na eni ter od povpraševanja potrošnikov na drugi strani.

»Turistično interesno združenje« bo moralo odgovoriti na nekatera temeljna vprašanja:

- Ali bo vgradilo v ceno tudi dobiček, maržo, provizijo ali pa bo želelo samo pokriti vse s svojim delovanjem ustvarjene stroške?
- Ali je trženje izdelkov in storitev v mreži poti samo eden od virov financiranja mreže in poti?
- Kakšno je razmerje med nepridobitnimi društvi in pridobitnimi organizacijami v mreži poti?

Celovito zasnovana in usklajena podoba »turističnega interesnega združenja« je tisti splet fizičnih dokazov, ki pozicionirajo storitve v mreži poti, jim omogočajo prepoznavnost in naklonjenost, višji cenovni razred in ne nazadnje povpraševanje. Poleg obnašanja in podobe organizacije pa sta pomembna seveda tudi način in tehnika procesa izvedbe mreže poti in storitev v mreži.

Uspeh Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice bo v glavnem odvisen od tega, kakšna bo stopnja zanimanja in odgovornosti posameznih nosilcev ponudbe na lokalnih nivojih. Na območjih, kjer je turizem »mlada dejavnost«, torej zunaj zdravilišča, pa bo potrebno pridobiti tudi znanja in navodila o tem, kaj turisti pričakujejo od namestitve, hrane in ponudbe nasploh.

Verjetno bi bilo najprimerneje, da prevzame predsedovanje koordinacijske skupine vsaj v začetnem obdobju pobudnik Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

Ustanovitev družbe ali združenja za izvajanje prodajnega načrta ima več prednosti pri oživitvi podeželja in skrbi za ohranjanje kulturne krajine in varovanje naravne in kulturne dediščine. Z združenjem lahko oblikujemo neko središče za kraje in vasi, ki so daleč vsaksebi in ki sami ne morejo dobiti sredstev, da bi se tržili samostojno, lahko združimo vire in določimo ekonomiko porabe tehničnih, denarnih in človeških virov, najdemo identiteto pokrajine neodvisno od politike ter ustanovimo regijsko povezavo, v katero vsi vlagajo na takšen ali drugačen način in imajo od tega tudi koristi. Lokalna ali regionalna skupnost, ki tako združenje oblikuje, pa lahko od njega pričakuje, da bo trajno preverjal sestavine in vsebino Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice, določal obseg tehnične pomoči in strokovnega svetovanja, pritegnil k sodelovanju različne partnerje, upošteval mnenja in ideje skupnosti, oblikoval tržni pristop ter pospeševal tržne dejavnosti in tržil ponudbo mreže poti na najustreznejši in najučinkovitejši način in pa oblikoval in vzdrževal normative in standarde ponudbe.

1.8. Celostna likovna podoba

Jasna identiteta, katere del je tudi celostna likovna podoba, je danes postala nuja preživetja sleherne organizacije oziroma skupnosti in predpogoj za učinkovito vodenje njenih menjalnih procesov. Celostna likovna podoba kot del simbolnega identitetnega sistema organizacije oziroma skupnosti je strateško najmočnejše orožje pri vzpostavljanju ekvivalentne menjave s porabniki izdelkov, storitev ali idej, ki jih ustvarja ta organizacija oziroma skupnost.

Čim bolj se zaščitni znak s svojo obliko približa organizaciji oziroma skupnosti, tem boljša je njena prepoznavnost. S tem se loči od ostalih in krepi občutek pripadnosti svoji organizaciji oziroma skupnosti. Z drugimi besedami pravimo, da se organizacija oziroma skupnost z zaščitnim znakom identificira in s tem veča svojo motiviranost za skupno delo. Cilj simbolnega identitetnega sistema organizacije oziroma skupnosti je takó razvijanje njenega poslovnega komuniciranja in vzpostavljanje menjave z javnostmi oziroma dviganje njene uspešnosti in učinkovitosti.

Zasnova označevanja s celostno likovno podobo in prostorsko umestitvijo ter promocija in distribucija predpostavljajo, da poznamo koncept in strategijo razvoja turistične ponudbe projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in da vemo za njegove specifičnosti in iz njih izhajajoče primerjalne prednosti.

Celostna likovna podoba Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predstavlja izhodišče za celovit pristop k oblikovanju identitete in turistične ponudbe dela Kočevskega roga in Novomeške pokrajine, morda pa tudi podobe pokrajine v delu Dolenjske, ki jo zaznamujeta Kočevski rog in reka Krka, v simbolih in besedah, ter razvojno vizijo.

Celostna likovna podoba kot del simbolnega identitetnega sistema turističnih poti občine Dolenjske Toplice z osnovnimi določili za označevanje in uporabo predstavlja sistemski načrt, vsaka posamezna rešitev pa je usklajena z vsemi drugimi in primerna za najrazličnejše uporabe. Idejni projekt razpoznavnega sistema turističnih poti občine Dolenjske Toplice zajema predlog osnovnih elementov vizualne razpoznavne turističnih poti občine Dolenjske Toplice ter prikaz uporabe teh elementov pri različnih sredstvih (poslovnih tiskovinah, propagandnih tiskovinah, objektih, konstrukcijah, embalaži in podobno).

Celostna likovna podoba je poleg obvestilne signalizacije, tj. usmerjevalnih, označevalnih in pojasnjevalnih tabel torej predvidela tudi oblikovanje ostalih aplikacij, ki jih za oblikovanje identitete in turistične ponudbe v projektu Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice nujno potrebujemo. Dodali smo ji vse tiste aplikacije, ki so običajne za izvajanje takega projekta in so tudi sicer elementi celostne likovne podobe.

Z zasnovo označevanja projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice smo pripravili temeljne podlage, s pomočjo katerih je mogoče:

- vzpostaviti primeren sistem informiranja in razvijati promocijo, predvsem posebnosti, preko katerih je projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice prepoznaven v širšem prostoru,
- izgraditi promocijsko strategijo in skupne nastope,
- poenotiti vizualna in druga promocijska gradiva, ki predstavljajo projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice,
- kvalitetno informirati o sestavinah v prostoru,
- izdelati sistem sporočanja za celotno območje projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice,
- povezovati se z drugimi sistemi informiranja zunaj ponudbe projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in preveriti pogoje za to,
- organizirati izvajanje razvojne strategije projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

Cilj zasnove označevanja projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je snovanje in udejanjanje celostne likovne podobe kot dela simbolnega identitetnega sistema tega projekta v prakso. Zato sta poleg celostne likovne podobe potrebna tudi koncept promocije projekta – izbor kanalov promocije kot oblike nagovarjanja porabnika izdelkov, storitev in idej ter realizacija parterne ureditve projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice – umestitev označevalnih sistemov v prostor.

1.9. Izvedba naloge

Zasnova označevanja turističnih poti zajema:

- celostno likovno podobo,
- označevalni sistem in njegovo umestitev v prostor,
- koncept promocije turističnih poti.

Temeljni cilj zasnove Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je bil pripraviti strokovne podlage za aktivnosti v naslednji fazi projekta, ki so:

1. celostna predstavitev (izvedba) mreže turističnih poti Dolenjskih Toplic
2. priprava vodnika z opisi poti ter zanimivosti in ponudbe ob njih
3. priprava topografske karte 1:25.000 z vrisano mrežo turističnih poti
4. razvijanje intelektualne infrastrukture v mreži turističnih poti

Naloga je predvidela zasnovu in pripravo enotne dopolnilne infrastrukture v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in naj bi imela po dispoziciji dva končna izdelka:

1. Piročnik celostne likovne podobe Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice,
2. Pravilnik o označevanju turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

K pripravi zasnove označevanja turističnih poti so se po želji naročnika naknadno vključile še tri naloge, ena kot predfaza k tej nalogi in dve iz naslednje faze, in sicer:

- trasiranje šestih kolesarskih poti,
- priprava vodnika z opisi poti ter zanimivosti in ponudbe ob njih,
- izdelava topografske karte 1:25.000 z vrisano mrežo turističnih poti.

1.10. Vprašalnik o nosilnosti okolja

Z vprašalnikom o nosilnosti okolja smo želeli dobiti odgovore na vprašanja o zmogljivosti in s tem sprejemljivosti lokacij z naravno in kulturno dediščino pa tudi samih pešpoti in kolesarskih poti, ki so vključene v Mrežo turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. Nosilci posameznih poti so ocenili, da v uvajalni fazi prihod oziroma porast gostov ne bo ogrozil rastlinstva in živalstva in tudi ne znamenitosti tega območja in da domačini s pričakovanim obiskom v nobenem primeru ne bodo prizadeti, svoje dejavnosti jim ne bo treba prilagajati, obiskovalci pa ne bodo otežili preskrbe z vodo in preobremenili kanalizacije.

Sprejemljivost oziroma zmogljivost okolja lahko definiramo kot največje število popotnikov – obiskovalcev, ki lahko uporabljajo posamezni objekt oziroma območje, ne da bi pri tem na kakršen koli način spremenili – poslabšali naravno okolje in zmanjšali kakovost izkušnje, ki jo dobijo obiskovalci. Dejavniki, ki jih je potrebno upoštevati, so fizični in ekološki vpliv obiskovalcev, vpliv občutka utesnenosti na obiskovalce ter kulturni in družbeni vpliv na domačine.

Izvedba naloge Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice na točkah dediščine predpostavlja in tudi zahteva – prostor se namreč dodatno odpira – da pridemo do natančnejših odgovorov o nosilnosti okolja. Zato se je vprašalnik o sprejemljivosti oziroma zmogljivosti okolja posredoval članom Projektne skupine tematskih poti in označevanja v občini Dolenjske Toplice. Analiza odgovorov, ki jih bodo pripravili v posameznih okoljih, bo omogočila oblikovanje določnejših turističnih produktov in razvijanje tistih značilnosti in vsebin, ki jih posamezno okolje prenese.

2. VPRAŠALNIK O NOSILNOSTI OKOLJA V MREŽI TURISTIČNIH POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

- Z vprašalnikom o nosilnosti okolja bi radi dobili odgovore na vprašanja o zmogljivosti in s tem sprejemljivosti območij in lokacij z naravno in kulturno dediščino, vključenih v projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.
- Na večino vprašanj boste lahko odgovorili z obkroževanjem.
- Vprašanja, ki se vam zdijo nebistvena, označite z N.
- Prosimo vas, da odgovorite na čim več vprašanj.
- Če smo za odgovor namenili premalo prostora na obrazcu, ga dokončajte na hrbtni strani vprašalnika in to nadaljevanje ustrezno označite.
- O informacijah, po katerih ne sprašujemo, a se zdijo vam pomembne, nas, prosimo, na kakršenkoli način opozorite.

Ime pešpoti ali kolesarske poti z objekti ali območji naravne ali/in kulturne dediščine

---

Naravna ali/in kulturna dediščina na poti

Ime in priimek izpolnjevalca vprašalnika

Telefon izpolnjevalca

Dostop

1. Ali je potrebno iti iskat ključ ali dovoljenje, da bi prišli v objekt ali na območje?   Da   Ne

2. Če da, kam?

---

3. Katere dni/ure je ključ dosegljiv in območje odprto?

---

4. Kako bi se odzval človek, ki ima shranjen ključ, na večje število obiskovalcev?

---

5. Bi nastal problem, če bi ključ iskalo 10 ljudi na dan? Da Ne

6. Katere mesece je objekt oz. območje dediščine odprto za obiskovalce?

vse leto januar februar marec april maj junij julij avgust

september oktober november december

7. Če ključ ni potreben, kdaj si je mogoče objekt oz. območje dediščine ogledati?

a) vse leto januar februar marec april maj junij julij avgust

september oktober november december

b) ponedeljek od _____ do _____, torek od _____ do _____,

sreda od _____ do _____, četrtek od _____ do _____, petek od

_____ do _____, sobota od _____ do _____, nedelja od

_____ do _____.

8. Koliko koles, avtomobilov in avtobusov lahko parkira poleg objekta oz. območja dediščine?

---

9. Koliko koles, avtomobilov in avtobusov lahko parkira ob cesti ali na bližnje ležeči zemlji, ne da bi povzročal nasprotovanje, oviranje ali škodo?

---

10. Ali so na voljo vodiči za vodenje po objektu oz. območju dediščine? Da Ne

11. Katere jezike govorijo vodiči?

---

12. Kdo so obiskovalci dediščine oz. znamenitosti?

---

13. Ali so vodene vse skupine, ki si ogledajo objekt oz. območje dediščine? Da Ne

14. Kako je organiziran ogled objekta oz. območja dediščine?

---

15. Ali so v bližini objekta oz. območja dediščine organizirane tudi gostinske storitve?

Da Ne

16. Če so, kakšne so kapacitete?

---

17. Ali so v bližini znamenitosti na voljo sanitarije? Da Ne

18. Koliko stranišč je na voljo?

---

19. Ali so obiskovalcem na voljo ležišča? Da Ne

20. Koliko ležišč je na voljo obiskovalcem?

---

21. Ali so obiskovalcem na voljo spominki? Da Ne

22. Kateri spominki so na voljo obiskovalcem?

Število obiskovalcev

23. Prosimo, navedite pravo število ali pa obisk ocenite.

	januar	februar	marec	april	maj	junij
povprečno število obiskovalcev na teden						
	julij	avgust	september	oktober	novembe r	decembe r
povprečno število obiskovalcev na teden						

24. Koliko obiskovalcev v zadnjih letih ima objekt oz. območje dediščine povprečno na leto?

_____

25. Koliko obiskovalcev ste našeli leta 2003? _____ Koliko 2004? _____ In koliko do konca septembra 2005? _____

26. Če so bili kakšni posebni vrhunci pri obiskih, nam navedite število obiskovalcev na te dni in priložnosti, ko je do teh obiskov prišlo.

_____

_____

_____

27. Imate obiske večjih skupin? Da Ne

28. Imate obiske skupin, večje od 15 ljudi? Da Ne

29. Ali dnevno štejete obiskovalce? Da Ne

30. So obiskovalci omejeni le na eno narodnost? Da Ne

31. Zaračunavate vstopnino? Da Ne

32. Koliko znaša vstopnina?

_____

Ranljivost okolja

33. Ali menite, da dediščini turisti s svojim obiskom škodujejo? Da Ne

34. Ali so kakšne posebnosti na dediščini, ki jih ne bi smeli omeniti oz. bi jih morali narediti za obiskovalce nedostopne? Da Ne

35. Katere posebnosti na dediščini ne bi smeli omeniti oz. bi morali biti objekti oz. območja zaprti za obiskovalce?

_____

_____

_____

_____

36. Na kakšne negativne vplive in njihove posledice ste doslej naleteli (poleg naštetih vpišite tudi druge, če ste se z njimi srečali):

vpliv	posledice / dosedanje izkušnje
hoja, tacanje oz. mendranje, vožnja s kolesom, izguba vegetacije, poškodbe korenin in zmanjšanje rasti, erozija tal	
motenje favne, ogrožanje vrst	
drgnjenje in uničevanje zidov, vrat, predmetov, objektov	
zbiranje spominkov / kraja / vandalizem	
osvetljava	
spremembe atmosfere, vlage, in temperature	
nekontroliran dostop do dediščine - problem varovanja	
dokazi o uničevanju habitatov zaradi obiskovalcev	

37. Kako je na lokaciji poskrbljeno za odpadke?

Največje število obiskovalcev

38. Kolikšno je po vašem mnenju dopustno največje število obiskovalcev na dan, ne da bi ogrozili objekt ali območje dediščine? _____

39. Kolikšno je po vašem mnenju največje število obiskovalcev na teden, ne da bi ti s svojim obiskom ogrozili objekt ali območje dediščine? _____

40. Kolikšno je po vašem mnenju na daljše obdobje največje število obiskovalcev, ki lahko naenkrat obišejo objekt ali območje dediščine, ne da bi ga ogrozili? _____

41. Ima objekt ali območje dediščine kakšne posebnosti, ki potrebujejo posebno zaščito? Če jih ima, navedite podrobneje:

---

42. Imate morda kakšne pomisleke o varnosti obiskovalcev oz. potrebi po njihovi posebni zaščiti?

---

43. Mislite, da naj objekt oz. območje dediščine še naprej sprejema obiskovalce? Da Ne

44. Radi bi vaš kratek opis dediščine oz. znamenitosti z informacijami, ki se jih praviloma ne omenja in jih tudi ne bomo našli v strokovni literaturi, pa bi po vašem mnenju lahko zanimale obiskovalca.

---

45. Ali ožje in širše okolje pozitivno sprejema obiskovanje in obiskovalce objekta ali območja dediščine? Da Ne

Zahvaljujemo se vam za čas in pozornost pri izpolnjevanju vprašalnika.

3. NEPREMIČNA KULTURNA DEDIŠČINA V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

Mrežo turističnih poti v občini Dolenjske Toplice bi lahko definirali tudi kot regionalno mrežo naravnih in kulturnih znamenitosti in turističnih storitev, ki je oblikovana v okviru natanko določene turistične ponudbe in ki naj bi turistom omogočala zanimivo in pestro bivanje v delu Kočevskega roga in Novomeške pokrajine do enega tedna. V tem primeru nam gre za popotovanje po kulturni krajini, dolenjskem podeželju, po neokrnjeni naravi ter med naravnimi in kulturnimi znamenitostmi porečja Krke.

Vsaka naravna ali kulturna znamenitost in posamezno območje naj bi razvijala svojo identiteto, skupaj s celotno turistično ponudbo regije pa naj bi tvorili kompleksno in privlačno celoto, zanimivo domačim prebivalcem in gostom – popotnikom.

Register nepremične kulturne dediščine je uradna zbirka listin in podatkov, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za področje kulturne dediščine. Podatki iz registra so javni, razen osebnih podatkov o lastnikih. Namen registra je uresničevanje javnih koristi na področju varstva kulturne dediščine. (2. člen Pravilnika o registru nepremične kulturne dediščine, UL RS, št. 25/2002)

V register se vpisujejo vse enote nepremične kulturne dediščine na ozemlju države, ne glede na tip enote, vrsto lastništva, obliko ter način varstva, dejansko stanje oziroma druge lastnosti enote. V register se vpisuje tudi premična kulturna dediščina, ki je sestavni del nepremične kulturne dediščine. Enota dediščine je nepremičnina ali njen posamezni del, skupina nepremičnin oziroma območje v naravi. (item, 3. člen)

V Registru nepremične kulturne dediščine se je **17. oktobra 2005** za občino Dolenjske Toplice nahajal **seznam s 103 enotami nepremične kulturne dediščine**¹.

5 enot dediščine je razglašeno za kulturni spomenik državnega pomena, 39 enot je bilo razglašeni z Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto, 1 enota pa je bila začasno razglašena in ji je rok veljavnosti potekel. Za spomenik je tako od 103 enote razglašeni 44 enot dediščine.

Odlok o razglasitvi bolnišnice Jelendol za kulturni spomenik državnega pomena, UL RS, št. 81/99-3828, 55/2002-2694

- Grobišče na Pogorelcu / Kočevski Rog – memorialna dediščina
- Grobišče partizanske bolnišnice Jelendol / Kočevski Rog – memorialna dediščina
- Partizanska bolnišnica Jelendol / Kočevski Rog – profana stavbna dediščina

Odlok o razglasitvi Baze 20 za kulturni spomenik državnega pomena, UL RS, št. 81/99-3801

¹ Register nepremične kulturne dediščine, spletna verzija, 2003, Ministrstvo za kulturo, Uprava Republike Slovenije za kulturno dediščino, Ljubljana.

- Baza 20 / Kočevski Rog – profana stavbna dediščina
- Bunker 44 / Kočevski Rog – profana stavbna dediščina

Odlok o začasni parne lokomobile v objektu kotlame na žagi v Soteski za kulturni spomenik, UL RS, št. 78/99-3732 – veljavnost razglasitve: 2. 10. 1999 – 2. 4. 2000

- Strojnica z lokomobilo / Soteska ob Krki – ostalo

Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto, UL RS, št. 38/92-1927

Arheološka dediščina

zap. št.	ime enote	lokacija enote
1	Gradišče	Dolenje Gradišče
2	Arheološko najdišče	Dolenje Polje
3	Arheološko območje Cvinger	Dolenjske Toplice
4	Gradišče Plešivica	Drenje

Sakralna stavbna dediščina

zap. št.	ime enote	lokacija enote
1	Cerkev sv. Trojice	Cerovec pri Dolenjskih Toplicah
2	Cerkev sv. Ane	Dolenjske Toplice
3	Cerkev sv. Roka	Gorenje Sušice
4	Cerkev Marije Pomočnice kristjanov	Kočevske Poljane
5	Cerkev sv. Andreja	Kočevske Poljane
6	Cerkev sv. Martina	Loška vas
7	Cerkev sv. Uršule	Mali Rigelj
8	Cerkev sv. Antona Puščavnika	Meniška vas
9	Cerkev sv. Nikolaja	Podturn pri Dolenjskih Toplicah
10	Cerkev sv. Erazma	Soteska ob Krki

Profana stavbna dediščina

zap. št.	ime enote	lokacija enote
1	Gostilna Pionirska 2	Dolenjske Toplice
2	Gostišče Rog	Dolenjske Toplice
3	Hiša Sokolski trg 1	Dolenjske Toplice
4	Hiša Zdraviliški trg 20	Dolenjske Toplice
5	Konvalinkova hiša	Dolenjske Toplice
6	Kopališki dom Zdraviliški trg 11	Dolenjske Toplice
7	Zdraviliški dom Zdraviliški trg 19	Dolenjske Toplice

8	Hiša Kočevske Poljane 14	Kočevske Poljane
9	Hiša Kočevske Poljane 17	Kočevske Poljane
10	Hiša Kočevske Poljane 26	Kočevske Poljane
11	Hiša s spominskima ploščama Občice 6	Občice
12	Razvaline gradu	Rožek
13	Območje gradu Soteska	Soteska ob Krki
14	Razvaline gradu Stara	Soteska ob Krki

Naselbinska dediščina

zap. št.	ime enote	lokacija enote
1	Stari del naselja	Dolenjske Toplice
2	Vas	Kočevske Poljane

Memorialna dediščina

zap. št.	ime enote	lokacija enote
1	Grob s spomenikom padlim	Dolenjske Toplice
2	Grob s spomenikom padlim	Gorenje Sušice
3	Grobnica padlim borcem VII. korpusa	Kočevske Poljane
4	Grobišče umrlih v partizanski bolnišnici Stari Log	Kočevski Rog
5	Partizanska bolnišnica Pugled	Kočevski Rog
6	Spomenik ustanovitvi GIO ZSM	Kočevski Rog
7	Grob s spomenikom padlim borcem	Podturn pri Dolenjskih Toplicah
8	Spomenik NOB	Soteska ob Krki
9	Območje partizanskih delavnic	Stare Žage

Občina Dolenjske Toplice je imela eno leto kasneje, **31. oktobra 2006**, v Registru nepremične kulturne dediščine **137 enot**, v Sloveniji pa jih je bilo v istem času 22554. Tako pride v Dolenjskih Toplicah **na eno enoto nepremične kulturne dediščine povprečno 24 prebivalcev**. V Sloveniji je ta delež višji – 87 prebivalcev na enoto dediščine, kar je 3,63-krat več kot v Dolenjskih Toplicah. Načelno je prebivalec Dolenjskih Toplic z dediščino za toliko bolj obremenjen od povprečnega Slovenca. Tudi **gostota dediščine**, to je število enot na km², je v Dolenjskih Toplicah večja kot v Sloveniji: **v Dolenjskih Toplicah znaša 1.25**, v Sloveniji pa 1,11.

V Registru nepremične kulturne dediščine ima občina Dolenjske Toplice 31. oktobra 2006 naslednje enote:

Bušinec - Prazgodovinska naselbina Dolnji Bušinec

Prazgodovinsko naselbina, odkrita z ekstenzivnim arheološkim pregledom na trasi vodovoda Rigelj - Cerovec - Bušinec.

Bušinec - Prazgodovinska naselbina Gornji Bušinec

Prazgodovinska naselbina, odkrita z ekstenzivnim arheološkim pregledom na trasi vodovoda Rigelj - Cerovec - Bušinec.

Cerovec pri Dolenjskih Toplicah - Cerkev sv. Trojice

V srednjem veku zasnovana arhitektura je bila v 17. stol. temeljito barokizirana. Oltarna oprema iz 17. stol. je izdelek lokalne podobarske delavnice.

Dobindol - Bognarjev skedenj

Lesen delno podkleten skedenj srednjevelikega kmeta sestavljata pod z letnico 1898 in k njemu prislonjen kozolec.

Dobindol – Kapelica

Kapelico zaprtega tipa s historicistično fasado je dal okoli 1919 iz zaobljube postaviti F. Povše. V notranjosti je kip Brezmadežne (les) ter tri manjše plastike: Srce Jezusovo, angel (mavec) in Pieta (les).

Dobindol – Vas

Obcestna vas s konca 18. stol. Hiše so praviloma postavljene pravokotno na cesto, na dolgih ozkih parcelah za njimi stojijo pripadajoči gospodarski objekti.

Dolenje Gradišče – Gradišče

Starejše železnodobno gradišče je dobro ohranjeno in ni načeto z novejšo gradnjo, le severozahodni del obzidja je bil poškodovan z gradnjo ceste.

Dolenje Polje - Arheološko najdišče

Antično plano grobišče, iz katerega je znan grob s hišasto žaro.

Dolenje Polje - Arheološko območje Straška gora

Ovalen prostor, ki je na vzhodu omejen z jarkoma, na zahodu pa z manjšim nasipom in jarkom; proti vzhodu so vidni ostanki teras. Območje (verjetno prazgodovinsko gradišče) je določeno na podlagi zračnih posnetkov.

Dolenje Polje - Grbežova hiša

Pritlična lesena triprostorna ("prvi konc", veža s črno kuhinjo, "zadnji konc") hiša s konca 18. ali začetka 19. stol. s simetrično dvokapno streho, do 1948 krita s slamo, danes z betonskim zareznikom.

Dolenje Polje - Hiša Dolenje Polje 8

Enonadstropna hiša iz 1863 s petosno obcestno fasado in kamnitim portalom v osrednji osi, predelana 1896. Do 1974 je bila v zahodnem delu pritličja mizarska delavnica.

Dolenje Sušice - Toplar na domačiji Dolenje Sušice 4

Toplar velikega kmeta s štirimi pari oken in gankom, ki ga je 1928 postavil tesarski mojster Žafran iz Sel pri Dolenjskih Toplicah. Nosilni hrastovi stebri stojijo na betonskih podstavkih.

Dolenjske Toplice - Arheološko območje Cvinger

Območje obsega starejše železnodobno gradišče na Cvingerju z velikim gomilnim grobiščem ter prostorom z železarskimi pečmi pod njim in predstavlja dobro ohranjen primer prazgodovinske krajine.

Dolenjske Toplice - Brodnikova kapelica

Kapelica zaprtega tipa iz druge polovice 18. stol. s kupolastim obokom in dvokapno streho z betonsko kritino. V notranjščini je kip sv. Ane, ki uči Marijo brati (les).

Dolenjske Toplice - Cerkev sv. Ane

Cerkev je v osnovi gotska, barokizirana 1680. Glavni oltar je s konca 18. stol. Kamnit krstni kamen nosi letnico 1648 in inicialki M(atija) K(astelic). Delno ohranjeno taborsko obzidje s strelnimi linami.

Dolenjske Toplice - Domačija Roška 6

Obcestna domačija. Visokopritlična, delno podkletena hiša z enoramnim stopniščem, vrh-hlevno gospodarsko poslopje iz 1892, lesen svinjak, toplar na dva para oken in pokrito keg-ljišče. Gostilna od 1890 do 1948.

Dolenjske Toplice - Gostilna Pionirska 2

Enonadstropna gostilniška stavba z začetka 20. stol. s petosno obcestno fasado, okrašeno s historicističnimi elementi. Triosni bočni fasadi sta skromnejši. Ohranjen star gostilniški vrt s kostanji.

Dolenjske Toplice - Gostišče Rog

Enonadstropna stavba nekdanje šole, dozidana 1887, s sedemosno zasnovano čelno in štiriosnima stranskima fasadama s historicistično dekoracijo. V lokal preurejena 1975, načrt Š. Valentinčič Jurkovič.

Dolenjske Toplice - Grob s spomenikom padlim

Spomenik sestavljajo 5 m visok slop iz gradaškega marmorja, napisne plošče in 14 manjših kamnitih stebričkov. Urejen je bil leta 1963. Spomenik je posvečen padlim borcem in žrtvam vojne.

Dolenjske Toplice - Hiša Gregorčeva 2

Visokopritlična, delno podkletena hiša s poudarjenim nadstreškom s frčado nad zunanjim stopniščem v osi vhodnih vrat. Fasada je dvobarvna, petosna s centralnim vhodom, v celoti obdelana z rustiko. Vrt pred hišo seka dovozna cesta.

Dolenjske Toplice - Hiša Gregorčeva 3

Pritlična hiša podolgovatega tlorisa z vrtom ima petosno simetrično vhodno fasado s frčado nad vhodom in dvoosno zatrepno ulično fasado. Dvobarvna obdelava fasade z enostavnimi okenskimi obrobami in polkrožnim simsom.

Dolenjske Toplice - Hiša Pionirska 10

Pritlična hiša z vrtom ima petosno simetrično fasado s centralnim vhodom in dvoosno zatrepno ulično fasado. Fasade so dvobarvne, členjene z rustikalno poudarjenimi vogali, profiliranim delilnim vencem in reliefnimi okenskimi obrobami.

Dolenjske Toplice - Hiša Pionirska 7

Enonadstropna iz kamna zgrajena hiša manjšega kmeta in kovača s konca 19. stol. Na južni, v breg vkopani daljši strani je lesen gank s straniščem "na štrbunk".

Dolenjske Toplice - Hiša Sokolski trg 1

Enonadstropna stavba s poslovnim pritličjem, zgrajena konec 19. stol., ima triosno čelno fasado s poudarjenim oknom v obliki bifore in centralnim portalom v pritličju. Delno ohranjen gostinski vrt.

Dolenjske Toplice - Hiša Ulica Maksa Henigmana 11

Enonadstropna stanovanjska stavba ima simetrično petosno vhodno ulično fasado z rustikalnimi vogelniki v pritličju, profiliranim delilnim vencem, enostavnimi okenskimi obrobami in secesijskimi dekorativnimi elementi v nadstropju. Prva polovica 19. stol., prelom 19. stol. in 20. stol.

Dolenjske Toplice - Hiša Ulica Maksa Henigmana 19

Enonadstropna stanovanjska hiša ima štiriosno ulično fasado z delilnim vencem, rustikalnimi vogelniki, profiliranim simsom in reliefnimi okenskimi obrobami v prvem nadstropju. Dekoracija je v pritličju odstranjena. Druga polovica 19. stol.

Dolenjske Toplice - Hiša Zdraviliški trg 20

Enonadstropna stavba z daljšo obcestno fasado, oblikovano nesimetrično v šestih oseh, stransko fasado na trg pa simetrično v treh oseh. Okoli oken je preprosta historicistična okvirna dekoracija. Druga polovica 19. stol.

Dolenjske Toplice - Kapela Žalostne Matere božje

Enoprostorno kapelo z zidanim zvonikom je leta 1855 sezidal zidarski mojster M. Kolmen po načrtu F. Witsehla. V notranjščini je kip Sočutne, delo kiparja F. Ksaverja Zajca.

Dolenjske Toplice - Konvalinkova hiša

Stavba zgrajena 1793, je bila kvalitetno dopolnjena 1893, ko je dobila tipičen mezzanin z vplivom italijanskega graditeljstva in lesene in kleparske detajle. Ohranjena je vrtna ureditev.

Dolenjske Toplice - Kopalški dom Zdraviliški trg 11

Prvotno dvonadstropno, danes pa štirinadstropno poslopje, ima izredno bogato reliefno členitev glavne fasade, stranske fasade so skromnejše. Osrednjo os poudarja monumentalen kamnit portal. 19. stol., 20. stol.

Dolenjske Toplice - Lukčeva kapelica

Kapelica zaprtega tipa s konca 18. ali začetka 19. stol. z banjastim obokom in fragmenti stenske poslikave z upodobitvijo požara v Dolenjskih Toplicah.

Dolenjske Toplice - Povšetova domačija

Enonadstropna podkletena hiša manjšega kmeta s petosno vhodno fasado. Na zadnji strani ima hiša v obeh etažah po dve arkadi. V kletnem delu sta hlev in klet za poljščine. Ob hiši stoji pritlično in delno podkleteno gospodarsko poslopje z drvarnico. Druga četrtina 19. stol.

Dolenjske Toplice - Spomenik 1. brigadi VDV

Na večji neobdelani skali je izklesano posvetilo prvi brigadi vojske državne varnosti, ki je bila ustanovljena v Dolenjskih Toplicah marca 1944. Spominsko obeležje je bilo postavljeno leta 1956.

Dolenjske Toplice - Spomenik postavitvi nove šole

Spomenik iz kamnitega kvadra je posvečen izgradnji osnovne šole v Dolenjskih Toplicah. Postavljen je bil leta 1973, ob odprtju nove šolske stavbe.

Dolenjske Toplice - Spominska plošča padlim gasilcem

Na pravokotni marmorni plošči so imena šestih gasilcev, ki so izgubili življenje kot pripadniki narodnoosvobodilnega gibanja. Ploščo je postavilo domače gasilsko društvo. Tretja četrtina 20. stol., druga svetovna vojna.

Dolenjske Toplice - Stari del naselja

Zgodovina kraja je tesno povezana s toplimi vreli. Osrednji trg oblikujejo zdraviliške stavbe iz 19. stol., cerkveni areal z ostanki taborskega obzidja pa je v osnovi srednjeveški. Druga četrtina 13. stol., 1228, 15. stol., 18. stol., sredina 19. stol.

Dolenjske Toplice - Toplar na domačiji Gregorčičeva 1

Toplar nekdanjega trgovca in peka ima tri pare oken, gank in dvokapno streho na čop z betonsko kritino. Postavljen je bil 1895.

Dolenjske Toplice - Zdraviliški dom Zdraviliški trg 19

Dvonadstropna stavba ima bogato fasadno dekoracijo, ki z imenitnim portalnim reliefnim okvirom in z biforo nad njim označuje lep primer historično obarvane arhitekture. 19. stol., 20. stol.

Dolenjske Toplice - Zdraviliški park

Park, zasnovan konec 19. stol., z izrazito vzdolžno obliko, ki jo poudarja 250 metrov dolg lipov in kostanjev dvoredni drevored.

Dolenjske Toplice – Župnišče

Enonadstropna, delno podkletena stavba s tremi kraki, zgrajena pred 1825 in 1838 temeljito prezidana. Po drugi svetovni vojni je del župnišča namenjen javnim službam, medtem ko zahodni krak služi prvotnemu namenu.

Drenje - Gradišče Plešivica

Pozno bronastodobno neutrjeno višinsko naselje.

Gabrje pri Soteski - Domačija Gabrje 11

Obcestno domačijo vzporednega tipa sestavljajo vrhhlevna hiša, zgrajena v začetku 20. stoletja, pod in lopa. Lesen bivalni del hiše je bil prestavljen s Červanove hiše s Frat v Kočevskem Rogu.

Gorenje Polje - Arheološko najdišče Brod

Dvosmerna zajeda na enem od stopničastih lehnjakovih pragov v strugi reke Krke, verjetno srednjeveški ali novoveški prehod čez reko. Na rečnih bregovih so možne spremljajoče strukture. Srednji vek, novi vek.

Gorenje Polje - Arheološko območje Gorenje Polje

Potencialno arheološko najdišče - srednjeveška opazovalnica ali stražni stolp: na aeroposnetku vidno kot izravnana, nekoliko valovita površina z oglatima jarkoma na zahodnem in jugozahodnem robu.

Gorenje Polje - Arheološko območje Griče

Območje obsega večje peščene in manjše temne zemljene lise, ki predstavljajo sledi domnevno prazgodovinske ali rimskodobne naselbine, določene na podlagi zračnih posnetkov.

Gorenje Polje - Domačija Gorenje Polje 11

Domačija velikega kmeta in gostilničarja iz prve polovice 19. stol.: enonadstropna hiša zgrajena na začetku 20. stol. na mestu starejše gostilne, gospodarsko poslopje, kašča in toplar. Gostilna do 1946.

Gorenje Polje - Hiša Gorenje Polje 12

Enonadstropna hiša s petosno daljšo fasado. Osrednjo os pritličja poudarja kamnit portal z letnico 1912.

Gorenje Polje - Spomenik NOB

Ploščo iz belega kamna z imeni 31 padlih domačinov okvirjajo kamniti, grobo obdelani kamni. Na vrhu spomenika je kamnita krogla. Spomenik je leta 1951 postavil krajevni odbor zveze borcev.

Gorenje Polje - Vaška sušilnica

Brezdimna sušilnica iz okoli 1950 z dvoprostorno notranjščino: opažen predprostor in iz opeke zgrajen sušilni prostor, pod katerim je kurišče. V uporabi je bila do okoli 1970.

Gorenje Sušice - Cerkev sv. Roka

Cerkev je enotna baročna arhitektura pozidana 1651 v spomin na kugo. Glavni oltar je dober izdelek poznobaročne lokalne podobarske delavnice, enako južni oltar.

Gorenje Sušice - Domačija Gorenje Sušice 16

Na gručasti domačiji srednjevelikega kmeta iz druge polovice 19. stol. so ohranjeni vrhkletna kašča z bivalnim prostorom in kaščo nad kletjo, toplar na tri pare oken iz 1878 in vrtna uta iz 1938. Hiša je predelana.

Gorenje Sušice - Grob s spomenikom padlim

Spomenik je postavljen prečno na vogal pokopališča in je izdelan iz grobo klesanega gradaškega marmorja. Ob spomeniku je urejeno grobišče. Urejen je bil leta 1961.

Gorenje Sušice - Hiša Gorenje Sušice 11

Vrhlevna preužitkarska delno lesena, delno iz kamna grajena hiša iz druge polovice 19. stol. Na obcestni fasadi so enoramne stopnice, na dvoriščni strani pa je lesen gank s straniščem.

Gorenje Sušice - Spomenik NOB

Na štirikotnem kamnitem stebru, ki se proti vrhu razširi, so imena 13 padlih partizanov in žrtev. Spomenik, postavljen 1959, je oblikoval Jože Zamljen.

Gorenje Sušice – Šola

Enonadstropna delno podkletena stavba nekdanje šole iz 2/2 19. stol. s triosno čelno fasado. Nad kamnitim portalom je plošča z letnico 1878. Učilnice so preurejene v stanovanja. Ob hiši je zelenjavni vrt.

Kočevske Poljane - Cerkev Marije Pomočnice kristjanov

Nekdaj znana božjepotna cerkev, pozidana na centralni tlorisni zasnovi okoli 1680, ima zvonik iz 1710. Odlična oltarna oprema je s konca 17. in iz 1. polovice 18. stol. Mandlinove orgle so iz 1862. Prelom 17. stol. in 18. stol., 1710.

Kočevske Poljane - Cerkev sv. Andreja

Cerkev je enotno zidana stavba iz okoli leta 1625. Glavni oltar iz leta 1757 je bil popravljen leta 1909. Sedaj razstavljene orgle iz leta 1860 so iz delavnice A. Malahovskega.

Kočevske Poljane - Domačija Kočevske Poljane 4

Obcestna domačija malega kmeta z začetka 19. stoletja. Vrhlevna delno zidana, delno lesena hiša s štedilniško kuhinjo, lesen pod iz 1843, kašča, svinjak in kozolec.

Kočevske Poljane - Grobnica padlih borcev VII. Korpusa

Grob velikosti 12 x 8 m, na katerem stoji 2,5 m visok steber, se z zgornjim koncem naslanja na pokopališki zid. Urejen je bil leta 1959.

Kočevske Poljane - Hiša Kočevske Poljane 14

Enonadstropna hiša s strogo simetrično petosno centralno oblikovano obcestno fasado in trionsnima stranskima fasadama ima kamnit portal iz 1876 v srednji osi pritličja. Bogata historiciistična fasada.

Kočevske Poljane - Hiša Kočevske Poljane 17

Enonadstropna stanovanjska hiša z gostinskim pritličjem ima petosno glavno fasado, poudarjeno s kamnitim portalom. Simetrični stranski fasadi sta štirionsni. Kvalitetna historiciistična dekoracija fasad. Prelom 19. stol. in 20. stol.

Kočevske Poljane - Hiša Kočevske Poljane 26

Enonadstropna stavba ima šestosno vzdolžno obcestno in trionsni stranski fasadi. Fasade so členjene z bogato historiciistično dekoracijo. Prelom 19. stol. in 20. stol.

Kočevske Poljane - Hiša Kočevske Poljane 5

Delno zidana, delno lesena vrhlevna hiša malega kmeta z začetka 19. stol., predelana okoli 1972.

Kočevske Poljane - Kamnit most

Kamnit most preči potok Črmošnjico v loku z razponom 410 cm. Na spodnji kamniti del ograje so vgrajene železne traverze. Zgrajen je bil v začetku 20. stol.

Kočevske Poljane - Marijina kapelica

Iz opeke zgrajeno kapelico zaprtega tipa je dal iz zaobljube postaviti gostilničar J. Pečaver iz Kočevskih Poljan v začetku 20. stoletja. V notranjščini je kip Brezmadežne (mavec).

Kočevske Poljane - Pod na domačiji Kočevske Poljane 15

Podkleteno gospodarsko poslopje iz prve polovice 19. stol. s podom in kaščo, zgrajenima iz smrekovih brun. Na kašči je bila letnica 1838. Objekt je bil 2005 odstranjen.

Kočevske Poljane – Pokopališče

Na vaškem pokopališču, ki ga obdaja kamnit zid, so med novejšimi grobovi ohranjeni tudi starejši nagrobniki s kočevarskimi napisi, ki pričajo o prisotnosti nemškega jezikovnega otoka na tem prostoru v preteklosti. Druga polovica 19. stol.

Kočevske Poljane – Vas

Obcestno kočevarsko vas oblikujejo ambiciozno zasnovana enonadstropna poslopja nekdanjih gostiln in trgovin, višinsko dominantno oblikuje cerkveni areal z župniščem in šolo. Pred vasjo ohranjen kamnit most. Zadnja četrtina 15. stol., 1477, 18. stol., prelom 19. stol. in 20. stol.

Kočevske Poljane - Vaški studenec

Najkasneje v drugi polovici 19. stol. obzidana kraška vodna jama s kamnitimi stopnicami, ki vodijo do podzemnega vodnega toka. Vodo iz jame so za pitje uporabljali do izgradnje vodovoda, okoli 1973.

Kočevske Poljane – Župnišče

Konec 18. stol. iz kamna zgrajena enonadstropna stavba nekdanjega župnišča in manjše vrhhlevno delno leseno, delno iz kamna zgrajeno gospodarsko poslopje.

Kočevski Rog - Opuščena kočevarska vas Kunc

Manjša gručasta vas, omenjena že v 15. stol., izseljena pozimi 1941/1942 in v italijanski ofenzivi poleti 1942 požgana. Danes sta ohranjeni dve nenaseljeni stavbi, vodnjak, sadno drevje in košenice. Prva polovica 15. stol., zadnja četrtna 18. stol., druga četrtna 20. stol., 1942, druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Baza 20

Edini tovrstno zgrajeni in ohranjeni kompleks sedeža vodstva odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno v Evropi sestavlja 26 barak in bunker. Zgrajene so iz hlodov, desk in krite s skodlami. Druga četrtna 20. stol., 1943-1945, druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Bunker 44

Bunker 44 je edini ohranjeni bunker pri Bazi 20. Narejen je bil tako, da so vrtačo premostili s smrekovimi bruni, te pa prekrili z zemljo in kamenjem. Bunker je imel skrivni vhod. Druga četrtna 20. stol., druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Dvojno brezno pri Cink križu

Na podlagi pričevanj in sledov na terenu obstaja domneva, da je brezno, globoko okoli 20 m, eno od množičnih grobišč žrtev povojnih pobojev.

Kočevski Rog - Grobišče na Pogorelcu

Spomenik je sestavljen iz visokega šesterokotnega obeliska, na katerem so vklesana imena umrlih. Celotno grobišče je tlakovano. Tretja četrtna 20. stol., druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Grobišče partizanske bolnišnice Jelendol

Grobišče sestavlja v obliki šesterokotnika obzidano pokopališče s 34 grobnimi gomilami z nad 50 pokopi in spomenik iz grobo klesanega kamna z vklesanim posvetilom. Celoto so uredili v petdesetih letih. Tretja četrtna 20. stol., druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Grobišče umrlih v partizanski bolnišnici Stari Log

Grobišče, ki leži v vrtači, je obdano z nizkim kamnitim zidom. Pred vhomom v omenjeno grobišče stoji naravna skala, na kateri je pritrjena marmorna plošča s posvetilom. Tretja četrtna 20. stol., druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Jama v Rugarskih klancih

V zasutem breznu z vhomom 3 krat 3 m so ostanki človeških okostij domnevnih žrtev medvojnih ali povojnih pobojev. Druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Lokacija partizanske bolnišnice Daleč hrib

V Auerspergovski lovski koči je spomladi 1942 delovala prva partizanska bolnišnica na Kočevskem Rogu. Poletje 1942 so jo Italijani požgali. Po 1945 je bila tu zgrajena gozdarska koča.

Kočevski Rog - Opuščena kočevarska vas Podstenice

Vas je bila naseljena že v drugi polovici 18. stol. Po izselitvi kočevskih Nemcev konec leta 1941, je bila poleti 1942 požgana. Danes je nekaj stavb obnovljenih za potrebe gozdarjev. Ohranjena je vaška kapelica na severovzhodnem robu vasi.

Kočevski Rog - Opuščena kočevarska vas Pogorelec

Vas, ki je konec 18. stol. že stala, je bila ob izselitvi kočevskih Nemcev pozimi 1941/1942 izpraznjena, poleti 1942 pa požgana. Po vojni postavljena gozdarska hiša in spomenik NOB. Ostanki nekdanjih stavb so še vidni.

Kočevski Rog - Partizanska bolnišnica Jelendol

Eno redkih ohranjenih partizanskih bolnišnic v Sloveniji sestavlja osem objektov, zgrajenih iz hlodov in desk ter kritih s skodlami. Druga četrtina 20. stol., 1943-1945, druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Partizanska bolnišnica Pugled

V spomin na uničeno partizansko bolnišnico je postavljen spominski steber na urejenem in tlakovanem platoju. Sredina 20. stol., 1943, druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Spomenik ustanovitvi GIO ZSM

Spomenik predstavlja grobo klesan kamnit blok z vklesanim besedilom. Tretja četrtina 20. stol., 1959, druga svetovna vojna.

Kočevski Rog - Sprejemno središče na Bazi 20

Notranji prostor pritličnega objekta zamejuje krhek obod fasadnih panelov iz pranih plošč, nad njimi lebdi streha, simbol zavetja. Osnova koncepta hiše je dialog z gozdom. Objekt je bil grajen po načrtih O. Jugovca. Zadnja četrtina 20. stol., 1985, druga svetovna vojna.

Loška vas - Arheološko območje Loško polje

Arheološko območje predstavlja sledove domnevno prazgodovinskega objekta, obdanega s krožnim jarkom, nad katerim je mreža nekdanjih polj.

Loška vas - Cerkev sv. Martina

Cerkev je enotno zasnovana baročna stavba s konca 17. stol.. Glavni, v osnovi baročni oltar, je bil predelan 1851, stranska zlata okvirna oltarja sta iz 1. polovice 18. stol.

Loška vas - Vaško perišče

Perišče je bilo urejeno 1945, ko so bila postavljena betonska korita in perilniki. Za pranje perila so ga uporabljali do okoli 1970.

Mali Rigelj - Bogčeva zidanica

Vrhkletna, iz kamna zgrajena, delno v breg vkopana stavba iz prve polovice 19. stol., s kletjo in hlevom v kletnem delu ter prešnico in občasnim bivalnim prostorom nad njim. Fasada je dekorativno členjena.

Mali Rigelj - Cerkev sv. Uršule

Cerkev je enotno pozidana baročna stavba iz 1. polovice 18. stol.. Glavni in edini oltar je iz 2. polovice 18. stol.

Mali Rigelj - Domačija Mali Rigelj 3

Vzporedna domačija preužitkarja in kasneje malega kmeta: delno lesena, delno zidana hiša z začetka 19. stol. s črno kuhinjo in gospodarsko poslopje s kaščo (1857). Na hiši je freska sv. Florijana.

Mali Rigelj - Domačija Mali Rigelj 4

Domačija velikega kmeta z začetka 19. stol.: delno v breg vkopana hiša (1814), vrhlevno gospodarsko poslopje (1841), lesen pod s kaščo, vrhkletna zidanica s prešnico, kozolec in vodnjak.

Mali Rigelj - Grilova zidanica

Vrhkletna iz kamna zidana, delno v breg vkopana stavba iz prve polovice 19. stol. V kletnem delu sta hlev in klet, nad njim prešnica in občasni bivalni prostor.

Meniška vas - Cerkev sv. Antona Puščavnika

Centralno zasnovana stavba iz prve polovice 17. stol. ima sočasen glavni marmorni oltar s klasicističnimi prvini, okviren J stranski oltar je z začetka 18. stol. V cerkvi visita baročni votivni podobi. Tretja četrtina 13. stol., 1256, prva polovica 17. stol.

Meniška vas - Gomilno grobišče Dolgi deli

Prazgodovinsko gomilno grobišče, prepoznavno iz zraka kot niz krožnih pozitivnih struktur. Ena od gomil je bila izkopana konec 19. stoletja, med terenskim pregledom I. 2001 so bili na površini najdeni predmeti iz razorane gomile. Starejša železna doba.

Meniška vas - Hiša Meniška vas 26

Iz kamna zgrajena stanovanjska hiša srednjevelikega kmeta iz okoli 1870 z manjšim prizidkom s štedilniško kuhinjo iz okoli 1920.

Meniška vas - Hiša Meniška vas 30

Iz kamna zgrajena podkletena hiša iz druge polovice 19. stol. z dvoramnim kamnitim stopniščem z nadstreškom nad vhodom v bivalni del. V hiši je bila od 1890 - 1946 gostilna.

Občice - Hiša Občice 4

V drugi polovici 19. stol. iz kamna zgrajena, delno v breg vkopana hiša s predelano črno kuhinjo.

Občice - Hiša Občice 7

Delno lesena, delno kamnita pritlična hiša malega kmeta, zgrajena na začetku in obnovljena konec 19. stol., s črno kuhinjo. Na zahodni zatrejni fasadi je letnica 1891.

Občice - Hiša s spominskima ploščama Občice 6

Na stari kočevarski hiši sta spominski plošči partizanskim kurirjem in sedežu komande relednih postaj TV-15 za celotno Slovenijo. Sredina 19. stol., tretja četrtina 20. stol., 1957, druga svetovna vojna.

Občice – Vas

Nekdanja kočevarska vas, gručastega obcestnega tipa, ki jo sestavlja nekaj skromnih domačij s pritličnimi in vrhokletnimi zidanimi hišami ter pritličnimi zidanimi in lesenimi gospodarskimi poslopji ter po letu 1950 zgrajenim združnim hlevom. Druga polovica 16. stol., 1564, 1568, 1574, druga polovica 19. stol.

Podhosta - Arheološko območje Log

Nepravilno oblikovan plato s poudarjenimi robovi in večjim številom temnih lis, ki so vidne na zračnih posnetkih. Za območje obdano z enojnim nesklenjenim jarkom in območje obdano s krožnim jarkom se predvideva, da gre za prazgodovinsko naselbino.

Podhosta - Spomenik NOB

Na večstraničnem, v sredini rahlo zoženem kamnitem stebru, so imena 85 domačinov, ki so izgubili življenje med drugo svetovno vojno. Spomenik je oblikoval Miloš Lapajne, postavljen je bil leta 1954.

Podstenice – Kapelica

Opuščena kapelica zaprtega tipa (2/2 19. stol.) s križnogrebenastimi oboki in štirikapno skodlasto streho. V notranjščini fragmenti dekorativne poslikave z geometrijskimi in rastlinskimi motivi.

Podstenice - Ruševine cerkve sv. Urha

Po Zadnikarjevih zapiskih iz 1949 in 1952, ko je še stalo obodno zidovje polkrožnega prezbitarija, pravokotne ladje in prizidanega zvonika, je cerkev nastala v dobi baroka. Danes ohranjen le še prag. 18. stol.

Podturn pri Dolenjskih Toplicah - Cerkev sv. Nikolaja

Enotno zasnovana baročna arhitektura je nastala v sredini 17. stol.. Zlati glavni oltar iz 18. stol. je bil predelan v 19. stol. in 1977. neprimerno obnovljen. Stranski oltar je iz 17. stol. Tretja četrtina 17. stol., 1651.

Podturn pri Dolenjskih Toplicah - Grob s spomenikom padlim borcem

Na grobu treh domačinov stoji betonska nagrobna plošča, grobna površina je omejena z betonskim profiliranim okvirjem. Sredina 20. stol., druga svetovna vojna.

Podturn pri Dolenjskih Toplicah - Hiša Podturn 50

Vrhkletna iz kamna zgrajena hiša iz 2/2 19. stol. in dozidana v začetku 20. stol. ima v kletnem delu podkovsko kovaško delavnico z ognjiščem na meh in nakovalom ter ostalim kovaškim orodjem.

Podturn pri Dolenjskih Toplicah - Spominska plošča NOB

Spominsko ploščo, odkrito 1982, vzidano na hišo, v kateri je v letu 1944 deloval štab 1. bataljona 1. brigade VDV, sta postavila odbor brigade in Krka Zdravilišča.

Podturn pri Dolenjskih Toplicah - Spominska plošča padlim domačinom

Na plošči iz belega kamna v obliki petokrake zvezde so imena 38 domačinov, ki so izgubili življenje med drugo svetovno vojno. Ploščo, postavljeno leta 1963, je oblikoval Jože Zamljen.

Rožek - Razvaline gradu

V romaniki zasnovan stolpast grad so v času turških vpadov utrdili. V 17. stol. so objekt razširili, kmalu zatem je bil opuščen. Druga četrtina 13. stol., 1249, 16. stol., 17. stol.

Sela pri Dolenjskih Toplicah - Vaška sušilnica

Iz opeke zgrajena, delno v breg postavljena brezdimna sušilnica za sadje iz okoli 1950, z večjim opaženim predprostorom.

Selišče pri Dolenjskih Toplicah - Kašča na domačiji Selišče 6

Vrhkletna delno v breg vkopana stavba iz druge polovice 19. stol ima nad kamnito kletjo leseno kaščo in prostor za preužitkarje. V zahodni steni kleti je lesen portal z letnico 1877.

Soteska ob Krki - Cerkev sv. Erazma

Srednjeveška, barokizirana okoli 1664, prezbiterij (1680), zvonik (1693). Južna kapela in oltar (1736), severni oltar (2. polovica 18. stol.), Goldensteinova poslikava (1856), orgle Malachovskega (1841). Srednji vek, druga polovica 17. stol., 1664, 1680, 1693, druga četrtina 18. stol., 1736.

Soteska ob Krki – Elektrarna

Na prostoru nekdanjega Auerspergovega mlina je bila 1927 postavljena hidroelektrarna. Vse tehnične naprave, ki so v celoti ohranjene, so bile izdelane v tovarni ing. Schneiterja v Škofji Loki.

Soteska ob Krki - Grad Soteska

Dvorec so zgradili Gallenbergi v drugi polovici 17. stol. Baročna dvonadstropna zasnova s štirimi trakti in vogalnimi stolpi je pravokotno arkadno dvorišče. Požgan med 2. svetovno vojno.

Soteska ob Krki - Grajski park

V 17. stol. so bile ob gradu urejene vrtno površine v renesančni maniri. V 18. stol. so vrtno os podaljšali do vrtnega paviljona Hudičev turn in ob njej oblikovali po 4 parterna polja obdana z zidom.

Soteska ob Krki - Območje gradu Soteska

Dvorec so zgradili grofje Gallenberg v drugi polovici 17. stol. Ob med drugo svetovno vojno požganem dvorcu so ostanki večjega parka z vrtnim paviljonom, dvoje gospodarskih poslopij in elektrarna.

Soteska ob Krki - Razvaline gradu Stara Soteska

Osrednji srednjeveški del gradu je razrušen stolp s polkrožno posnetimi vogli. V času turških vpadov je bil utrjen z obzidjem in dvema stolpoma. Zadnja četrtina 12. stol., prva četrtina 14. stol., 1311, druga četrtina 15. stol., 1440.

Soteska ob Krki - Spomenik NOB

Spomenik, ki je posvečen tu pokopanim padlim borcem in žrtvam, je bil postavljen 1959. Štiri kamnite plošče z izpisanimi imeni stopničasto padajo proti vzhodu in so zamaknjene druga za drugo.

Soteska ob Krki - Strojnica z lokomobilom

Parni stroj je služil za pogon žage. Narejen je bil 1929 in je deloval do sedemdesetih let 20. stol., kasneje kot kotel za ogrevanje. Ohranjena je tudi stavba z dimnikom, v kateri lokomobil stoji.

Soteska ob Krki - Vrtni paviljon Hudičev turn

Vrtni paviljon deteljčastega tlorisa s konca 17. stol ima notranjščino poslikano z iluzionističnimi prizori. S tremi v osi postavljenimi portali je tvoril manieristično parkovno kompozicijo.

Stare Žage - Domačija Stare Žage 10, 11

Obcestna domačija iz druge polovice 19. stol. Hiša (v njej od 1900 do 1941 gostilna, trafika in trgovina), vrhhlevna preužitkarska hiša z ostanki freske sv. Florjana iz 1871, paviljon z lednico, kozolec in skedenj.

Stare Žage - Domačija Stare Žage 18

Vzporedno domačijo malega kmeta in mizarja, zasnovano v prvi polovici 20. stol. sestavljajo vrhhlevna iz kamna zgrajena hiša z belo kuhinjo, pritlična mizarska delavnica in hlev.

Stare Žage - Domačija Stare Žage 19

Preužitkarsko domačijo sestavljajo delno v breg vkopana vrhkletna zidanica, v drugi polovici 19. stol. predelana v hišo preužitkarja, manjši delno zidan delno lesen hlev, čebeljak in kamnit vodnjak. Prelom 18. stol. in 19. stol., druga polovica 19. stol.

Stare Žage - Domačija Stare Žage 8

Obcestno vzporedno domačijo velikega kmeta s konca 19. stol. sestavljajo vrhkletna hiša, vrhhlevno gospodarsko poslopje, toplar na tri pare oken z gankom iz 1895 in manjša lopa, ki služi kot drvarnica.

Stare Žage - Hiša Stare Žage 1

Delno iz kamna, delno iz brun zgrajena vrhhlevna hiša iz druge polovice 19. stol. s črno kuhinjo.

Stare Žage - Hiša Stare Žage 5

Delno kamnita, delno lesena hiša malega kmeta - bajtarja iz druge polovice 19. stol. s predelano črno kuhinjo. Vrhkletni bivalni del je zgrajen v "brano" (predalčna stena).

Stare Žage - Kamnit most

Enoločni kamnit most preči strugo Črmošnjičice z lokom razpona 5 metrov in višino nad strugo okoli 6 metrov. Druga polovica 19. stol.

Stare Žage - Območje partizanskih delavnic

Od leta 1943 dalje so v opuščeni kočevarskih mlinih in žagah ter zidanicah delovale partizanske delavnice. V dolini Starih Žag je stalo štirinajst objektov, ki so danes ohranjeni kot ruševine.

Stare Žage - Ruševine cerkve sv. Mihaela

Cerkev z začetka 18. stol. je bila zasnovana kot enoladijska cerkev z zvonikom in pravokotnim prezbiterijem z ravnim zaključkom. Danes je v ruševinah. Prva četrtina 18. stol., 1712.

Stare Žage - Samidatova zidanica

Delno v breg vkopana vrhkletna zidanica iz druge polovice 19. stol. s kamnito kletjo in lesenim senikom nad njo.

Stare Žage - Šprajcarjev mlin in žaga

Nekdanja kočevarska žaga venecianka in mlin z delno ohranjenimi napravami. V kleti enonadstropne zidane stavbe mlina je ohranjena kovačnica. Dostop čez kamnit most.

Veliki Rigelj - Domačija Veliki Rigelj 4

Gručasta domačija srednjevelikega kmeta iz druge polovice 19. stol. Pritlična hiša s spominsko ploščo čebelarju A. Poglajnu, vrhkletno gospodarsko poslopje s kaščo iz 1877, brezdimna sadna sušilnica iz okoli 1950.

Veliki Rigelj - Lipetova zidanica

Vrhkletna delno v breg vkopana stavba iz druge polovice 19. stol. z dekorativno členjeno fasado. Nad kamnito vinsko kletjo sta lesena prešnica in občasni bivalni prostor.

Verdun pri Uršnih selih - Domačija Verdun pri Uršnih selih 15

Gručasto domačijo velikega kmeta iz prve polovice 19. stol. sestavljajo pritlična, iz kamna zgrajena hiša, vrhhlevno gospodarsko poslopje iz 1863, lesena kašča, svinjak, dimna sušilnica in toplar na dva para oken.

Verdun pri Uršnih selih - Kašča in sušilnica na domačiji Verdun 14

Vrhkletna, a iz kamna zidana kašča s konca 19. stol. Dimna sušilnica za lan in sadje ima kamnit obod pravokotnega tlorisa in dvokapno streho na štirih lesenih stebrih.

5. PREGLED PREDLAGANIH POTI V MREŽI TURISTIČNIH POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

1. ARHEOLOŠKA POT CVINGER

2. EVROPSKA PEŠPOT E7

1. Dolenjske Toplice – Smuk (16,9 km)
2. Gospodična – Pleterje (14,6 km)
3. Smuk – Gospodična (18,6 km)
4. Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice (18,2 km)
5. Krka – Žužemberk (15,2 km)
6. Žužemberk – Dobrnič – Dolenjske Toplice (35,6 km) – Pot Mare Rupene

3. KOLESARSKÉ POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

1. Kolesarska pot: Do Soteske (I.A)
2. Kolesarska pot: Lubanc (I.B)
3. Kolesarska pot: Ob vznožju Roga (II.A)
4. Kolesarska pot: Čez Hrib (II.B)
5. Kolesarska pot: Na Rog (III.A)
6. Kolesarska pot: Pogorelec – Sv. Peter (III.B)

4. NARAVOSLOVNA GOZDNA POT ROŽEK

5. PEŠPOT LEVSTIKOVE BRIGADE

6. PODGORJANSKA VINSKA TURISTIČNA CESTA

7. POLHARSKA POT

8. POT KURIRJEV IN VEZISTOV

9. POT NA POGORELEC

10. POT NA SV. PETER

11. TOPLIŠKA ROŽA

1. Auerspergova botanična pot
2. Pot na Dobravo
3. Pot na Gradišče
4. Pot na Krko
5. Pot okoli Cvingerja
6. Tek za zdravje

7. Topliški krog

12. TRDINOVA POT

13. ZELIŠČARSKA POT PLAVICA

5.1. Opisi predlaganih poti

ARHEOLOŠKA POT CVINGER

ime poti	Arheološka pot Cvinger
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
dolžina poti	2,5 km
čas hoje	1 ura
najprimernejši letni čas obiska	pomlad, poletje in jesen
označevanje poti	rdeča pika na beli osnovi
izhodišče poti	<ul style="list-style-type: none"> • pri pokopališču Dolenjske Toplice • pri osnovni šoli, na križišču v gozdu pri odcepu za tenis proti vasi Polje • v Meniški vasi
najnižja točka	190 m (izhodišče poti)
najvišja točka	250 m (obzidje gradišča)
višinska razlika	60 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	Meniška vas – 1,5 km
zemljevid	
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ●○○○○
cilji poti	prazgodovinsko gradišče na Cvingerju
obrazložitev imena	pot prikazuje arheološko območje prazgodovinskega gradišča
opis poti	Od izhodišč vodijo do prazgodovinskega gradišča na Cvingerju krožno povezane in markirane gozdne steze.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Prazgodovinsko gradišče Cvingerju. Nastalo je v prvem tisočletju pr. n. š., v času starejše železne dobe na zahodnem vrhu kopastega griča Cvinger, ki se dviguje med dolinami Krke, Sušice in Radešče. Lokacija naselja je bila izbrana na zakraselem in danes pogozdenem hribu, tako da so v obrambni sistem naselja vključene naravne danosti. Gradišče je bilo gospodarsko in politično središče doline in je

	<p>obvladovalo ter nadziralo pomembno pot po dolini Krke in prehod v Belo krajino. O gradišču priča ohranjeno, 720 metrov dolgo obzidje, ki je na mestu prezentacije rekonstruirano.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Območje talilnic. Na južnem pobočju Cvingerja so v terenu vidni ostanki nekdanjih talilnic železa, kjer so predelovali v okolici nabrano rudo. Lokacija je predstavljena z informativno tablo. • Gomilno grobišče. Na južnem pobočju Cvingerja je v gozdu opaznih več rodovnih gomil. V njih je bilo najdeno najrazličnejše lončeno posodje, železno in bronasto orožje, raznobarvne steklene ogrlice in nakit iz bronu, posebno dragocenost pa predstavlja bronasta vedrica – situla. Ena gomila je predstavljena z informativno tablo.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Turistično društvo Dolenjske Toplice in Dolenjski muzej Novo mesto
obveznosti varuha	vzdržuje markirano pot in informativne table
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Če ni označeno drugače, se držite poti, po kateri hodite! • Ne iščite bližnjic, ker s tem pospešujete uničevanje okolja in plašite divjad! • Signalizacija na poti je postavljena tako, da je dobro vidna. Ko prehodite usmerjevalni znak, morate videti naslednjega! Če ga po 300 metrih ne vidite, se odpovijte hoji naprej in se vrnite na izhodišče poti!
dodatno opozorilo	
primerno obuvanje in dodatna oprema	pohodni čevlji
informacije	TIC, zložanka
info točke	TIC

EVROPSKA PEŠPOT E7

ime poti	<p>Evropska pešpot E7</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krka – Žužemberk • Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice • Dolenjske Toplice – Smuk • Smuk – Gospodična • Gospodična – Pleterje • Pot Mare Rupene
----------	--

povezovalni kraji	Odsek poti po Dolenjski poteka v smeri Krka – Žužemberk – Lašče – Podhosta – Meniška vas – Sela – Dolenjske Toplice – Laze – Vahta – Gorjanci. Pot Mare Rupene je odcep poti in vodi iz Žužemberka čez Dobrnič do Dolenjskih Toplic.
dolžina poti	16,9 km + 14,6 km + 18,6 km + 18,2 km + 15,2 km + 35,6 km = 119,1 km
čas hoje	30 ur
	od pomladi do jeseni
	okrogel rdečrumen znak
	Krka (Žužemberk, Dolenjske Toplice, Smuk, Gospodična)
	190 m (Dolenjske Toplice)
	828 m (Gospodična na Gorjancih)
	638 m
	vpisana v opisih po etapah
	Dolenjska (Gorjanci, Kočevski rog)
	zahtevna / ●●●○○, posebno zahteven je le odcep Gorjanci – Pleterje
cilji poti	spoznavanje krajev, pokrajine in zanimivosti ob poti
obrazložitev imena	Evropska pešpot povezuje države Evrope
opis poti	najprimemnejši letni čas obiska
znamenitosti / zanimivosti na poti	označevanje poti
dodatna ponudba na poti	izhodišče poti
občine, po katerih pot poteka	najnižja točka
varuh poti	najvišja točka
obveznosti varuha	višinska razlika
pravila obnašanja in načela markiranja	oddaljenost od Dolenjskih Toplic
dodatno opozorilo	zemljevid
primerno obuvale in dodatna oprema	shematska karta
informacije	višinska karta
info točke	težavnost

Evropska pešpot E7: Krka – Žužemberk

ime poti	Evropska pešpot E7 • Krka–Žužemberk
povezovalni kraji	Krka – Podbukovje – Male Lese – Veliko Globoko – Malo Globoko – Fužina – Dečja vas – Drašča vas – Šmihel –

	Dešeča vas – Budganja vas – Žužemberk
dolžina poti	15,2 km
čas hoje	4-5 ur
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	okrogel rdečerumen znak
izhodišče poti	Krka – izvir Krke
najnižja točka	220 m (Žužemberk)
najvišja točka	280 m (Krka)
višinska razlika	60 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	31 km
zemljevid	Dolenjska – del poti
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	povezovanje krajev in pokrajine, spoznavanje naravnih in kulturnih zanimivosti ob poti
obrazložitev imena	
opis poti	<p>Iz vasi Krka se podamo proti Hočevju, pri odcepu za Podbukovje pa levo do vasi. Na koncu Podbukovja zavijemo levo na kolovozno pot med njive, košenice in gozdnič v neravni liniji do vasi Male Lese. Pred kapelico v ostrem ovinku zavijemo desno po ozki asfaltni cesti, pridemo na kolovozno pot, gremo čez naselje Veliko Globoko, na koncu vasi pa na kolovozno pot mimo kozolca in skozi vas Malo Globoko. Spustimo se v vas Fužina.</p> <p>Nadaljujemo pot in dvakrat prečkamo reko Krko s slikovitimi jezovi. V smeri proti Ambrusu se pri odcepu za Šmihel podamo levo skozi Dečjo vas in nato še skozi Draščo vas. Pri kapelici na koncu vasi zavijemo levo na ozko makadamsko cesto, ki pri kozolcu preide v kolovoz. Pod Šmihelom hodimo zopet po asfaltni cesti, ki nas pripelje v Dešečo vas. Pot nadaljujemo naprej mimo kapelice, preidemo na kolovoz čez košenice, gozdove in njive do Bugdanje vasi. Na vrhu vasi krenemo navzdol po poti in nato po kolovozu do Žužemberka. V naselju Trške njive pred Stransko vasjo zavijemo ostro levo in se spustimo do cerkve sv. Nikolaja.</p>
znamenitosti / zanimivosti na poti	<p>Vas Krka je prvič omenjena leta 1341, ponaša pa se z znamenito baročno romarsko cerkvijo iz leta 1757, posvečeno sv. Kozmi in Damijanu.</p> <p>Vas Fužina. Ime vasi spominja na fužine, ki so stale tu že v 16. stol. Leta 1844 so v kraju postavili livarno železa, ki je delovala do leta 1853, leta 1913 pa valjčni mlin. Leta 1921 so dogradili elektrarno.</p>

	<p>Drašča vas je prvič omenjena že leta 1177. Šmihel je prvič omenjen leta 1136, od leta 1436 pa je v njem tudi sedež župnije.</p> <p>V Bugdanji vasi stoji v osnovi srednjeveška, v 17. stol. barokizirana cerkev.</p> <p>Žužemberk (220 m) je središče Suhe krajine s številnimi kulturnozgodovinskimi zanimivostmi. Kot kraj se prvič omenja leta 1246, grad leta 1295, sedež župnije je postal pred letom 1413, ljudska šola pa je bila vpeljana leta 1774. Tržani so sloveli kot obrtniki (usnarji, krojači). Kraj se je zlasti v 18. in 19. stol. z žagami, mlini, kovačijami, papirnico in usnjarno razvil v pomembno središče ob zgornji Krki. Med 2. svetovno vojno so tu potekali hudi boji. Pod Žužemberkom tvori Krka slikovite lehnjakove pragove.</p>
dodatna ponudba na poti	V turistični kmetiji Koren hranijo kontrolni žig in nudijo hrano, pijačo in prenočišče (tel.: 07 30 87 260, GSM: 031 430 645).
občine, po katerih pot poteka	Ivančna Gorica, Žužemberk
varuh poti	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	Iz Žužemberka so avtobusne povezave z Novim mestom in Ljubljano. Podrobni opisi etap E7 so zajeti v vodniku za celoten slovenski odsek evropske pešpoti E7.
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC, Komisija za evropske pešpoti Slovenije
info točke	

Evropska pešpot E7: Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice

ime poti	Evropska pešpot E7 • Žužemberk–Lašče–Dolenjske Toplice
povezovalni kraji	Žužemberk – Lašče – Podhosta – Meniška vas – Sela pri Dolenjskih Toplicah – Dolenjske Toplice
dolžina poti	18,2 km
čas hoje	5-6 ur
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	okrogel rdečerumen znak
izhodišče poti	Žužemberk
najnižja točka	190 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	500 m (pod Sv. Petrom)
višinska razlika	310 m

oddaljenost od Dolenjskih Toplic	16 km
zemljevid	Dolenjska
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	
obrazložitev imena	
opis poti	<p>Pri turistični kmetiji Koren prečkamo cesto in zavijemo navkreber mimo cerkve sv. Nikolaja na cesto Žužemberk–Prevole. Z nje kmalu zavijemo desno in pridemo na gozdno vlako, ki se vzpenja do lovske kočice Komance. Nekaj časa hodimo po makadamski cesti, nato pa krenemo po gozdni poti – vlaki v gozd v razgibano gozdno pokrajino. Kmalu se nam odpre vinorodna gora z zidanicami in kasneje vas Lašče. Nato nadaljujemo pot po avtomobilski cesti proti Kočevju, a že na prvi gozdni cesti skrenemo levo. Pot nas vodi v širne gozdove z blagimi vzponi in padci. Po približno 8 km se usmerimo levo na gozdno pot in se spustimo proti Podhosti, še prej pa dvakrat prečkamo gozdno cesto. Nadaljujemo desno proti Podturnu in pri odcepu za Meniško vas zavijemo levo. Brž ko prehodimo most preko Radešče, zavijemo desno v vas, ki se imenuje po nekdanji posesti stiškega samostana, in nato po kolovozu med njive in travnike. Po gozdnem robu prispemo v naselje Sela, od tu pa po pločniku v Dolenjske Toplice.</p>
znamenitosti / zanimivosti na poti	<p>Cerkev sv. Nikolaja v Žužemberku je v osnovi srednjeveška stavba z ostanki fresk Janeza Ljubljanskega in baročno oltarno opremo.</p> <p>Vas Lašče se prvič omenja že leta 1145 kot last stiškega samostana.</p> <p>Dolenjske Toplice se prvič omenjajo leta 1228, zdravniški turizem pa se je ob izviri termalne vode pričel razvijati že v 18. stol. Njen turistični razcvet pa je v veliki meri povezan z rodbino knezov Auerspergov. Župnija izvira iz leta 1792.</p> <p>Cerkev sv. Ane je v osnovi srednjeveška stavba, barokizirana je bila v 17. stol., ob njej je ohranjen del protiturškega taborskega obzidja.</p>
dodatna ponudba na poti	<p>V gostilni Rojc v Laščah (tel.: 07 30 87 210 in GSM: 041 691 437) hranijo kontrolni žig, tu pa se lahko tudi okrepcamo. Gostilna je ob torkih zaprta.</p> <p>V Dolenjskih Toplicah dobimo kontrolni žig v recepciji Krkinega hotela Vital (tel.: 07 39 19 400).</p>
občine, po katerih pot poteka	Žužemberk, Dolenjske Toplice

varuh poti	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	Iz Dolenjskih Toplic so redne avtobusne povezave z Novim mestom in Ljubljano. Podrobni opisi etap E7 so zajeti v vodniku za celoten slovenski odsek evropske pešpoti E7.
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC, Komisija za evropske pešpoti Slovenije
info točke	

Evropska pešpot E7: Dolenjske Toplice – Smuk

ime poti	Evropska pešpot E7
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Bušinec – Verdun – Dobindol – Laze – Pribišje – Smuk nad Semičem
dolžina poti	16,9 km
čas hoje	5-6 ur
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	okrogel rdečerumen znak
izhodišče poti	Dolenjske Toplice
najnižja točka	190 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	548 m (Smuk)
višinska razlika	358 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Dolenjska
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	
obrazložitev imena	
opis poti	Iz Dolenjskih Toplic krenemo po glavni cesti proti Podturnu. Pred pokopališčem skrenemo levo in po nekaj 100 m pridemo v gozd. Pot nas vodi po gozdni cesti brez vzponov. V Bušincu zavijemo levo po asfaltni cesti in nato kmalu desno na makadamsko pot. Ko pridemo v gozd, se pot obrne levo in teče po gozdni vlaki. Pred Verdunom se priključi na asfaltirano cesto in gre po njej skozi vasi Verdun in Dobindol. Tu se pot usmeri desno na gozdno cesto, ki pelje v dolino, sprva med travniki in pašniki, nato pa skozi gozd, kjer se začne vzpenjati proti nekdanji kočevski vasi

	Laze. Za cerkvijo sv. Matije iz druge polovice 17. stol. zavije s ceste in nato med vikendi desno po opuščeni poti mimo žage. Prečka železniško progo in se povzpne po gozdu, mimo smrekovega nasada in čez košenico na asfaltirano cesto za Gornje Laze. Nadaljujemo po gozdni vlaki čez gozd v vas Pribišje, kjer zavijemo levo po gozdni cesti do hriba Smuk nad Semičem (548 m).
znamenitosti / zanimivosti na poti	V Gornjih Lazah si lahko ogledamo spomenik Stojana Batiča, ki opominja na hud poraz prvih belokranjskih partizanov 2. novembra 1941. Smuk (547 m) je priljubljena belokranjska turistična točka z lovskim domom, kjer se nahaja kontrolni žig. Ogledamo si lahko ruševine smuškega gradu iz začetka 16. stol., za njim pa še romarsko cerkev sv. Lovrenca, ki je bila pozidana leta 1687. Ne bomo prezrili niti hrasta z mogočno krošnjo.
dodatna ponudba na poti	Možnosti prehrane in prenočišča v lovskemu domu na Smuku nad Semičem (GSM: 040 425 999).
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice, Semič
varuh poti	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	Podrobni opisi etap E7 so zajeti v vodniku za celoten slovenski odsek evropske pešpoti E7.
primerno obuvало in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC, Komisija za evropske pešpoti Slovenije
info točke	

Evropska pešpot E7: Smuk–Gospodična

ime poti	Evropska pešpot E7 <ul style="list-style-type: none"> • Smuk–Gospodična
povezovalni kraji	Smuk nad Semičem – Brezova Reber – Maline – Jugorje – Vahta – Gospodična
dolžina poti	18,6 km
čas hoje	5-6 ur
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	okrogel rdečerumen znak
izhodišče poti	Smuk nad Semičem
najnižja točka	400 m (Osojnik)
najvišja točka	828 m (Gospodična)
višinska razlika	428 m
oddaljenost	20 km

od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Dolenjska
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	
obrazložitev imena	
opis poti	<p>Ob vzletni stezi se spustimo 100 m nižje in zavijemo levo v gozd. Ko prehodimo gozdčič in prispemo na cesto, se nam odprejo lepi pogledi na belokranjsko ravnino in širšo okolico. Po blagem vzponu prispemo na križišče. Krenemo po gozdni vlaki levo. Po kratkem vzponu se spustimo na gozdno cesto in po njej prispemo na asfaltirano cesto proti Brezovi rebri. Nadaljujemo po makadamski cesti proti Malinam. Malinske drage in Maline naj bi ime dobile po mlinih, ki so se v preteklosti vrteli na dnu danes suhe doline. Tik pred vasjo krenemo desno na kolovozno pot, ki nas vodi med njivami, košenicami in gozdnimi robovi. Ko se dvignemo ob gozdu, zavijemo po desnem kolovozu na asfaltirano cesto Semič–Jugorje in pridemo do Jugorja ter gostilne Badovinac.</p> <p>Po avtomobilski cesti se dvignemo do Vahte (615 m), kjer se usmerimo desno na makadamsko cesto proti Gospodični na Gorjancih. Po dobrih 5 km skrene pot levo s ceste in se ji spet priključi pri “fabriki”. Čez mostič, ki prečka potok Gorjanski graben, nadaljujemo levo po ozki gozdni cesti približno 1 km, nato pa pot ostro zavije čez potok Glažev graben, ki je dobil ime po bližnjih steklah iz daljne preteklosti, na gozdno vlako. Ta nas popelje preko Rut, izredno lepih košenic z nekaterimi rastlinami panonskega okoliša (npr. panonska detelja). Na cesti se priključi 600 m pred planinskim domom Gospodična (828 m).</p>
znamenitosti / zanimivosti na poti	V Brezovi Rebrici se lahko spočijemo v senci mogočne lipe pri cerkvi sv. Katarine, katere današnja podoba izvira iz 18. stoletja.
dodatna ponudba na poti	<p>800 m nižje pod Smukom pridemo po ozki asfaltirani cesti med vinogradi in zidanicami do dveh turističnih kmetij, Turizma Poč (Vajdova ulica 98, Semič, GSM: 041 581 885) in izletniške kmetije Jokovčan (Anzlova gora 12, Semič, GSM: 040 534 564), kjer pohodnike po predhodni najavi postrežejo z domačo hrano in pijačo, lahko pa tudi prenočijo.</p> <p>V gostilni Badovinac na Jugorju imajo kontrolni žig, tu se lahko tudi okrepčate in prenočite, a ob torkih imajo zaprto</p>

	(tel.: 07 30 50 133). Informativna tabla pred Domom Vinka Paderšiča na Gospodični nam predstavi skrivnostni studenec Gospodična in njegovo čarobno vodo, ogledamo pa si lahko tudi spomin-sko obeležje v spomin alpinistu Vasji Furlanu. V domu dobi-mo kontrolni žig, po želji nas postrežejo in nudijo prenočiš-če. Čas obratovanja doma: od 15.4. do 15.10. vse dni razen ponedeljka, od 16.10. do 14.4. petki, sobote in nedelje, tel.: 050 331 903 in 031 456 293.
občine, po katerih pot poteka	Semič, Metlika, Novo mesto
varuh poti	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	Od Jugorja je avtobusna povezava z Metliko in Novim mestom. Podrobni opisi etap E7 so zajeti v vodniku za celoten slovenski odsek evropske pešpoti E7.
primerno obuvale in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC, Komisija za evropske pešpoti Slovenije
info točke	

Evropska pešpot E7: Gospodična – Pleterje

ime poti	Evropska pešpot E7 • Gospodična–Pleterje
povezovalni kraji	Gospodična – Sv. Miklavž – Ravna gora – Javorovica – Pleterje
dolžina poti	14,6 km
čas hoje	5 ur
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni; v zimskih razmerah pot ni priporočljiva
označevanje poti	okrogel rdečerumen znak
izhodišče poti	Dom Vinka Paderšiča na Gorjancih
najnižja točka	260 m (Pleterje)
najvišja točka	828 m (Gospodična)
višinska razlika	568 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Dolenjska
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zelo zahtevna / ●●●●○
cilji poti	

obrazložitev imena	
opis poti	<p>Pot nas vodi ob planinskem domu proti Miklavžu po prijetni gozdni vlaki pod cesto. Nanjo se priključi pred križiščem, kjer se odcepi cesta desno proti Trdinovem vrhu (1178 m), po katerem poteka meja med Slovenijo in Hrvaško in ki loči tudi razvalini cerkva sv. Jere in sv. Ilije; cesta v levo pa nas pripelje do križišča pri Krvavem kamnu. Tu nas informativna tabla pouči o nenavadnem poimenovanju tega kraja. Pot nadaljujemo v isti smeri po gozdni cesti mimo brunarice med košenicami in gozdovi. Na levi vidimo priljubljeno izletniško točko pri Miklavžu, na katero je vezano bogato ljudsko izročilo, ki ga je zapisal Janez Trdina. O tem več pove informativna tabla pri domu. Hoja po pobočni gozdni cesti proti Ravni gori (1001 m) nam mestoma nudi lepe razglede na krško-šentjernejsko polje in dalje, v primernem vremenu celo na Kamniške Alpe. Ob državni meji s Hrvaško preidemo iz gozdnega ambienta v odprt svet gorjanskih košenic. Ko se konča smrekov gozd, zavijemo levo čez košenico nazaj v smrekov gozd. Pred nami je več ali manj strma pot – steza v dolino Kobila do istoimenskega potoka, od koder se dviga na drugo stran strmega, jarkastega gozdnega kompleksa Kobile s pragozdnimi oblikami. V samoti nas prijetno preseneti lovska koč, pri kateri lahko posedimo in si nabereemo novih moči za nadaljevanje vzpona, pri katerem nas spremlja nizek in grmičav gozd črnega gabra, malega jesena in hrasta s svetlolubno pritalno vegetacijo. Kmalu zavijemo desno in nato po nekaj 100 m levo, kjer se pred nami odprejo pašniki in vas Javorovica (618 m). Pot je pravzaprav drča med pašniki. Sestopimo na asfaltirano cesto in nadaljujemo po njej do Javorovice, ki je najvišje ležeče naselje na Gorjancih. Pri lipi zavijemo na ozko strmo pot, ki prečka cesto in se nadaljuje čez pašnik v strmi predel pleterskih gozdov, kjer se nad samostanskim obzidjem naveže na Pletersko pot z označbami dreves in se zaključi pri samostanu Pleterje (200 m).</p>
znamenitosti / zanimivosti na poti	<p>V Javorovici lahko obudimo spomin na partizansko tragedijo marca 1944, ko je tu izgubilo življenje okrog 150 borcev. Na ta dogodek opominja spominska avla, v katero so bile leta 1984 spremenjene razvaline lovske kapele Celjskih grofov iz 14. stoletja.</p> <p>Kartuzijo Pleterje je v začetku 15. stol. ustanovil Herman Celjski, ponovno pa je bila poseljena v začetku 20. stol. Za ogled je odprta gotška samostanska cerkev, kontemplativno življenje menihov pa nam predstavi avdiovizualni program. V muzeju na prostem si lahko ogledamo ljudsko arhitekturo</p>

	šentjernejskega polja. V trgovini samostana (tel.: 07 30 81 225) dobimo kontrolni žig, kupimo lahko tudi samostanske pridelke, med katerimi je znamenit pleterski cviček.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Novo mesto, Šentjernej
varuh poti	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
obveznosti varuha	
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	Do Šentjerneja, ki ima dobre avtobusne zveze z Novim mestom, je slabe 4 km. Podrobni opisi etap E7 so zajeti v vodniku za celoten slovenski odsek evropske pešpoti E7.
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC
info točke	

Evropska pešpot E7: Pot Mare Rupene

ime poti	Evropska pešpot E7 <ul style="list-style-type: none"> Pot Mare Rupene
povezovalni kraji	Žužemberk – Cvibelj – Reber – Vrtače – Volčja Jama – Dobrnič – Šahovec – Svetinje – Šmaver – Globodol – Brezova Reber – Veliki Lipovec – Gorenje Polje – Dolenje Polje – Dolenjske Toplice
dolžina poti	35,6 km
čas hoje	9-10 ur
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	okrogel rdečerumen znak
izhodišče poti	Žužemberk
najnižja točka	190 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	490 m (Veliki Lipovec)
višinska razlika	300 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	16 km
zemljevid	Dolenjska
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	
obrazložitev imena	
opis poti	Od turistične kmetije Koren gremo čez most in se podamo navkreber mimo gradu, prečkamo cesto in nadaljujemo

	<p>mimo občinske stavbe po ozki poti čez naselje. Skrenemo na kolovoz in se dvignemo na grič Cvibelj. Nadaljujemo skozi naselje Cvibelj, kjer zavijemo desno na kolovoz in po njem do vasi Reber pred nami. Ko zapustimo vas, nadaljujemo po gozdni poti, skrenemo na gozdno vlako in pozneje na njivski kolovoz do vasi Vrtače. Od tu gremo desno na kolovoz in po gozdni vlaki čez gozd na cesto. Nadaljujemo levo nekaj 100 m in nato desno na gozdno pot do vasi Volčja Jama, pri kateri so našli več halštatskih gomil. Zaselek je dobil ime po udorni jami v neposredni bližini. Pri kapelici nadaljujemo po kolovozu in gozdni vlaki ter se desno priključimo na asfaltirano cesto. Po cesti čez gozd se dvignemo na vinorodna pobočja Lisca, od koder se odpirajo lepi razgledi. S pobočne ceste se spustimo po gozdni poti na cesto za Dobrnič. V vas bomo prispeli po 1,5 km dolgem cestnem odseku.</p> <p>Iz Dobrniča se dvignemo v vas Šahovec. Nadaljujemo do vasi Svetinje. Zavijemo desno in po 100 metrih levo čez vinorodno pobočje Šmavra, mimo srednjeveške, barokizirane cerkve sv. Mavricija nekoliko navkreber in nato desno navzdol na cesto proti vasi Jordankal, kjer so nekoč kopali železovo rudo. Takoj prečkamo cesto in se blago spustimo po gozdni vlaki v eno najlepših kraških polj – na Globodolsko polje. Kolovozna pot nas pripelje v Gorenji Globodol. Našo pot nadaljujemo po cesti. V Dolenjem Globodolu krene pot levo na njivski kolovoz. Iz gozdnega roba skrenemo v gozd na gozdno pot, se počasi dvigamo, prečkamo gozdno cesto in nadaljujemo deloma po cesti deloma po gozdnih poteh ob njej do doma Na Frati (345 m). Od tu krenemo mimo spomenika 2. svetovne vojne na gozdno pot, se blago dvignemo in pridružimo cesti pred Brezovo Rebrijo. Prehodimo vas, nad kapelico se preusmerimo levo na njivski kolovoz, nadaljujemo čez gozd po gozdni vlaki in nato po kolovozu do Velikega Lipovca. Zapustimo vas in se blago spustimo po gozdni cesti, prečkamo križišče in nadaljujemo proti Soteski. S ceste skrenemo levo v smrekov sestoj in se nad kamnolomom spustimo po gozdni poti v Gorenje Polje. Pri spomeniku se usmerimo po cesti najprej levo in nato desno v Dolenje Polje. Prehodimo most čez reko Krko. Nadaljujemo po cesti in pred rahlim klancem zavijemo na sprehajalno pot čez zdraviliški gozd – park. Prečkamo mostič čez potok Sušica in že smo v Dolenjskih Toplicah.</p>
<p>znamenitosti / zanimivosti na poti</p>	<p>Na Cviblju si lahko ogledamo monumentalen spomenik, posvečen borcem, padlim v bojih v Suhi krajini med 2.</p>

	<p>svetovno vojno.</p> <p>Nad vasjo Zafara se dviga mogočna cerkev sv. Mohorja in Fortunata, požgana med 2. svetovno vojno in obnovljena v letih 1992-1994.</p> <p>Dobrníč (242 m) je največje naselje sredi kraškega Dobrníškega polja in središče severnega dela Suhe krajine. V okolici je več arheoloških najdišč. Kraj se prvič omenja leta 1136, sedež prafare je tu od leta 1296, današnja baročna cerkev, v kateri je bil krščen Friderik Baraga, pa je iz leta 1777. Šola obstaja od leta 1800. Kraj je zelo trpel med 2. svetovno vojno. Vas krasi ena lepših lip v bližnji okolici. Na informativni tabli so prikazane kulturnozgodovinske znamenitosti.</p> <p>Vas Šahovec bogati v osnovi še srednjeveška, kasneje barokizirana cerkev sv. Duha.</p> <p>Globodolsko polje z nadmorsko višino okoli 200 m je 30 m nižje od bližnje Temeniške doline. Tu so se razvila tri vaška naselja, ki jih odlikuje ljudsko stavbarstvo v kamnu in lesu. Gorenji Globodol je vas panonskega tipa. Na njivah med Gorenjim in Srednjim Globodolom je bilo manjše rimsko grobišče iz 1. stoletja. V Dolenjem Globodolu stoji cerkev sv. Magdalene, ki je bila barokizirana v sredini 18. stoletja.</p>
dodatna ponudba na poti	<p>V okrepčevalnici Škerjanec v Dobrníču (tel.: 07 34 65 333) nas čaka kontrolni žig, po naročilu nas postrežejo tudi s hrano.</p> <p>V domu na Frati hranijo kontrolni žig. Tu se lahko okrepčamo in po želji tudi prenočimo (GSM: 041 559 231 in 031-261-650).</p> <p>V Dolenjskih Toplicah se nahaja v recepciji Krkinega hotela Vital (tel.: 07 39 19400) kontrolni žig.</p>
občine, po katerih pot poteka	Žužemberk, Trebnje, Mirna Peč, Dolenjske Toplice
varuh poti	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	<p>Iz Dolenjskih Toplic imamo avtobusne povezave za Novo mesto in Ljubljano.</p> <p>Podrobni opisi etap E7 so zajeti v vodniku za celoten slovenski odsek evropske pešpoti E7.</p>
primerno obuvало in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC, Komisija za evropske pešpoti Slovenije
info točke	

KOLESARSKE POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

Uvodna pojasnila in napotki

Kolesarske poti po občini Dolenjske Toplice so prvi tovrsten predlog kolesarjem rekreativcem v občini. Šest kolesarskih poti je zasnovanih na podlagi poznavanja in upoštevanja posebnosti reliefa, obstoječe cestnoprometne infrastrukture ter naravnih in kulturnih zanimivosti. Večinoma so speljane po stranskih in manj prometnih cestah.

Poti so hierarhično razporejene po težavnostnih stopnjah. Stopnja težavnosti je subjektivna ocena zahtevnosti poti, ki upošteva razdaljo, višinsko razliko in tehnično zahtevnost (podlaga, orientacija) poti.

Kolesarske poti je možno z uporabo kakovostne karte po želji prilagoditi.

Opis poti

Izhodišče vseh kolesarskih poti je v centru Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal. Sledenje kolesarskih poti je omogočeno s tehničnim opisom posamezne poti (ki predvideva uporabo kolesarskega števca), kartografskim vrisom in (kot bodoča nadgradnja) tudi s smerokazi ob poti.

Priporočena oprema: gorsko ali treking kolo, kolesarska čelada.

Najprimernejši čas za kolesarjenje: april – oktober.

Zemljevid: Karta občine Dolenjske Toplice.

Označevanje poti: načrtovani smerokazi ob poti po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti občine Dolenjske Toplice.

Varuh poti: ni določen.

Pri uporabi predlaganih kolesarskih poti je obvezno upoštevati zakonitosti kolesarjenja kot fizične vadbe ter zakonitosti varne vožnje v cestnem prometu.

KOLESARSKA POT: **DO SOTESKE** (I.A)

Obrazložitev imena poti: Pot vodi po severnem ravninskem delu občine Dolenjske Toplice do kraja Soteska s pomembnim kulturnozgodovinskim spomenikom gradom Soteska in Hudičevim turnom.

Dolžina: 11 km

Višinska razlika: 40 m

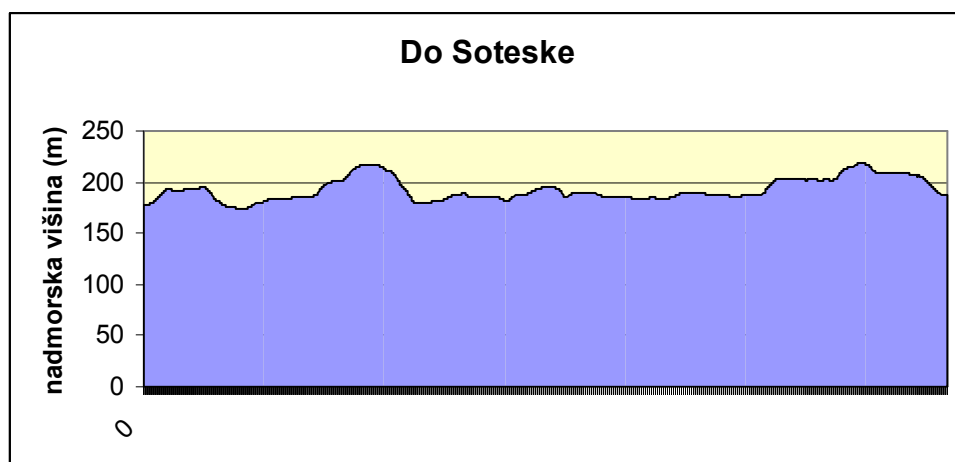

Skupno vzpona: 135 m

Predviden čas: 45 min – 1 h

Zahtevnost: nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○ – pretežno ravninska, krajši odseki po kolovoznih poteh, krajši odseki po glavnih prometnejših cestah

Vozišče: kolovoz: 2,9 km, makadam: 0, asfalt: 8,1 km

Zanimivosti ob poti

1. Lesen most čez Krko
2. »stara hiša« v Dolenjem Polju
3. razgled na sotočje Krke in Radeščice, okoliške vasi ter Kočevski rog
4. vinogradi v Gabrju
5. Krka; Grad Soteska in Hudičev turn
6. Cerkevica sv. Martina v Loški vasi
7. kraški izvir Crkavnik
8. Gostilna Pri Henriku

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (park med hoteloma Kristal in Vital)

0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Ljubljane.

0,9 km – Desno na stransko cesto proti Dolenjemu Polju.

2,5 km – Levo na glavno cesto v vas Gorenj Polje.

2,75 km – Sredi vasi pri spomeniku zavijemo desno in se z asfalta dvakrat držimo desnega kolovoza v krajši vzpon.

3,3 km – Pri kapelici levo in navzdol med vinograde.

3,9 km – Desno po glavni cesti do Soteske.

- 5,0 km – V Soteski levo čez most in naprej po glavni cesti.
- 6,6 km – Pri gostilni Pri Henriku v Loški vasi zavijemo levo na stransko pot ven iz vasi mimo kapelice in naprej po poljskem kolovozu.
- 7,3 km – Pri kapelici sredi polja zavijemo levo po kolovozu v vas.
- 7,55 km – V vasi pri lipi levo in takoj zatem naravnost po asfaltni cesti
- 7,8 km – Levo in nato čez most v Meniško vas.
- 8,2 km – V vasi na prvem levem ovinku zavijemo desno v strm kratek vzpon med hišami.
- 8,45 km- Nadaljujemo po kolovozu.
- 9,2 km – Na asfaltu zavijemo levo navzgor in v vas (držimo se leve)
- 9,7 km – Pri bencinski črpalki zavijemo levo na glavno cesto nazaj v Dolenjske Toplice.

KOLESARSKA POT: **LUBANC** (I.B)

Obrazložitev imena: Kolesarska pot ima ime po vinorodnem in z zidanicami posejanem pobočju hriba Ljubanec, ki mu domačini pravimo Lubanc.

Dolžina: 14,5 km

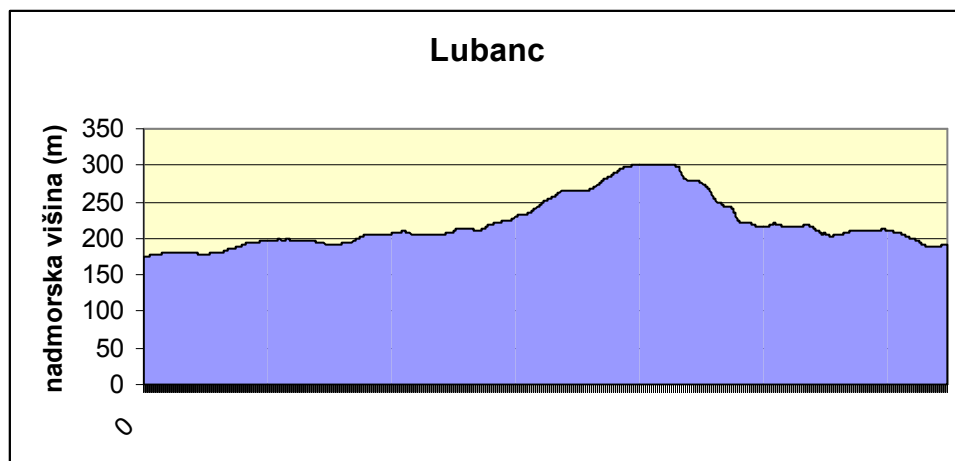
Višinska razlika: 120 m

Skupno vzpona 170 m

Predviden čas: 1 h

Zahtevnost: zahtevnejša / ● ● ○ ○ ○ – neprometna asfaltna cesta, dva kratka strma odseka, nezah-tevna orientacija

Vozišče: kolovoz: 0, makadam: 0, asfalt: 14,5 km

Zanimivosti ob poti

1. Gostilna Kolesar (Dolenje Sušice)
2. Jankotov mlin
3. Zidanice in vinogradi na vinski gorici Lubanc
4. razgled na topliško dolino in Kočevski rog

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (park med hoteloma Kristal in Vital)

0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Črnomlja.

0,25 km – Levo v smeri Uršnih Sel in nadaljujemo po prednostni cesti ven iz naselja.

0,5 - 8,0 km – Vozimo se skozi vasi po glavni cesti do Uršnih Sel (vrh vzpona).

8,0 km – Levo na glavno cesto Novo mesto – Semič in takoj zatem...

8,0 km – ...levo z glavne ceste pri okrasnem kozolčku med vinograde Lubanca.

9,5 km – Desno nazaj proti Dolenjskim Toplicam.

14,0 km – Naravnost navzdol skozi Topliško vas in stari del Toplic do centra kraja.

KOLESARSKA POT: **OB VZNOŽJU ROGA** (II.A)

Obrazložitev imena: Pot je večinoma speljana ob vzhodnem vznožju Kočevskega roga po dolini Črmošnjčice in Radeščice.

Dolžina: 16,2 km

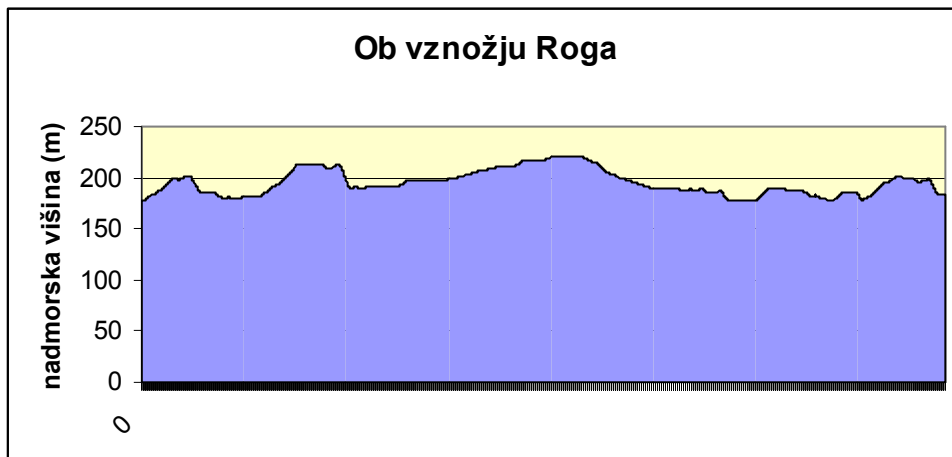
Višinska razlika: 43 m

Skupno vzpona: 151 m

Predviden čas: 1 h 30 minut

Zahtevnost: zahtevnejša / ● ● ○ ○ ○ – slabe kolovozne poti in prometna glavna cesta s slabo asfaltno prevleko

Vozišče: kolovoz: 2,3 km, makadam: 0,6 km, asfalt: 13,3 km

Zanimivosti ob poti

1. Vas Kočevske Poljane
2. Pokopališče Kočevske Poljane
3. »Dom Kočevarjev« v Občicah
4. Gostilna Štravs
5. Izvir Radeščice
6. Kraška jama Jazbina

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (park med hoteloma Kristal in Vital)

0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Črnomlja.

1,6 km – Pri kapelici na koncu vasi Sela zavijemo levo na kolovoz; nadaljujemo po slabo voznem, občasno blatnem poljskem kolovoz naravnost in v gozd v vas Grič.

OPOMBA: Zaradi slabega stanja kolovoza po dežju ali v času kmečkih opravil priporočamo obvoz po glavni cesti skozi Podturn do vasi Grič.

2,7 km – V vasi nadaljujemo naravnost po asfaltu navzgor ven iz vasi.

3,4 km – V začetnem delu vzpona zavijemo desno na makadam.

OPOMBA: Pot lahko nadaljujemo 400 m navkreber do Cerovca, Gorice – zanimivi cerkvici in zeliščarska kmetija (glej pot – Čez Hrib).

4,3 km – Peljemo se naravnost skozi vas do glavne ceste.

4,6 km – Levo na glavno cesto.

5,1 km – Desno z glavne ceste mimo pokopališča (zanimivost 2) in naprej po kolovozu ob desnem bregu potoka.

6,3 km – Čez mostiček in naravnost skozi vas do glavne ceste.

6,6 km – Desno na glavno cesto do modre stavbe (zanimivost 3).

6,8 km – Obrnemo se in vrnemo nazaj po glavni cesti do Podturna.

OPOMBA: Glavna cesta je občasno zelo prometna, zato se lahko vrnemo nazaj po isti poti.

11,3 km – V Podturnu nadaljujemo naravnost v smeri Ljubljane mimo izvira Radeščice (zanimivost 5).

OPOMBA: Na 11,7 km lahko zavijemo levo do (100 m višje) začetka gozdne učne poti in razvalin gradu Rožek.

12,1 km – Zanimivost 6.

13,6 km – Zavijemo desno in nadaljujemo skozi Meniško vas v Dolenjske Toplice.

KOLESARSKA POT: **ČEZ HRIB** (II.B)

Obrazložitev imena: Pot nas vodi po vinorodnem gričevnatem grebenu med dolinama potokov Sušica in Črmošnjičica ter mimo zaselka Hrib (samotna kmetija) na najvišji točki poti.

Dolžina: 18,2 km

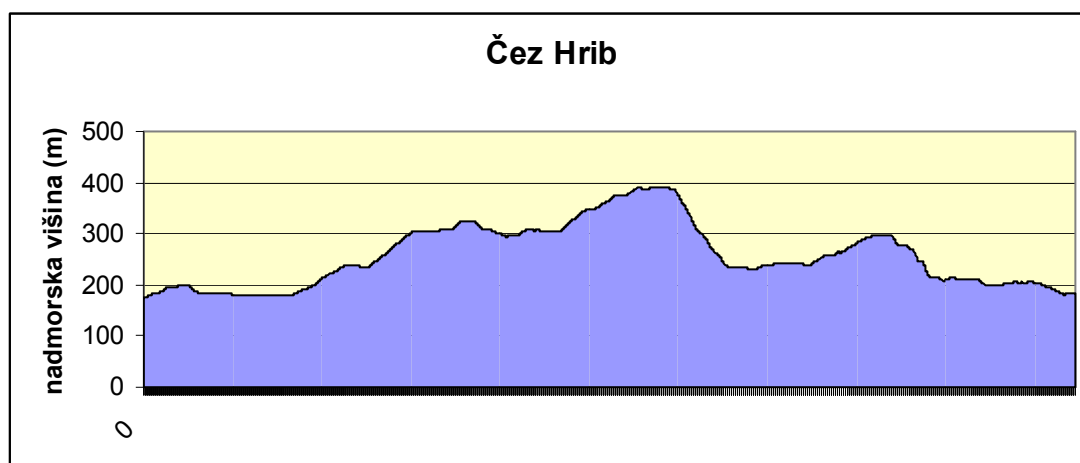
Višinska razlika: 213 m

Skupno vzpona: 376 m

Predviden čas: 1,5 – 2 h

Zahtevnost: zelo zahtevna / ● ● ● ● ○ – kratki izjemno strmi vzponi, odseki zelo slabih kolovoznih poti z obveznimi sestopi s kolesa

Vozišče: kolovoz: 2,1 km, makadam: 4,4 km asfalt: 11,7 km

Zanimivosti ob poti

1. Cerkevica sv. Trojice na Cerovcu in sv. Marije Pomočnice kristjanov na Gorici
2. Zeliščarska kmetija Plavica
3. Vinogradi na Riglju
4. Cerkevica sv. Uršule na Malem Riglu
5. Razgled s Hriba na Ljuben, Gorjance...

6. Zidanice in vinogradi na vinski gorici Lubanc
7. Razgled na topliško dolino in Kočevski rog
8. Gostilna Kolesar (Dolenje Sušice)

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (park med hoteloma Kristal in Vital).

0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Črnomlja.

1,6 km – Pri kapelici na koncu vasi Sela zavijemo levo na kolovoz; nadaljujemo po slabo voznem, občasno blatnem poljskem kolovozu naravnost in v gozd v vas Grič.

OPOMBA: Zaradi slabega stanja kolovoza po dežju ali v času kmečkih opravil priporočamo obvoz po glavni cesti skozi Podturn do vasi Grič.

2,7 km – V vasi nadaljujemo naravnost po asfaltu navzgor ven iz vasi.

3,8 km – Zanimivosti ob poti 1 in 2.

4,4-4,8 km – Ekstremen vzpon na Rigelj (zanimivost 3).

4,9 km – Naravnost po vrhu slemena med vinogradi.

5,1 km – Levo strmo (100 m) navzgor

OPOMBA: Pot lahko skrajšamo in zavijemo desno ter se pri križu spustimo desno navzdol ob kolesu proti vasi Bušinec in nato desno do Dolenjih Sušic, tam pa levo v Dolenjske Toplice.

5,2 km – Na vrhu klanca nadaljujemo naravnost po makadamskem kolovozu do zadnje zidanice in v gozd na slab, kamnit kolovoz (obvezen sestop s kolesa na vzponu). Skozi gozd naravnost.

6,1 km – Zanimivost 4.

6,2 km – Na asfaltu levo ekstremno strmo navzgor na makadam.

7,3 km – Mimo samotne kmetije na Hribu z lepim razgledom (zanimivost 5).

9,3 km – V vasi zavijemo desno in po makadamu nadaljujemo v gozd.

10,3 km – Levo na gozdnem križišču.

10,8 km – V vasi zavijemo desno navzgor po asfaltni cesti.

11,8 km - Levo na glavno cesto Novo mesto – Semič in takoj zatem...

11,8 km – ...levo z glavne ceste pri okrasnem kozolčku med vinograde Lubanca.

13,3 km – Desno nazaj proti Dolenjskim Toplicam.

17,8 km – Naravnost navzdol skozi Topliško vas in stari del Toplic do centra kraja.

KOLESARSKA POT: **NA ROG** (III.A)

Obrazložitev imena: Najdaljša kolesarska pot vodi pretežno po makadamskih cestah gozd-natega Kočevskega roga z mnogimi naravnimi in kulturnozgodovinskimi zanimivostmi.

Dolžina: 40,0 km

Višinska razlika: 720 m

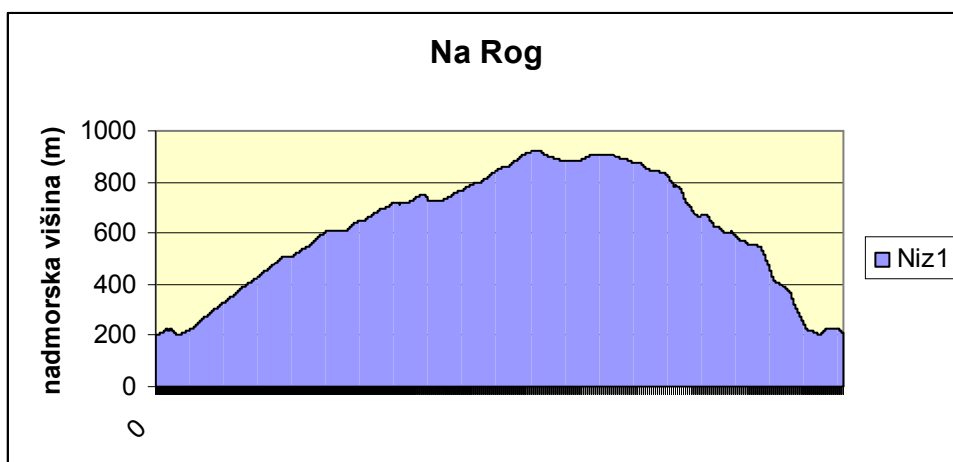
Skupno vzpona: 860 m

Predviden čas: 3 h

Zahtevnost: visoko zahtevna / ●●●●● – skupna razdalja, dolg vzpon, višinska razlika, zahtevna orientacija

Vozišče: kolovoz: 0, makadam: 27,5 km, asfalt: 12,5 km

Zanimivosti ob poti

1. Izvir Radeščice
2. Gozdna učna pot in razvaline gradu Rožek
3. Baza 20
4. Resa
5. Travnik
6. Črmošnjiška jelka
7. Žaga Rog
8. Vzpon na vrh Roga (1099 m)
9. Podstenice

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (Park med hoteloma Kristal in Vital).

0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Črnomlja.

2,2 km – V vasi Podturn zavijemo desno mimo zanimivosti 1.

2,6 km – Levo v vzpon na Rog.

2,8 km – Zanimivost 2.

6,9 km – Naravnost po asfaltu do Baze 20.

9,3 km – Zanimivost 3. (Mmožen peš ogled kulturnega spomenika NOB, približno 30 minut hoje). Pot nadaljujemo naravnost v smeri Črmošnjic (na vseh križiščih se držimo smerokazov Resa).

9,9 km – Levo (smer Resa).

10,1 km – Desno.

10,6 km – Levo.

12,0 km – Desno.

OPOMBA: Možno zaviti levo proti bolnici Zgornji Hrastnik in predčasno zaključiti pot s spustom v Kočevske Poljane.

12,4 km – Levo.

13,2 km – Desno (smer Resa).

14,7 km – Levo.

15,3 km – Zanimivost 4 (Resa). Nadaljujemo naravnost navzgor.

16,4 km – Zanimivost 5. Nadaljujemo desno navzgor v smeri Žage - Rog.

17,6 km – Desno (v smeri Žage - Rog).

18,3 km – Desno.

18,7 km – Zanimivost 6. Nadaljujemo desno.

22,1 km – Levo.

23,0 km – Zanimivost 7 in 8.

OPOMBA: Možen peš vzpon na vrh Roga (45 minut – 1h)

Nadaljujemo desno navzdol, venomer v smeri Podturn.

28,1 km – Zanimivost 9. Nadaljujemo naravnost po glavni cesti v smeri Podturn.

31,8 km – Na štirikrakem križišču nadaljujemo naravnost v smeri Podhoste.

OPOMBA: Možno nadaljevanje desno po glavni cesti in nato spust po asfaltu do Podturna.

37,0 km – Ko pridemo na asfalt v vasi Podhosta, zavijemo desno.

37,4 km – Levo v smeri Dolenjskih Toplic.

KOLESARSKA POT: **POGORELEC – SV. PETER** (III.B)

Obrazložitev imena poti: Pogorelec in Sv. Peter sta zanimiva razgledna vrhova skrajnega vzhodnega roba Kočevskega roga in zelo obiskana pohodniška cilja. Tik pod njuna vrhova lahko tudi prikolesarimo in se peš povzpemo na vrh.

Dolžina: 31,5 km

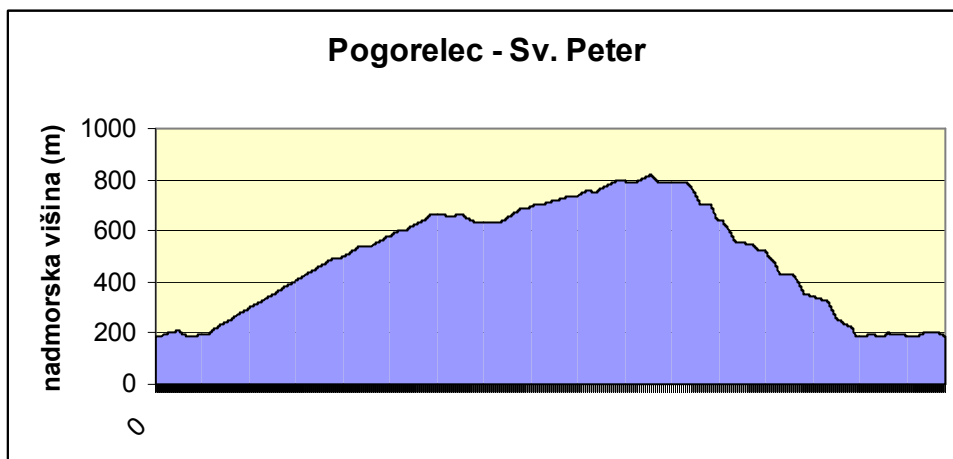
Višinska razlika: 633 m

Skupno vzpona: 774 m

Predviden čas: 2 uri 30 minut

Zahtevnost: visoko zahtevna / ●●●●● – dolg vzpon, zahtevne gozdne ceste, zahtevna orientacija

Vozišče: kolovoz: 0, makadam: 19,5 km, asfalt: 12 km

Zanimivosti ob poti

1. Izvir Radeščice
2. Gozdna učna pot in razvaline gradu Rožek
3. Polharski dom na Pogorelcu
4. Vzpon na razgledišče Pogorelec – Sedlato gorico (821 m)
5. Vzpon na razgledišče Sv. Peter (888 m)
6. Razvaline gradu Stara Soteska
7. Krka, grad Soteska in Hudičev turn

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (park med hoteloma Kristal in Vital)

0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Črnomlja.

2,2 km – V vasi Podturn zavijemo desno mimo zanimivosti 1.

2,6 km – Levo v vzpon na Rog.

2,8 km – Zanimivost 2.

6,9 km – Desno na makadam.

7,9 km – Na gozdnem križišču naravnost proti Pogorelcu.

8,9 km – Na Pogorelcu zavijemo pred Polharskim domom (zanimivost 3) desno navzgor.

10,3 km – Zanimivost 4. OPOMBA: Vzpon s kolesom primeren le za izvrstne gorske kolesarje – 750 m ekstremnega vzpona. Peš vzpon na razgledno točko približno 20 minut.

11,5 km – Pri gozdni koči Primož zavijemo desno v smeri Podhoste.

11,95 km – Naravnost.

12,0 km – Zavijemo levo navzgor v smeri Komolca – slabša gozdna cesta.

OPOMBA: možen predčasni spust v dolino na desno v smeri Podhoste.

14,0 km – Desno.

15,2 km – Levo.

16,8 km – OPOMBA: Zanimivost 5. Peš vzpon približno 10 minut.

17,7 km – Desno navzdol.

18,3 km – Levo navzdol.
 19,3 km – Levo.
 20,7 km – Desno navzdol.
 21,7 km – Desno.
 23,0 km – Desno.
 25,7 km Levo.
 25,9 km – Zanimivost 6.
 26,5 km – Zavijemo levo na glavno cesto, čez most in nato desno v smeri Novega mesta.
 Zanimivost 7.
 28,9 km – Na koncu vasi Gorenje Polje zavijemo desno z glavne ceste proti Dolenjskim Toplicam.

NARAVOSLOVNA GOZDNA POT ROŽEK

ime poti	Naravoslovna gozdna pot Rožek
povezovalni kraji	
dolžina poti	2 km (in 2 km od Dolenjskih Toplic do začetka poti v Podturnu)
čas hoje	45 minut (2 uri iz Dolenjskih Toplic, kamor se tudi vrnemo)
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	znak Gozdnega gospodarstva Novo mesto, ki prikazuje drevo iglavca in listavca
izhodišče poti	<ul style="list-style-type: none"> iz Dolenjskih Toplic, preko starega dela Sel, čez brv Radešče, po kolovozni poti do jame Jazbina, od tu pa se nadaljuje po markirani gozdni poti tisti, ki želijo manj hoje, se z avtomobilom pripeljejo do parkirnega prostora gozdne uprave v Podturnu ob cesti proti Bazi 20, od tu pa se takoj podajo na pot
najnižja točka	190 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	290 m (pod Pogorelcem)
višinska razlika	100 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	2 km
zemljevid	Karta občine Dolenjske Toplice
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ●○○○○
cilji poti	spoznavanje gozda, kraških pojavov, naravnih zanimivosti in kulturnih in zgodovinskih posebnosti
obrazložitev imena	ime nosi po ostankih nekdanjega gradu Rožek nad Podturnom
opis poti	Pot poteka izključno po gozdu, po gozdnih poteh in deloma po gozdni stezi.

znamenitosti / zanimivosti na poti	gozd kot krajinski element, ostanki gradu, puhavnik, podzemna jama
dodatna ponudba na poti	gostilna Štravs v Podturnu
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Krajevna enota Podturn Zavoda za gozdove Slovenije
obveznosti varuha	vzdrževanje poti, objektov in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	Sledite markacijam in upoštevajte gozdni bonton!
dodatno opozorilo	
primerno obuvanje in dodatna oprema	pohodni čevlji ali v primeru mokrih tal primerna terenska obutev
informacije	TIC, Zavod za gozdove, Krajevna enota Podturn
info točke	

PEŠPOT LEVSTIKOVE BRIGADE

ime poti	Pešpot Levstikove brigade
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Bušinec – Hrib – Mali Rigelj – Rigelj – Dolenjske Toplice
dolžina poti	10 km
čas hoje	3 ure
najprimernejši letni čas obiska	pomlad, poletje in jesen
označevanje poti	rdeča petokraka zvezda v belem krogu
izhodišče poti	Dolenjske Toplice – pri pokopališču
najnižja točka	190 m (križišče pri pokopališču)
najvišja točka	390 m (Hrib)
višinska razlika	200 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	Bušinec – 3 km
zemljevid	
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ● ● ● ○ ○
cilji poti	Mali Rigelj, kjer je bil ustanovljen Levstikov bataljon.
obrazložitev imena	Pot je bila urejena ob 60-letnici ustanovitve Levstikove brigade in povezuje pomembne pomnike njene preteklosti.
opis poti	Krožna pot vodi po kolovozih in gozdni cesti. Markirana pot se začne pri pokopališču v Dolenjskih Toplicah na odcepu gozdne ceste za Bušinec in Rigelj. Cesta vodi po gozdu Dobrava vse do vasi Bušinec. Na vzhodnem delu vasi se z asfaltne ceste odcepi kolovozna pot na Hrib. Vzpenja se po gozdu, mimo osamljene domačije Miklavčič, vse do Hriba, razglednega vrha z

	dvema domačijama. Od tu po cesti na zahod do vasi Mali Rigelj in dalje mimo vaške cerkve sv. Uršule po kolovozu na vinorodni grič Rigelj. Od tu v dolino do Bušince, odkoder se po znani gozdni cesti vrnemo v Dolenjske Toplice.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Dobrava: gozdno območje na kraškem ravniku med Dolenjskimi Toplicami in Bušincem. Prevladuje mešan gozd, bogat z gobami. • Bušinec. Manjša vas ob vzhodnem vznožju Riglja. Zahodno od vasi izvirata Novinčev in Lavdanov studenec, ki po krajšem toku ponikneta. • Hrib. Zaselek na kopastem vrhu z dvema domačijama. Od tu se odpirajo panoramski pogledi na topliško dolino in Podgorje. • Mali Rigelj. Razloženo vinogradniško naselje na južnem pobočju Hriba. V vasi izstopa značilna kočevarska domačija iz začetka 19. stoletja z nizom ohranjenih gospodarskih poslopij. Na hiši je spomin-ska plošča, posvečena ustanovitvi Levstikovega bataljona. • Cerkev sv. Uršule. Manjša podružnična cerkev z izpostavljeno lego na zahodnem obrobju vasi Mali Rigelj. Stavba je baročna, oltar pa iz druge polovice 18. stoletja. • Rigelj. Osrednje vinogradniško območje topliške doline, znano predvsem po cvičku.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Zveza borcev Dolenjske Toplice
obveznosti varuha	vzdržuje markirano pot in smerokaze ter skrbi za promocijski material
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Če ni označeno drugače, se držite poti, po kateri hodite! • Ne iščite bližnjic, ker s tem pospešujete uničevanje okolja in plašite divjad! • Signalizacija na poti je postavljena tako, da je dobro vidna. Ko prehodite usmerjevalni znak, morate videti naslednjega! Če ga po 300 metrih ne vidite, se od-povejte hoji naprej in se vrnite na izhodišče poti!
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodni čevlji
informacije	TIC, Zveza borcev Dolenjske Toplice
info točke	TIC

PODGORJANSKA VINSKA TURISTIČNA CESTA

ime poti	Podgorjanska vinska turistična cesta
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Dolenje Sušice – (Gorenje Sušice – Dobindol – Ljuben – Drganja sela – Veliki Podljuden) – Birčna vas – Gabrska Gora – Ratež – Drča – Sela pri Šentjerneju – Šentjernej – Šmalčja vas – Dobe pri Kostanjevici – Jablance – Kostanjevica na Krki – Dobrava pri Podbočju – Velike Malence pri Stankovem – Globočice – Brežice – Čatež ob Savi
dolžina poti	
čas hoje	
najprimernejši letni čas obiska	
označevanje poti	
izhodišče poti	
najnižja točka	
najvišja točka	
višinska razlika	
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	
cilji poti	
obrazložitev imena	Od nekdanj so ljudje na tem svetu pod Gorjanci živeli skromno na manjših kmetijah in pridelovali vino, ki ga poznamo kot cviček.
opis poti	Podgorjanska vinska turistična cesta se vijuga po obronkih Gorjancev ob rekah Krki in Savi do Dolenjskih Toplic, Pleterij, Šentjerneja, Kostanjevice, Gadove Peči, Čateža in Mokric do mejnega prehoda Obrežje.
znamenitosti / zanimivosti na poti	
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice, Novo mesto, Šentjernej, Krško in Brežice
varuh poti	
obveznosti varuha	
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	

informacije	TIC
info točke	

POLHARSKA POT

ime poti	Polharska pot
povezovalni kraji	Pogorelec – Podstenice - Pogorelec
dolžina poti	2 km
čas hoje	45 minut
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	modra silhueta polha na beli podlagi
izhodišče poti / parkirišče	Polharski dom na Pogorelcu, do koder se lahko iz Dolenjskih Toplic pripeljemo z avtomobilom deloma po asfaltni deloma po makadamski gozdni cesti.
najnižja točka	600 m (Polharski dom)
najvišja točka	700 m (vzpetina Spodnje Lašče)
višinska razlika	100 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	8 km (Pogorelec)
zemljevid	
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	spoznati življenjski prostor polha in značilnosti roških gozdov, preživeti uro ali dve v tišini roških gozdov in neokrnjeni naravi
obrazložitev imena	povezuje 13 točk, na katerih boste spoznali zanimivosti roških gozdov, življenjski prostor polhov in polharsko tradicijo
opis poti	13 točk na poti predstavi vas Pogorelec, roške gozdove, udornico Podsteniško koliševko, živalski svet kočevskih gozdov, okolico luže v zakraselem svetu nad lovsko kočo, značilnosti zakraselega površja, grebenasti vrh Spodnje Lašče, zanimive drevesne vrste, podzemno domovanje polha, imenovano polšina, habitat polha, nastavljanje polšjih pasti, raziskovalno ploskev v okolici Polharskega doma in Polharski dom. Izhodišče polharske poti je pri polharskem domu na Pogorelcu ob informativni tabli. Pot vodi po gozdni poti mimo Podsteniške koliševke do lovske kočice na obrobju Podstenic. Od kočice dalje vodi gozdna vlaka, ki se vzpenja proti vrhu Spodnjih Lašč. Po približno 400 metrih stoji na grebenu vlaka kočica. Naprej vodi markirana steza na zahod do vrha

	Spodnjih Lašč. Z njega se po gozdni vlaki spustimo v dolino do izhodišča.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Pogorelec. Nekdanja kočevarska vas, požgana med roško ofenzivo 1942. Ob vstopu v naselje je spomenik NOB. Poleg polharskega doma je v zaselku tudi stalno naseljena domačija. • Podstenice. Nekdaj osrednje kočevarsko naselje območja. Na območju nekdanje vasi izstopajo ruševine Pogačnikove parne žage, obnovljena kočevarska kapelica in čebelarski dom. • Polharski dom. Družčina polharjev POLH na Dolenjskem ima v njem društvene prostore ter polharski kotiček z zbirko starih pari. V okolici je raziskovalna ploskev za spremljanje polha. • Podsteniška koliševka. Ena globljih udornic na Kočevskem rogu, z mraziščnim smrekovim sestojem. Zavarovana je kot gozdni rezervat in naravni spomenik.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Družčina polharjev POLH na Dolenjskem
obveznosti varuha	vzdržuje markirano pot in informativno tablo ter skrbi za promocijski material in vodenje
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Če ni označeno drugače, se držite poti, po kateri hodite! • Ne iščite bližnjic, ker s tem pospešujete uničevanje okolja in plašite divjad! • Signalizacija na poti je postavljena tako, da je dobro vidna. • Ko prehodite usmerjevalni znak, morate videti naslednjega! Če ga po 300 metrih ne vidite, se odpoveste hoji naprej in se vrnite na izhodišče poti!
dodatno opozorilo	urejen polharski kotiček v domu in domovanja polhov si lahko ogledate sami ali s predhodno dogovorjenim spremljevalcem
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodni čevlji
informacije	TIC, Družčina polharjev POLH na Dolenjskem
info točke	TIC

POT KURIRJEV IN VEZISTOV

ime poti	Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije – del te slovenske transverzale poteka tudi po Kočevskem Rogu.
povezovalni kraji	Mirna gora – Gače – Črmošnjice – Komarna vas – Stare Žage – Občice – Baza 20 – Jelendol – Podstenice – Stari Log
dolžina poti	28 km
čas hoje	7 ur in četr
najprimernejši letni čas obiska	Pot poteka izključno po gozdovih, zato je primerna in prijetna zlasti v poletnem in jesenskem času.
označevanje poti	Označena je z okroglim modrorumenim znakom, mestoma pa tudi z markacijo »TV«, ponekod pa še s starejšo Knafeljčevo markacijo.
izhodišče poti	Mirna gora
najnižja točka	208 m (Občice)
najvišja točka	1047 m (vrh Mirne gore)
višinska razlika	839 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	25 km
zemljevid	Dolenjska (Gorjanci, Kočevski rog)
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	od nezahtevne / ●○○○○ do zahtevne / ●●●○○ – pot je od začetka do konca speljana po poteh, ki jih Planinska zveza Slovenije uvršča po zahtevnosti med lažje, posamezni deli z blagimi vzponi in spusti pa so tudi srednje zahtevni.
cilji poti	povezovanje krajev z zanimivostmi iz druge svetovne vojne
obrazložitev imena	ime nosi po kurirjih in vezistih, ki so bili na območju poti aktivni med drugo svetovno vojno
opis poti	Z Mirne gore do Komarne vasi je pot skupna s Trdinovo potjo in nas mimo Gač pripelje do Črmošnjic (403 m). Od tu gre pot naprej po cesti proti Starim žagam (220 m) – zanjo bomo potrebovali 1 uro in 10 minut zmerne hoje. Zadnja hiša vasi Stare žage stoji ob desni strani ceste tik pred tablo Občice (210 m). V Občicah, pri hišni številki 1, se pot preusmeri po gozdnih stezah in vlakah navkreber na Bazo 20. Od Občic do Lukovega doma je dve uri zmerne hoje. Nadaljujemo mimo partizanskih spomenikov Baze 20 in Jelendola in po gozdnih cestah do Podstenic (595 m), za kar bomo potrebovali 1 uro in 30 minut zmerne hoje. Pri gozdarski hiši v Podstenicah zavijemo desno proti Staremu Logu (402). Do Starega Loga hodili 2 uri in pol, ves čas po gozdu navzdol.

znamenitosti / zanimivosti na poti	
dodatna ponudba na poti	planinski dom na Mirni gori in gostišče na Bazi 20
občine, po katerih pot poteka	Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije je med najdaljšimi na Slovenskem, saj v celoti zajema več kot 1000 km dolgo pot od Gančanov v Prekmurju do Slavnika na Primorskem.
varuh poti	Odbor za organizacijo Poti kurirjev in vezistov NOV Slovenije s pododbori, ki delujejo pri 9 večjih poslovnih enotah Pošte Slovenije in TELEKOMA Slovenije, Pošta, Cigaletova 15, Ljubljana
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	Obvezno sledenje markacijam!
dodatno opozorilo	Pot je razdeljena na posamezne odseke, pohodniki pa lahko svojo prehojeno pot potrdijo s posebnimi žigi, ki jih hranijo na kontrolnih točkah. Vodnik – lepo opremljeno knjižico z opisom vseh odsekov poti se dobi na vseh večjih enotah pošte v Sloveniji.
primerno obuvало in dodatna oprema	pohodna oprema
informacije	TIC
info točke	

POT NA POGORELEC

ime poti	Pot na Pogorelec
povezovalni kraji	Podturn pri Dolenjskih Toplicah – Pogorelec
dolžina poti	1,5 km
čas hoje	1 ura in pol v eno stran
najprimernejši letni čas obiska	v začetku maja ali jeseni, pot je primerna v vseh letnih časih
označevanje poti	
izhodišče poti	stavba Gozdnega gospodarstva Novo mesto, PE Gozdarstvo Podturn
najnižja točka	175 m
najvišja točka	826 m
višinska razlika	651 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	2,5 km
zemljevid	Kočevski rog, 1 : 50.000
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	vrh Sedlata gorica

obrazložitev imena	
opis poti	<p>Pot poteka po obronkih Kočevskega roga. Najvišji vrh se imenuje Sedlata gorica, več vrhov (manjša veriga) pa Pogoreliško hribovje z vasjo Pogorelec v zaledju, kjer so nekoč prebivali Kočevarji.</p> <p>Od GG v Podturnu gremo po gozdni učni poti do razvalin gradu Rožek in mimo udorne jame Koliševka. Nadaljujemo po urejenih gozdnih vlakah. Prečkamo gozdno cesto, ki povezuje vas Pogorelec in Podhosto. Na vrhu se nahajajo vzletišče za jadralne padalce, kurišče in klopce. 50 m nad vzletiščem je označena kota samega vrha. V dolino se lahko spustimo po isti poti ali pa čez vas Pogorelec, kjer lahko obiščete še polharsko kočo in se napotite po učni Polharski poti. Od tu se po makadamski cesti spustimo na izhodiščno mesto.</p>
znamenitosti / zanimivosti na poti	<p>Gozdna učna pot Rožek, Polharska pot, ostanki gradu Rožek, udorna jama Koliševka.</p> <p>Z vzletišča za jadralne padalce tik pod vrhom, ki se vidi tudi z več 10 km oddaljenih krajev, se razprostira najlepši pogled na topliško dolino in njeno okolico – vidijo se Kamniške Alpe, Lisca, jedrska elektrarna v Krškem, Gorjanci in Snežnik. Domačini so dali hribu ime Topliški Triglav. Okolica Pogorelca je bogata z gobami, pa tudi divjadi je na pretek (ris, divja mačka, srnjad) – če imaš srečo, vidiš in doživiš marsikaj prijetnega.</p>
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	
varuh poti	Dušan Gorenc
obveznosti varuha	
pravila obnašanja in načela markiranja	
dodatno opozorilo	dobro je imeti s seboj na poti prvo pomoč in mobilni telefon
primerno obuvalo in dodatna oprema	v suhem vremenu športna oprema, v deževnem času so priporočljivi pohodni čevlji in palice, pozimi pa zimska oprema
informacije	TIC
info točke	

POT NA SV. PETER

ime poti	Pot na Sv. Peter (888 m)
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Podhosta – Sv. Peter
dolžina poti	5,5 km

čas hoje	2 uri do vrha (iz vasi Podhosta), po isti poti nazaj 1,5 ure, skupaj 3,5 ure iz Podhoste oziroma 4,5 ure iz Dolenjskih Toplic
najprimernejši letni čas obiska	poleti
označevanje poti	pot je označena z rdečerumenimi krogi
izhodišče poti	Dolenjske Toplice, lahko pa si prihranimo 30 minut hoje in se z avtomobilom odpeljemo mimo Meniške vasi kar do vasi Podhosta, kjer parkiramo ob glavni magistralni cesti pri hišni številki 20 (makadamski parkirni prostor za 5 avtomobilov)
najnižja točka	195 m
najvišja točka	888 m
višinska razlika	693 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Dolenjska – Gorjanci, Kočevski Rog, 1 : 50.000, Planinska zveza Slovenije, 1997
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	
obrazložitev imena	po imenu vrha, vrh pa se imenuje po cerkvi Sv. Petra na vrhu, ki je bila med 2. svetovno vojno porušena in so vidne le ruševine
opis poti	Iz Podhoste krenemo navkreber po senčni poti, ki je zelo primerna zlasti v poletnih mesecih, proti vrhu Sv. Petra. Večidel poti poteka skozi bukov gozd po gozdnih vlakah in cestah. Pred vrhom bomo zaman iskali omembe vredne razgledne točke, saj poglede zakrivajo krošnje dreves. Zato pa bomo dodobra poplačani za trud na vrhu, kjer je poleg zavetišča postavljen razgledni stolp.
znamenitosti / zanimivosti na poti	
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Planinsko društvo Novo mesto, Planinska sekcija Dvor
obveznosti varuha	
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Signalizacija na poti je postavljena tako, da je dobro vidna. Ko prehodite usmerjevalni znak, morate videti naslednjega! Če ga po 200 metrih ne vidite, se odpovejte hoji naprej in se vrnite na izhodišče poti!
dodatno opozorilo	Ker je Kočevski rog dom rjavega medveda, je možnost bližnjega srečanja z njim, zato priporočamo "glasno" hojo.
primerno obuvale in dodatna oprema	pohodni čevlji, pohodniške palice

informacije	TIC
info točke	TIC

TOPLIŠKA ROŽA

Topliška roža je skupno ime za sprehajalne poti, ki se začenjajo v središču Dolenjskih Toplic in vodijo v bližnjo okolico. Poti so krožne in vodijo po obstoječih cestah, kolovozih in stezah. Primerne so za sprehajalce vseh starosti in tudi za tiste, ki imajo slabo telesno kondicijo.

Topliško rožo sestavljajo naslednje sprehajalne poti:

1. Auerspergova botanična pot
2. Pot na Dobravo
3. Pot na Gradišče
4. Pot na Krko
5. Pot okoli Cvingerja
6. Tek za zdravje
7. Topliški krog

Auerspergova botanična pot

ime poti	Auerspergova botanična pot
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
dolžina poti	1,6 km
čas hoje	30 minut
najprimernejši letni čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti
izhodišče poti	pri mogočni lipi med hoteloma Term Krka
najnižja točka	
najvišja točka	
višinska razlika	10 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Turistična karta Občina Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2005
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○
cilji poti	Spoznati različne drevesne vrste, grmovnice, zeliščni skalnjak, gozd in njegov pomen za življenje (na celotni poti jih je 103).
obrazložitev imena	Rodbina Auersperg je bila lastnica Zdravilišča Dolenjske Toplice od 1385 do 1922.

opis poti	Pot se začne pri mogočni lipi med hoteloma in se nadaljuje po drevoredu divjega kostanja za hotelom Kristal. Na koncu drevoreda prečkamo cesto in se napotimo po označbi za kamp proti avtokampu. Čez lesen most pridemo na drugo stran Sušice in se vzpnemo v gozd jelke in smreke, nakar se pred nami odpre pogled na gozdno jaso - piknik prostor (Zelena katedrala). Ko pridemo na osrednji del jase, se spustimo na spodnjo pot, ki nas pelje nazaj proti kampu. Prečkamo mostiček in se po stopnicah vzpnemo na zgornji plato (parkirni prostor Balnee). Pred seboj vzremo drevored in bazenski kompleks.
znamenitosti / zanimivosti na poti	
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Terme Dolenjske Toplice
obveznosti varuha	vzdrževanje markacij in smerokazov
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Držite se poti, po kateri hodite! • Na pot se podajate tudi kot udeleženec cestnega prometa, zato veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004). • Hodite na lastno odgovornost!
dodatno opozorilo	
primerno obuvanje in dodatna oprema	lahka terenska obutev
informacije	TIC, za pomoč lahko dobite v recepciji hotela priložno zloženko omenjene poti
info točke	TIC

Pot na Dobravo

ime poti	Pot na Dobravo
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
dolžina poti	2800 m
čas hoje	40 minut
najprimernejši letni čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti
izhodišče poti	središče Dolenjskih Toplic / parkirišče pri Balnei
najnižja točka	176 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	190 m (kapelica)
višinska razlika	14 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	

zemljevid	Turistična karta Občina Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2005
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○
cilji poti	slikovita kmetijska krajina ob poti na Sušice, razgledni grič s kapelico, gozd Dobrava
obrazložitev imena	ime označuje cilj poti
opis poti	Iz centra Dolenjskih Toplic po ulici Maksa Henigmana in dalje po cesti proti Dolenjim Sušicam. Za zadnjimi hišami se odpre pogled na valovit kraški ravnik z njivami. Po približno 500 metrih se na desno odcepi poljska pot do razglednega griča s kapelico in lipo. Pot vodi dalje preko njiv do potoka Sušica, ki ga prečimo po brvi (do izgradnje brvi ga lahko prečimo le v sušnem obdobju). Na drugi strani preide pot v gozd Dobravo. Gozdna pot se po 500 metrih steče na gozdno cesto, ki vodi proti Riglju. Po njej pridemo med travniki in njivami do pokopališča, od koder se po pločniku vrnemo na izhodišče.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • kapelica: opuščena kapelica na griču sredi njiv, z razgledom na kraj in okolico. • Sušica: presihajoč kraški potok z dinamično strugo in pestro obrežno vegetacijo. Pod prehodom preko potoka so manjše brzice, struga pa je večji del leta suha. • Dobrava: gozdno območje na kraškem ravniku, prevladuje mešan gozd s pestrim gozdnim robom in bogastvom gob.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	
obveznosti varuha	vzdrževanje markacij in smerokazov
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Držite se poti, po kateri hodite! • Na pot se podajate tudi kot udeleženec cestnega prometa, zato veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004). • Hodite na lastno odgovornost!
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	lahka terenska obutev
informacije	TIC
info točke	TIC

Pot na Gradišče

ime poti	Pot na Gradišče
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Gorenje Gradišče – Dolenje Gradišče – Dolenjske Toplice
dolžina poti	4000 m
čas hoje	45 minut
najprimernejši letni čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti
izhodišče poti	središče Dolenjskih Toplic / parkirišče pri Balnei
najnižja točka	176 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	240 m (Cvibljje)
višinska razlika	64 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Turistična karta Občina Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2005
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○
cilji poti	spoznati lokacijo prazgodovinskega gradišča
obrazložitev imena	ime označuje osrednji cilj poti
opis poti	Iz središča Dolenjskih Toplic se po Gregorčevi ulici povzpemo na Cvibljje. Na vrhu zavijemo na gozdni kolovoz, ki se vzpenja do vodnega zbiralnika, nato pa blago spušča do Gorenjih Gradišč. Pot nadaljujemo po asfaltni cesti čez vas in dalje po kolovozu med njivami, kjer se odpre pogled na kopasto vzpetino, na kateri je bilo prazgodovinsko gradišče. Preko gradišča vodi steza, speljana po severnem delu obzidja in dalje kolovozu do Dolenjega Gradišča. Po robu cestišča nadaljujemo do odcepa za Gorenje Gradišče, po njem v vas, po lokalni cesti pa se vrnemo v Dolenjske Toplice.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Cvibljje: razgleden grič na vzhodni strani Dolenjskih Toplic, s katerega se odpirajo zanimivi pogledi na kraj. • Gradišnica: prazgodovinsko gradišče na vzpetini, ki dominira med dolinama Sušice in Krke. V naravi je še dobro vidno obzidje nekdanje naselbine, z obrobja katere se odpirajo pogledi na dolino Krke vse do Soteske ter greben Kočevskega roga in vinorodne Straške gore. • Gorenje Gradišče: Večja vas ob nekdanji cesti v Stražo na razglednem zahodnem pobočju Cvibelj.

	<ul style="list-style-type: none"> Dolenje Gradišče: Manjše obcestno naselje z vsega nekaj domačijami v pobočju nad izlivom Sušice v Krko.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka varuh poti	Dolenjske Toplice
obveznosti varuha	vzdrževanje markacij in smerokazov
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> Držite se poti, po kateri hodite! Na pot se podajate tudi kot udeleženec cestnega prometa, zato veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004). Hodite na lastno odgovornost!
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	lahka terenska obutev
informacije	TIC
info točke	TIC

Pot na Krko

ime poti	Pot na Krko
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Dolenje Polje – Meniška vas – Dolenjske Toplice
dolžina poti	4900 m
čas hoje	60 minut
najprimernejši letni čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti
izhodišče poti	središče Dolenjskih Toplic / parkirišče pri Balneji
najnižja točka	170 m (Krka)
najvišja točka	190 m (Meniška vas)
višinska razlika	20 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Turistična karta Občina Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2005
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○
cilji poti	spodnji tok Sušice, reka Krka s poplavno ravnico ter jelov gozd med Meniško vasjo in Dolenjskimi Toplicami
obrazložitev imena	ime označuje osrednji cilj poti – reko Krko
opis poti	Iz središča Dolenjskih Toplic po stoletnem drevoredu, čez

	parkirišče do Sušice. Pot se nadaljuje po gozdnem robu, po levem bregu potoka vse do mostu pod Dolenjim Gradiščem, kjer se steza steče na asfaltno cesto. Po njej nadaljujemo do mostu preko Krke pri Dolenjem Polju, pod katerim je tudi izliv Sušice. Pred mostom zavijem levo na kolovoz, ki vodi ob Krki med njivami vse do Meniške vasi. V vasi se kolovoz priključi na lokalno cesto s pločnikom, po katerem se vrnemo v Dolenjske Toplice.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Potok Sušica: na poti do Krke lahko občudujemo razgibano strugo kraškega potoka, skalnate brežine in pestro obrežno vegetacijo. • Reka Krka: z lesenega mostu preko Krke pri Dolenjem Polju se ponuja slikovito pogled na reko. Na njenem levem bregu je nekdanje vaško napajališče, ki poleti služi tudi kot vaško kopališče. • Izliv Radešče: pred Meniško vasjo je s platoja nad Krko pogled na izliv Radešče in prostrano poplavno ravnico Loškega polja s cerkvijo sv. Martina v daljavi. • Meniška vas: največje naselje v občini, ime izdaja, da je bila nekdanj v lasti Stiškega samostana. Obcestno naselje zaznamuje cerkev sv. Antona na pobočju Cvingerja, na vrhu katerega je bilo prazgodovinsko gradišče. V vasi so gostilna in dve trgovini. • Gozd med Meniško vasjo in Dolenjskimi Toplicami: eno najnižjih rastišč jelovih gozdov v Sloveniji.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	
obveznosti varuha	
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Držite se poti, po kateri hodite! • Na pot se podajate tudi kot udeleženec cestnega prometa, zato veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004). • Hodite na lastno odgovornost!
dodatno opozorilo	V času kmetijskih opravil je lahko kolovoz pred Meniško vasjo blaten.
primerno obuvalo in dodatna oprema	lahka terenska obutev
informacije	TIC
info točke	TIC

Pot okoli Cvingerja

ime poti	Pot okoli Cvingerja
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Sela – Meniška vas – Dolenjske Toplice
dolžina poti	4600 m
čas hoje	60 minut
najprimernejši letni čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti
izhodišče poti	središče Dolenjskih Toplic / parkirišče pri Balnei
najnižja točka	176 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	200 m (Sela)
višinska razlika	24 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Turistična karta Občina Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2005
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○
cilji poti	spoznati okolico griča Cvinger in uživati v razgledih na dolino Radešče in obronke Kočevskega roga
obrazložitev imena	ime označuje osrednji cilj poti – grič Cvinger
opis poti	Iz izhodišča v centru Dolenjskih Toplic po pločniku ob cesti proti Podturnu, mimo pokopališča in trgovine do Sel, kjer za bencinsko črpalko zavijemo desno na vaško asfaltno cesto. Na koncu vasi preide cesta v kolovoz, ki vodi po južnem pobočju Cvingerja med njivami vse do Meniške vasi. V središču vasi se pot priključi na lokalno cesto, zavijemo desno in se po pločniku vrnemo v Dolenjske Toplice. V Meniški vasi je tudi odcep na Pot na Krko ali na Arheološko pot.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Pokopališče Dolenjske Toplice: staro krajevno pokopališče na razglednem griču s kapelo, s katerega je razgled na kraj in dolino Sušice. Na južnem delu je bilo pred leti urejen novo pokopališče s poslovnim objektom. • Cvinger: kopast grič porasel z gozdom, zahodno od Dolenjskih Toplic, visok 262 metrov. Na njegovem vrhu je bilo prazgodovinsko gradišče, do katerega je urejena Arheološka pot. • Sela: večje, hitro rastoče gručasto naselje na južnem pobočju Cvingerja, z več obrtnimi delavnicami in trgovinami. • Radešča: kraška rečica z izvirov v Podturnu, ki teče

	<p>po široki dolini z uravnanim dnom na zahodnem vznožju Cvingerja, in izlivom v Krko pod Meniško vasjo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razgledišče pod Seli: s pobočja pod Cvingerjem se odpira slikovit pogled na dolino Radešče, poplavno ravnico obdelana polja in severna pobočja Kočevskega roga. • Meniška vas: največje naselje v občini, ime izdaja, da je bila nekdanj v lasti Stiškega samostana. Obcestno naselje zaznamuje cerkev sv. Antona na pobočju Cvingerja, na vrhu katerega je bilo prazgodovinsko gradišče. V vasi so gostilna in dve trgovini. • Jelov gozd med Meniško vasjo in Dolenjskimi Toplicami: eno najnižjih rastišč jelovih gozdov v Sloveniji.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	
obveznosti varuha	vzdrževanje markacij in smerokazov
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Držite se poti, po kateri hodite! • Na pot se podajate tudi kot udeleženec cestnega prometa, zato veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004). • Hodite na lastno odgovornost!
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	lahka terenska obutev
informacije	TIC
info točke	TIC

Tek za zdravje

povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
dolžina poti	2400 m
najprimernejši čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	karikatura tekača in rumena smerna puščica
izhodišče poti	pri lesenem mostu čez Sušico nasproti vhoda v avtokamp
najnižja točka	170 m
najvišja točka	180 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	500 m od centra Dolenjskih Toplic
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○

opis poti	Pot se začne z rahlim vzponom in po 50 m zavije levo čez drevesne korenine do odcepa desno proti teniškim igriščem. Pred teniški igrišči zavijemo levo in nato čez cesto Dolenjske Toplice – Polje. Nekaj metrov pod cesto je štart Teka za zdravje. Pot nas vodi naravnost po mehki gozdni poti. Po 400 m zavijemo desno in sledimo gozdni poti, ki se najprej rahlo vzpenja, potem pa spušča. Po 500 m pridemo na gozdni rod in se držimo desno po klančku navzdol in desno po kolovozu mimo počitniških hišic v Dolenjem Polju. Sledimo kolovozu in po 300 m prečkamo cesto Dolenjske Toplice – Polje, se spustimo v gozd ter po 30 m zavijemo desno. Sledimo poti ob potoku Sušica do cilja poti. Na vsakih 500 m je označba, ki označuje razdaljo opravljene poti.
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Turistično društvo Dolenjske Toplice
dodatno opozorilo	Pozorno preberite navodila na informacijski tabli na začetku poti. Če ste starejši od 35 let ali imate zdravstvene težave, hodite ali tecite počasi. O primernosti teka se posvetujte s svojim zdravnikom.

Topliški krog – okoli Dolenjskih Toplic

ime poti	Topliški krog
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
dolžina poti	2900 m
čas hoje	40 minut
najprimernejši letni čas obiska	skozi vse leto
označevanje poti	po celostni likovni podobi Mreže turističnih poti
izhodišče poti	središče Dolenjskih Toplic / parkirišče pri Balnei
najnižja točka	176 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	210 m (pobočje Cvingerja)
višinska razlika	34 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	Turistična karta Občina Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2005
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ● ○ ○ ○ ○
cilji poti	spoznati bližnjo okolico Dolenjskih Toplic in uživati v pogledih na kraj iz različnih koncev
obrazložitev imena	ime označuje pot okoli Dolenjskih Toplic

opis poti	Iz centra po Ulici Masa Henigmana, mimo gasilskega doma in apartmajskega naselja. Na križišču zavijemo desno na ulico Škrile, s katere se odpirajo pogledi na središče kraja. Dalje po mostu preko Sušice, do križišča in levo na cesto proti Podturnu. Pri pokopališču zavijemo desno na začetek Arheološke poti. Gozdna steza vodi do Tabora mladih, kjer zapustimo Arheološko pot in nadaljujemo po stezi po gozdnem robu do osnovne šole, kjer se ponujajo zanimivi pogledi na kraj. Pod šolo prečimo cesto, se po gozdni poti spustimo do Sušice in ob njej do izhodišča.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • Ulica Maksa Henigmana: zanimiv ulični niz trških hiš, ki se zaključuje z gasilskim domom. • Škrile: odsek presihajoče struge potoka Sušica, za katerega je značilno razgibano dno in naraven kamnit jez. • Tabor mladih »Mojca«: taborni prostor v katerem Društvo prijateljev mladine »Mojca« Novo mesto izvaja aktivne počitnice za otroke in mladino. • Osnovna šola Dolenjske Toplice: edina lokalna osnovna šola, zgrajena leta 1974, ob njem je niz športnih površin, igral in urjenih zelenic. • Pokopališče Dolenjske Toplice: staro krajevno pokopališče na razglednem griču s kapelo, s katerega se odpirajo pogledi na kraj in dolino Sušice. Na južnem delu je bilo pred leti urejen novo pokopališče s poslovnim objektom. • Cvinger: kopast grič, porasel z gozdom, zahodno od Dolenjskih Toplic, visok 262 metrov. Na njegovem vrhu je bilo prazgodovinsko gradišče, do katerega je urejena Arheološka pot.
dodatna ponudba na poti	
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	
obveznosti varuha	vzdrževanje markacij in smerokazov
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Držite se poti, po kateri hodite! • Na pot se podajate tudi kot udeleženec cestnega prometa, zato veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004). • Hodite na lastno odgovornost!
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	lahka terenska obutev
informacije	TIC

info točke	TIC
------------	-----

TRDINOVA POT

ime poti	Trdinova pot
povezovalni kraji	Soteska – Podhosta – Primož – Faberjev križ – Podstenice – Rog – Jelendol – Baza 20 – Komarna vas – Mirna gora
dolžina poti	celotna dolžina poti je 150 km
čas hoje	od Soteske (168 m) do vrha Roga (1100 m) bomo potrebovali 4 ure in 40 minut, do Lukovega doma na Bazi 20 (612 m) bomo hodili 3 ure in 10 minut, mimo Gač (942 m) na Mirno goro pa še 3 ure in 15 minut
najprimernejši letni čas obiska	od pomladi do jeseni
označevanje poti	Knafeljčeva markacija – rdeč krog z belim poljem (piko) v sredini, markaciji pa je dodana velika črka »T« v rdeči barvi. Ta označba poti je dodana markacijam dosledno na križiščih, ob križanju ali ob vzporednem teku z drugimi planinskimi ter ostalimi označenimi potmi. Kjer pa ni bilo primerne prostora za običajno markacijo, je pot markirana z »vodoravno pasasto markacijo« (tri vzporedne vodoravne črte, srednja je bela, obe skrajni pa sta rdeči).
izhodišče poti	Soteska
najnižja točka	178 m (Soteska)
najvišja točka	1099 m (Veliki Rog)
višinska razlika	921 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	5 km
zemljevid	Dolenjska
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	zahtevna / ●●●○○
cilji poti	spoznavanje pokrajin, krajev ter naravnih, kulturnih in zgodovinskih zanimivosti ob poti
obrazložitev imena	ime nosi po pisatelju Janezu Trdini
opis poti	Pot poteka po gozdnih cestah, vlakah in stezah. Za ljubitelje Kočevskega roga s prostranimi gozdovi, kulturnozgodovinskimi in naravnimi zanimivostmi je primerna etapa Trdinove poti od 5 km oddaljene Soteske po cesti do Podhoste, nato pa po gozdni cesti na Primož, Faberjev križ in Podstenice. Od tu je vabljiv vzpon na vrh Kočevskega roga (1100 m) ali pa nadaljevanje poti mimo partizanske bolnišnice Jelendol in Baze 20 naprej proti Komarni vasi in na Mirno goro (1048 m). Iz Soteske je

	zanimiv tudi blag vzpon na razgledno točko Plešivice in nadaljevanje poti proti domu na Frati.
znamenitosti / zanimivosti na poti	
dodatna ponudba na poti	Gostišče Henrik v Loški vasi, gostišče na Bazi 20 in Planinski dom na Mirni gori
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice, Semič
varuh poti	Planinsko društvo Novo mesto
obveznosti varuha	vzdrževanje poti in markacij
pravila obnašanja in načela markiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Če po približno 500 m ni na poti nobene markacije, je skoraj gotovo, da ste zašli.
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodna oprema, priporočljiva terenska obutev zlasti v slabem vremenu
informacije	
info točke	

ZELIŠČARSKA POT PLAVICA

ime poti	Zeliščarska pot plavica
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Cerovec – Gorica – Cerovec – Sela – Dolenjske Toplice
dolžina poti	8 km
čas hoje	Dolenjske Toplice – Plavica 1 ura, ogled vrta zdravilnih rastlin 1 ura in Plavica – Dolenjske Toplice 1 ura, skupaj 3 ure
najprimernejši letni čas obiska	od aprila do oktobra
označevanje poti	stilizirana roža plavica – uporabljene so štiri barve: zelena, modra, bela in črna – na ovalu rjave barve, z dvojno črno obrobo in rumenim pasom med njo
izhodišče poti	Dolenjske Toplice, Podturn, Dolenje Sušice, Kočevske Poljane
najnižja točka	176 m (Dolenjske Toplice)
najvišja točka	276 m (cerkev Presvete Trojice na Cerovcu)
višinska razlika	Park zdravilnih rastlin Plavica - Cerkev Sv. Trojice 96 m
oddaljenost od Dolenjskih Toplic	
zemljevid	
shematska karta	
višinska karta	
težavnost	nezahtevna / ●○○○○, večidel poteka po senci
cilji poti	spoznavanje zdravilnih rastlin
obrazložitev imena	ime nosi po zdravilni roži plavici (Centaurea cyanus), ki je

	nekdaj množično krasila slovenska polja
opis poti	Začetek krožne poti je pod pokopališčem v Dolenjskih Toplicah, na odseku, kjer se pot odcepi iz regionalne ceste Dolenjske Toplice – Podturn čez Dobravo proti Bušincu. Od križišča se usmerimo na gozdno cesto. Po prijetni hoji skozi Dobravo pridemo do križišča Bušinec – Cerovec – Rigelj. Zavijemo desno proti Cerovcu. Na križišču Cerovec – Gorica – Grič zavijemo levo na zeliščarsko kmetijo Plavica in do parka zdravilnih rastlin. Iz parka zdravilnih rastlin v Gorici se vračamo nazaj na Cerovec do cerkve Presvete Trojice, od tu zavijemo proti severu v gozd in po gozdni poti do ceste Cerovec – Grič. Nadaljujemo po kolovozni poti do naselja Sela in po pločniku mimo pokopališča do križišča, kjer smo pot začeli.
znamenitosti / zanimivosti na poti	<ul style="list-style-type: none"> • park zdravilnih rastlin Plavica • cerkev Marije Pomočnice kristjanov na Gorici • cerkev Presvete Trojice na Cerovcu • vrtača z zmrzljščem in zdravilnimi rastlinami na Cerovcu • rastišče jelk na Dobravi
dodatna ponudba na poti	zeliščni čaji in zeliščna kulinarika na kmetiji Plavica
občine, po katerih pot poteka	Dolenjske Toplice
varuh poti	Društvo za zdravilne rastline Dolenjske in kmetija Plavica
obveznosti varuha	
pravila obnašanja in načela markiranja	Ne trgajte zdravilnih rastlin ob zeliščarski poti!
dodatno opozorilo	
primerno obuvalo in dodatna oprema	pohodniška oprema
informacije	Zeliščarska kmetija Plavica (Jože Majes), tel: 30 66 259, 040 72 52 40, e-pošta: majes@siol.net
info točke	Kmetija Plavica. Turistična agencija K2M, Pionirska cesta 3, Dolenjske Toplice

6. ZASNOVA VODNIKA POHODNIH IN KOLESARSKIH POTI V MREŽI TURISTIČNIH POTI

Vsebinska podlaga: Opisi poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
Formalna podlaga: Priročnik celostne likovne podobe Topliški križemkražem

Priporočena je priročna velikost A5.

Vodnik

(Predstavitev poti na enem ali dveh listih)

- a. ime poti
- b. shematska karta
- c. višinska karta (samo pri kolesarskih poteh)
- d. opis poti
- e. (fotografija)

ad d) elementi opisa posamezne poti

- povezovalni kraji / izhodišče poti
- dolžina poti
- čas hoje
- najprimernejši čas obiska
- označevanje poti
- izhodišče poti / dostop, parkirišče
- najnižja točka
- najvišja točka
- višinska razlika
- oddaljenost od Dolenjskih Toplic
- težavnost
- cilji poti
- obrazložitev imena poti
- opis poti
- zanimivosti
- dodatna ponudba na poti
- občine, po katerih pot poteka
- varuh poti

(Predstavitev skupnih elementov na enem, dveh ali treh listih)

Skupni elementi

- Obrazložitev pojmov,
- Pravila obnašanja na poti in načela markiranja za pohodnike in kolesarje,
- Dodatna ponudba na poti v turističnih informacijah,
- Kolofon.

ad a) Obrazložitev pojmov

- Naše poti niso namenjene le hoji in kolesarjenju. Na poti priporočamo še ogled zanimivosti in koriščenje dodatne ponudbe.
- Predno se odpravite na daljšo pot, pogledajte, ali ste dobro opremljeni, in preglejte opis poti in turistične informacije!
- Povezovalni kraji in oddaljenost od Dolenjskih Toplic sta podatka, ki omogočata, da se pohodnik vključi na pot tudi nekje vmes oziroma da iz poti izstopi, pohodniku pa služita tudi za postavljanje orientacijskih točk na terenu. To funkcijo opravlja tudi podatek o imenovanju občin, po katerih pot poteka.
- Pri opisu poti nam gre za minimalni, nujni opis gibanja po prostoru z označitvijo mest, kjer se zgodijo spremembe, ki lahko pohodnika zmotijo, če ga nanje ne opozorimo, in imenujejo orientacijske točke – kraji, skozi ali mimo katerih hodite.
- Vse poti v vodniku boste našli vrisane v Turistični karti Občine Dolenjske Toplice, Občina Dolenjske Toplice, 2006. Ko sega pot na območje širše Dolenjske, si lahko pomagate s karto Dolenjska – Gorjanci, Kočevski Rog, 1 : 50.000, Planinska zveza Slovenije, 1997.
- Za krajše poti po Dolenjskih Toplicah potrebujete lahko terensko obutev, po gozdovih Roga in poteh, na katerih se boste zadržali eno uro in več, pa uporabite pohodniške čevlje in palice ali v primeru mokrih tal primerno terensko obutev, pozimi pa zimsko opremo.
- Stopnjo zahtevnosti določajo dolžina poti, pogoji na poti in konfiguracija. Določili smo 5 stopenj zahtevnosti, simbolno in opisno, in sicer:

1.	nezahtevna	lahka	● ○ ○ ○ ○
2.	zahtevnejša	lažja	● ● ○ ○ ○
3.	zahtevna	težja	● ● ● ○ ○
4.	zelo zahtevna	težka	● ● ● ● ○
5.	visoko zahtevna	zelo težka	● ● ● ● ●

ad b) Pravila obnašanja na poti in načela markiranja za pohodnike in kolesarje

- Poleg gozdov in plodnih tal, iz katerih kali in raste življenje in se s trudom človeka pretaka tudi vanj, srečujemo na poti tudi bogate kulturne sledi. Varujmo to naše skupno bogastvo, da ga bodo lahko občudovali in uživali tudi drugi, ki bodo prišli za nami.
- Če ni označeno drugače, se držite poti, po kateri hodite!

- Signalizacija na poti je postavljena tako, da je dobro vidna. Ko prehodite usmerjevalni znak, morate videti naslednjega! Če ga po 300 metrih ne vidite, se odpovejte hoji naprej in se vrnite na izhodišče poti!
- Ali se odpravljate na pot pripravljeni tako, da bo vaše popotovanje ves čas varno? Ali ste poskrbeli, da vas na poti nič ne bo presenetilo?
- Hodite (kolesarite) na lastno odgovornost! (Varianta: Kot pohodnik ali kolesar na eni od poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice ste zavarovani ...)
- Ne iščite bližnjic, ker s tem pospešujete uničevanje okolja in plašite divjad!
- Na pot se podajate kot udeleženec cestnega prometa in veljajo za vas pogoji, ki jih določa Zakon o varnosti cestnega prometa (UL RS št. 83/2004 z dne 29.07.2004).
- S kolesom se boste vključili v cestni javni promet, ki je urejen v skladu s predpisi o javnih cestah in predpisi o varnosti cestnega prometa.

ad c) Dodatna ponudba na poti v turističnih informacijah

Izbrani uporabni podatki

- *znamenitosti*
- *galerije / stalne razstave*
- *športni objekti*
- *izposoja koles*
- *jadralno padalstvo*
- *lokostrelstvo*
- banka / bankomat
- pošta
- menjalnica
- zdravstveni dom in lekarna
- policija
- bencinski servis
- avtovleka
- vulkanizerstvo
- avtopralnica
- avtoservis
- avtoelektrika
- trgovine po krajih in (izredni) odpiralni čas
- *gostilne*
- *gostilne s prenočišči*
- *apartmaji in zasebne turistične sobe*
- *hoteli*
- *turistične kmetije in kmetije odprtih vrat*
- *kampi*
- informacije o avtobusnih prevozih
- taxi služba
- *turistične informacije*

- turistične agencije

Turistične informacije

Informacije v poševnem tisku so objavljene v publikaciji Dolenjska in Bela krajina, Turistične informacije in koledar prireditev za leto 2006.

- *Znamenitosti*

Naravna dediščina – Kočevski Rog, rožeška in podsteniška koliševka, črmošnjiška jelka, bukve nad Sotesko, velika Knežja jama, Ledena jama na Kunču (tel.: 30 66 846, Zavod za gozdove Podturn), termalni vreli v Dolenjskih Toplicah

Kulturna dediščina – Ostanke dvorca Soteska in vrtni paviljon Hudičev turn, ostanki gradu Rožek, cerkev sv. Ane v Dolenjskih Toplicah, cerkev sv. Andreja v Kočevskih Poljanah, cerkev Marije Pomočnice kristjanov v Gorici in cerkev sv. Uršule v Malem Riglju ter cerkev sv. Erazma v Soteski (tel.: 30 65 030, Župnija Dolenjske Toplice), Baza 20 – Kočevski rog, spominsko območje v celoti ohranjenih partizanskih bolnišnic Jelendol in Zgornji Hrastnik s pripadajočimi grobišči ter Baze 20 (tel.: 37 31 130, Dolenjski muzej Novo mesto, 041 315 165 Jože Saje)

- *stalne razstave*

Muzej Društva Kočevarjev staroselcev, Občice 9, Dolenjske Toplice, tel.: 051 239 989 (Darja Pečaver)

Soteska – ogledni depo vozil, Tehniški muzej Slovenije

- *športni objekti*

Igrišče za in-line hokej, Osnovna šola Dolenjske Toplice, Hokejski klub Dolenjske Toplice

- *izposoja koles*

Zdravilišče Dolenjske Toplice, tel. 39 19 400

Turistična agencija K2M, tel. 30 66 830

- *jadrarno padalstvo*

Klub za prosto letenje Kanja, tel.: 031 379 628 (Dušan Gorenc)

- *lokostrelstvo*

Lokostrelski klub Dolenjske Toplice, tel.: 031 657 633 (Bojan Brulc)

- *gostilne*

Gostilna Rog, Dolenjske Toplice, tel.: 39 19 421, 39 19 441; 100 sedežev v objektu
Gostilna Kocjančič Henrik, Loška vas 4, Dolenjske Toplice, tel.: 30 65 503
Gostilna Poljane, Kočevske Poljane 32, Dolenjske Toplice, tel.: 031 509 786 (Zijada Taraniš); 60 sedežev v objektu in 60 na terasi

- *gostilne s prenočišči*

Gostilna in prenočišča »Kolesar«, Dolenje Sušice 22, Dolenjske Toplice, tel. in faks: 30 65 003, 30 65 066, 041 / 755 363 (Robert Tekavčič), e-pošta: info@gostisce-kolesar.com, spletna stran: www.gostisce-kolesar.com; 100 sedežev v restavraciji, 50 v kmečki sobi in 80 na terasi, 16 ležišč, poleti apartma za 6 oseb

Gostilna Štravs, Štravs Avgust s.p., Podturn 28, Dolenjske Toplice, tel.: 30 65 390; 80 sedežev v jedilnici in 20 v okrepčevalnici, 8 ležišč

Gostišče Račka, Ulica Maksa Henigmana 15, Dolenjske Toplice, tel.: 30 65 510, 041 616 557, e-pošta: luzar.miha@siol.net, spletna stran: www.gostinstvo-luzar.si; 70 sedežev, 30 ležišč

- *apartmaji in zasebne turistične sobe*

Sobe Štravs, Helena Štravs, s.p., Podturn 26, Dolenjske Toplice, tel.: 30 66 880, 041 359 715; 12 ležišč

Turistična domačija Tomlje Jože in Mimi, Zdraviliški trg 24, Dolenjske Toplice, tel.: 30 65 023, 031 643 345, faks: 30 65 023; 15 ležišč

Apartmaji Gril, Sokolski trg 2, Dolenjske Toplice, tel.: 39 37 470, 031 413 588, e-pošta: barbaragrill@email.si; 13 ležišč

Apartmaji Jaka, Gregorčeva 37, Dolenjske Toplice, tel. 30 65 693, 040 329 620, rezervacije sprejema tudi turistična agencija MANA po tel.: 39 35 770, faks 39 35 779 ali e-pošti: mana.doo@siol.net; 12 ležišč

Turistične sobe Boža in Janez Barbič, Ulica Maksa Henigmana 1, Dolenjske Toplice, tel.: 30 65 050, 031 585 353, spletna stran: www.sobe.g-server.com

Apartmentno naselje »Topliška vas«, Apartma »Matic« **** – Smreka 2, Apartma »Petra« **** – Smreka 3, Ulica Maksa Henigmana 61, Dolenjske Toplice, tel.: 39 19 400 (Zdravilišče Dolenjske Toplice), 041 795 717, 041 760 172, 031 688 324, e-pošta: matija_skof@hotmail.com, petra.skof@siol.net, spletna stran: www.dolenjsketoplice-sobe-apartmaji.com

Apartma Pika, Pionirska cesta 3, Dolenjske Toplice, tel.: 30 66 830, 041 887 362, faks: 30 66 830 (Turistična agencija K2M), e-pošta: info@k2m.si, spletna stran: www.k2m.si/pika

Apartma Smreka, Ulica Maksa Henigmana 61, Dolenjske Toplice, tel.: 30 66 830, 041 887 362, faks: 30 66 830 (Turistična agencija K2M), e-pošta: info@k2m.si, spletna stran: www.k2m.si/apartma

Apartmaji v župnišču ***, Zdraviliški trg 6, Dolenjske Toplice

Apartma Hrast, Ulica Maksa Henigmana 57, Dolenjske Toplice, tel.: 031 793 987, e-pošta: apartma.hrast@email.si

- *hoteli*

Zdravilišče Dolenjske Toplice, hotela Vital in Kristal, ****, Zdraviliški trg 11, Dolenjske Toplice, tel.: 39 19 400, faks: 30 65 662, e-pošta: booking.dolenjske@krka-zdravilisca.si, spletna stran: www.krka-terme.com;

Wellness center Balnea, Zdravilišče Dolenjske Toplice

- *turistične kmetije in kmetije odprtih vrat*

Zeliščarska kmetija Plavica, Jože Majes, Cerovec 34, Dolenjske Toplice, tel.: 040 725 240, e-pošta: majes@siol.net, www.kmetija-plavica.net

- *kampi*

Zdravilišče Dolenjske Toplice, Zdraviliški trg 11, Dolenjske Toplice, tel.: 39 19 400, faks: 30 65 662, e-pošta: booking.dolenjske@krka-zdravilisca.si, spletna stran: www.krka-terme.com

- *turistične informacije*

TIC Dolenjske Toplice, Zdraviliški trg 8, Dolenjske Toplice, tel.: 38 45 188, faks: 38 45 189 e-pošta: tic.dtoplice@volja.net, www.dolenjske-toplice.si

Turistično društvo Dolenjske Toplice, Zdraviliški trg 8, Dolenjske Toplice, tel.: 041 755 363 (Robert Tekavčič)

Turistična agencija K2M, Pionirska cesta 3, Dolenjske Toplice, tel.: 30 66 830, e-pošta: info@k2m.si, spletna stran: www.k2m.si

ad d) Kolofon

<i>Izdajatelj in založnik</i>	Občina Dolenjske Toplice
<i>Zasnova in realizacija</i>	Projektna skupina tematskih poti in označevanja v občini Dolenjske Toplice in Studio 5 Mirna
<i>Besedilo</i>	Marko Arnuš, Andrej Hudoklin, Marko Kapus, Jože Majes, Ivan Pluť, Bojan Potočar in Jasmina Žagar
<i>Shematske karte</i>	Janez Vovk
<i>Višinske karte</i>	Marko Arnuš
<i>Oblikovanje in oprema</i>	Studio 5 Mirna
<i>Priprava</i>	Grafika Špes
<i>Tisk</i>	
<i>Naklada</i>	
<i>Dolenjske Toplice, julij 2006</i>	

Topliški križemkražem. Priročnik celostne likovne podobe, razširjen z grafično rešitvijo publikacije s kataložnimi listi posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti oziroma samostojnimi vodniki poti, ki temelji na osnovnih pravilih likovne podobe ter v obliki, ki opredeljuje naslovno stran, zadnjo stran in tipično notranjo stran.

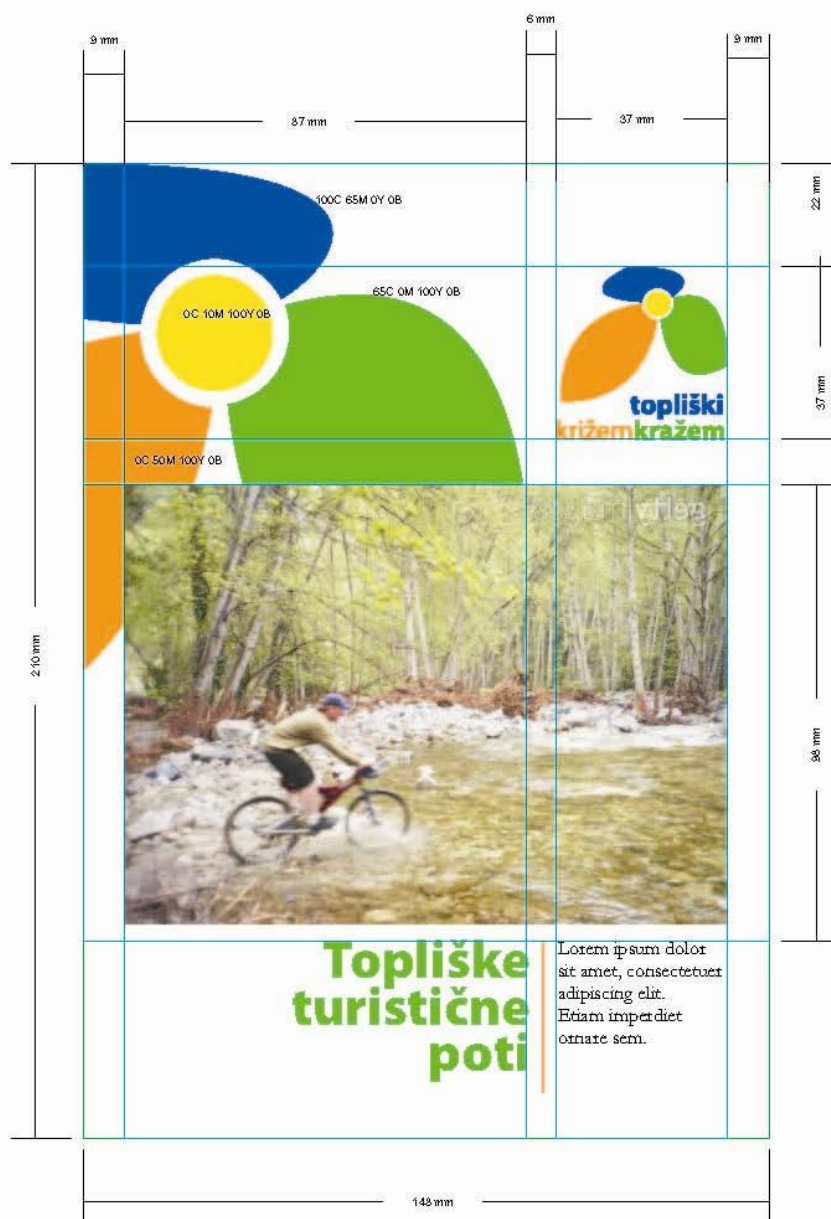
Priloga: **POGLAVJE 7**

Oblikovalska rešitev za pripravo kataložnih listov z vodniki poti oz. publikacije z vodniki poti v prostudiu

Naslovnica kataloga

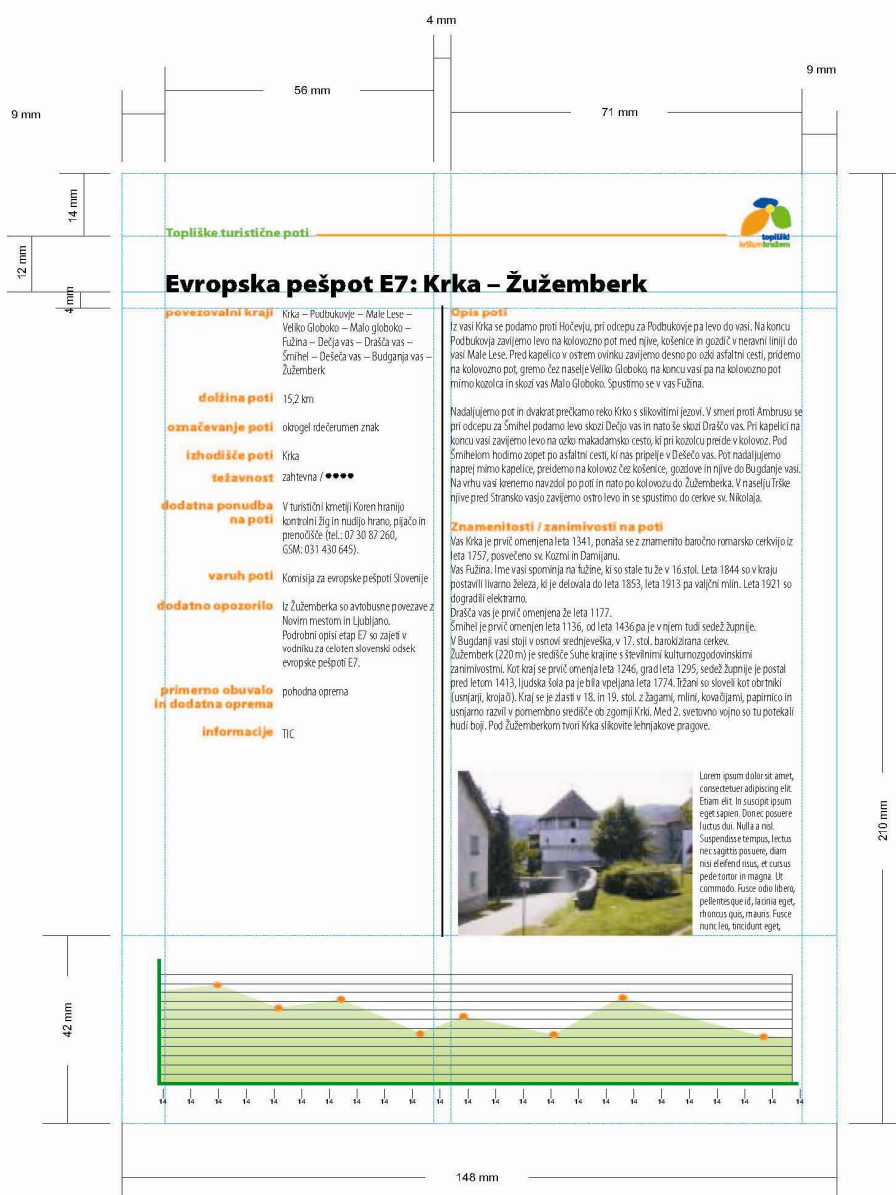
Publikacija s kataložnimi listi posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti ali samostojnimi vodniki poti, načrt

Notranja stran kataložnega lista, varianta 1

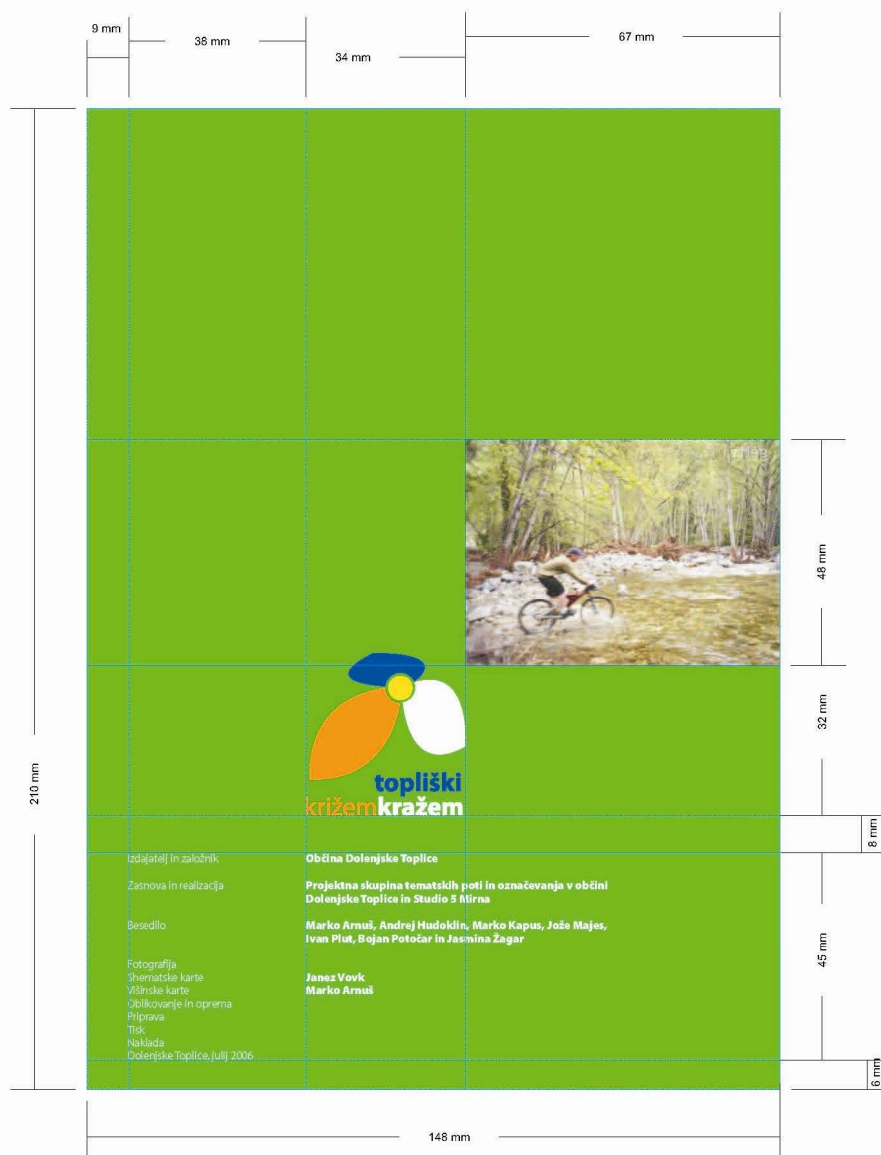
Publikacija s kataložnimi listi posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti ali samostojnimi vodniki poti, načrt

Zadnja stran kataloga

Publikacija s kataložnimi listi posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti ali samostojnimi vodniki poti, načrt

Notranja stran kataložnega lista, varianta 2

Publikacija s kataložnimi listi posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti ali samostojnimi vodniki poti

Topliške turistične poti

NARAVOSLOVNA GOZDNA POT ROŽEK

dolžina poti 2 km (in 2 km od Dolenjskih Toplic do začetka poti v Podtumu)

čas hoje 45 minut (2 uri iz Dolenjskih Toplic, kadar se tudi vrneš)

najprimernejši čas obiska od pomladi do jeseni

označevanje poti znak Gozdnega gospodarstva Novo mesto, ki prikazuje drevo iglavca in listavca

izhodišče poti

- iz Dolenjskih Toplic, preko starega dela Šel, čez bivi Radešon, po kolesarski poti do jame Jožbina, od tu pa se nadaljuje po markirani gozdni poti
- tudi, ki želijo manj hoje, je z avtomobilom pripeljejo do parkirnega prostora gozdne uprave v Podtumu ob cesti proti Buzi 30, od tu pa se tokaj podajo na pot

najnižja točka 190 m (Dolenjske Toplice)

najvišja točka 290 m (pod Fopovkcam)

oddaljenost od Dolenjskih Toplic 2 km

težavnost občine, po katerih pot poteka neobteženo / enostavno
Dolenjske Toplice

varuh poti Krajevna enota Podtum Zavoda za gozdove Slovenije

opis poti

Pot poteka izključno po gozdu, po gozdnih poteh in deloma po gozdnih steni. **zahtevnosti na poti** gozd kot krajinski element, stanki gradu, puhanik, potemna jama

Notranja stran kataložnega lista, varianta 3

Publikacija s kataložnimi listi posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti ali samostojnimi vodniki poti

Topliške turistične poti

KOLESARSKA POT: ČEZ HRIB (II.B)

Obrazložitev imena poti Pot nas vodi po vinogradnem gričevnatem grebenu med dolinama potokov Sušica in Črmošnjica ter mimo zaselka Hrib (samotna kmetija) na najvišji točki poti.

Izhodišče poti v centru Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal

Najprimernejši čas za kolesarjenje april – oktober

Dolžina 18,2 km

Višinska razlika 213 m

Skupno vzpona 376 m

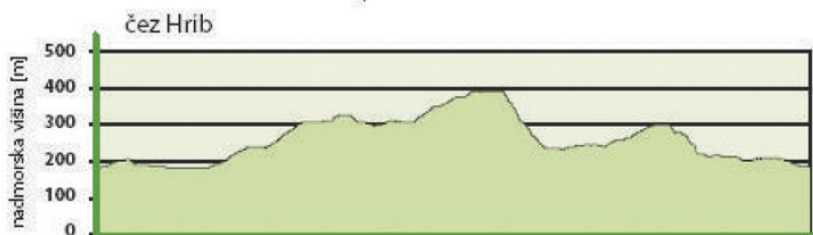
Predviden čas 1,5 – 2 h

Zahtevnost zelo zahtevna / ●●●●○ – kratki izjemno strmi vzponi, odseki zelo slabih kolesoznih poti z obveznimi sestopi s kolesa

Vozišče kolovoz: 2,1 km, makadam: 4,4 km, asfalt: 11,7 km

Tehnični opis

Izhodišče: Center Toplic (park med hoteloma Kristal in Vital).
 0,0 km – Iz centra Toplic krenemo levo po glavni cesti v smeri Črmojja.
 1,6 km – Pri kapelici na koncu vasi Sela zavijemo levo na kolovoz; nadaljujemo po slabo vozatni, občasno blatnem poljskem kolovozu naravnost in v gozd v vas Grič.
 OPOMBA: Zaradi slabega stanja kolovoza po dežju ali v času kmečkih opravil priporočamo obvoz po glavni cesti skozi Podturn do vasi Grič.
 2,7 km – V vasi nadaljujemo naravnost po asfaltu navzgor ven iz vasi.
 3,8 km – Zanimivost ob poti 1 in 2.
 4,4–4,8 km – Ekstremen vzpon na Rigelj (zanimivost 3).
 4,9 km – Naravnost po vrhu slemena med vinogradi.
 5,1 km – Levo strmo (100 m) navzgor.
 OPOMBA: Pot lahko skrajšamo in zavijemo levo ter se pri križu spustimo levo navzdol ob kolesu proti vasi Bušinec in nato desno do Dolenjih Sušic, tam pa levo v Dolenjske Toplice.
 5,2 km – Na vrhu Klanca nadaljujemo naravnost po makadamskem kolovozu do zadnje židanice in v gozd na slab, kamnit kolovoz (obvezen sestop s kolesa na vzponu). Skozi gozd naravnost.
 6,1 km – Zanimivost 4.
 6,2 km – Na asfaltu levo ekstremno strmo navzgor na makadam.
 7,3 km – Mimo samotne kmetije na Hribu z lepim razgledom (zanimivost 5).
 9,3 km – V vasi zavijemo desno in po makadamu nadaljujemo v gozd.
 10,3 km – Levo na gozdnem križišču.
 10,8 km – V vasi zavijemo desno navzgor po asfaltni cesti.
 11,8 km – Levo na glavno cesto Novo mesto – Semič in takoj zatem ...
 11,8 km – ... levo z glavne ceste pri okrasnem kozolčku med vinograde Lubanca.
 13,3 km – Desno nazaj proti Dolenjskim Toplicam.
 17,8 km – Naravnost navzdol skozi Topliško vas in stari del Toplic do centra kraja.
Zanimivosti ob poti
 1. Cerkev sv. Trojice na Cerovcu in sv. Marije Pomočnice kristjanov na Gorici
 2. Želščarska kmetija Plavica
 3. Vinogradi na Rigelju
 4. Cerkev sv. Uršule na Malem Rigelju
 5. Razgled s Hriba na Ljuben, Gorjance ...
 6. Židanice in vinogradi na vinski gorici Lubanc
 7. Razgled na topliško dolino in Kočevski rog
 8. Gostilna Kolesar (Dolenje Sušice)

8. ZASNOVA SISTEMA OZNAČEVANJA TURISTIČNIH POTI, NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE TER OSTALE PONUDBE V PROJEKTU MREŽA TURISTIČNIH POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE IN UMEMITEV SISTEMA OZNAČEVANJA V PROSTOR

8.1. Strokovne osnove za izdelavo pravilnika za uporabo celostne likovne podobe ter označevalnega sistema in njegove umestitve v prostor

Vsebina

1. Predstavitev projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice – glej poglavje Dispozicija mreže turističnih poti
2. Pregled turističnih poti, ki so vključene v projekt – glej poglavje Pregled predlaganih poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
3. Pregled stanja obstoječega označevanja
4. Pregled obstoječe zakonodaje na področju označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale turistične ponudbe
5. Predlog označevanja mreže turističnih poti, posameznih poti in izbranih lokacij z naravno in kulturno dediščino
6. Predlogi in usmeritve za nadaljevanje projekta

8.1.1. Zasnova označevanja Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

Vzpostavitev enotne dopolnilne infrastrukture na pohodnih in kolesarskih poteh v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predstavlja zasnovo označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v mreži poti, ki obsega celostno likovno podobo in označevalni sistem ter njegovo umestitev v prostor – določila za označevanje in določila za uporabo.

Zasnova označevanja Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice obsega izvedbo dveh nalog:

1. Celostna likovna podoba kot del simbolnega identitetnega sistema turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice
  - 1.1. Razlogi in izhodišča za celostno likovno podobo
  - 1.2. Strateške opredelitve in komunikacijski sistem celostne likovne podobe – dispozicija za oblikovanje
  - 1.3. Oblikovalska zasnova – elementi vizualne identitete
  - 1.4. Sistem označevanja / obvestilna signalizacija

- 1.4.1. usmerjevalne table na javnih cestah – materiali, konstrukcija in izvedba
  - 1.4.2. označevalne table / informativne table – materiali, konstrukcija in izvedba
  - 1.4.3. pojasnjevalne table / informativne table – materiali, konstrukcija in izvedba
  - 1.5. Oblikovanje aplikacij / usmerjevalne, označevalne in pojasnjevalne table
  - 1.6. Zasnova označevanja mreže turističnih poti
2. Zasnova sistema označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in umestitev sistema označevanja v prostor
    - 2.1. Strokovne osnove za izdelavo pravilnika za uporabo celostne likovne podobe ter označevalnega sistema in njegove umestitve v prostor
    - 2.2. Priprava pravilnika o označevanju turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

K pripravi zasnove označevanja Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice sta se po želji naročnika naknadno vključili še dve nalogi izvedbene faze, in sicer:

- vsebinska zasnova v sistemu označevanja turistične ponudbe Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice – izdelava vsebinskih podlag za vodnik turističnih poti z opisi poti ter zanimivosti in ponudbo ob poteh,
- izdelava topografske karte 1:25.000 z vrisano mrežo turističnih poti.

Izhodišče vzpostavitve enotne dopolnilne infrastrukture na pohodnih in kolesarskih poteh v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predstavlja označitev mreže za 23 pohodnih in 6 kolesarskih poti ter izbranih lokacij z raznovrstno naravno in kulturno dediščino ter ostalo turistično ponudbo na teh poteh na enoten, celosten in prepoznaven način.

Konceptualno se v projektu zgledujemo po pilotskem projektu Po poteh dediščine Dolenjske in Bele Krajine, ki ga vodi njegov koordinacijski odbor¹. Izhodišča za načrtovanje sta nam predstavljala predvsem njegova vsebinski koncept ter metodologija. Pri oblikovanju zasnove celostne likovne podobe označevanja izbranih lokacij smo se delno zgledovali prav tako po projektu Po poteh dediščine Dolenjske in Bele Krajine², predvsem pa po načinu označevanja, ki velja za označevanje naravnih vrednot. Na ta način poskušamo s projektom Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice nadaljevati poenoten vsebinski koncept, način in obliko označevanja turističnih poti za potrebe sonaravnega trajnostnega turističnega razvoja na Slovenskem.

---

¹ Projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine je pilotni projekt, ki ga je sofinancirala Evropska komisija DG XXIII – Enota za turizem, znotraj Evropske skupnosti. Projekt se je v Sloveniji začel izvajati z letom 1996. Več o tem glej v: Koščak, Marko 1998: Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine. V: Rast, letnik IX, številka 1(55). Novo mesto, str. 63 – 69. Primerjaj tudi: Binks, Gilian 2004: Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine (turistična brošura). Ljubljana.

² Marinka Dražumerič, Tomaž Golob, Andrej Hudoklin, Judita Podgornik, Zasnove označevanja vseh lokacij projekta »Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Novo mesto 1998.

Poleg tega smo bili pri načrtovanju Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice pozorni, da smo iz obstoječega sistema označevanja na Slovenskem povzeli dobre prakse, hkrati pa smo se kritično izognili vseh tistih praks, ki so se po našem mnenju izkazale za slabe.

Projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predstavlja ne le mrežo pohodnih in kolesarskih poti, temveč po zgledu projekta Dolenjske in Bele krajine tudi »regionalno mrežo naravnih in kulturnih znamenitosti in turističnih storitev, ki je oblikovana v okviru natanko določene turistične ponudbe in ki naj bi turistom omogočala zanimivo in pestro bivanje v regiji do enega tedna«.³

Pohodne in kolesarske poti dela Kočevskega roga in Novomeške pokrajine povezujejo kulturno krajino, naravno in kulturno dediščino, različne turistične storitve in dejavnosti. Njihov namen je privabiti obiskovalce zdravilišča in iz drugih že uveljavljenih in znanih slovenskih turističnih krajev ter goste, ki iščejo nove destinacije, v ta prostor z raznovrstnostjo ponudbe in jim ponuditi možnost, da si oblikujejo svoje lastne poti s pomočjo seznama ponujenih možnosti ali dodatne ponudbe s strani skrbnikov posameznih turističnih poti v mreži.

Projekt predvideva označitev mreže 23 pohodnih in 6 kolesarskih poti ter izbranih lokacij z raznovrstno naravno in kulturno dediščino ter ostalo turistično ponudbo na poteh v mreži. Posebnost teh turističnih poti je, da doslej niso bile dovolj dobro vključene v turistično ponudbo zdravilišča, čeprav jih najrazličnejši ponudniki od skrbnikov do turistično informacijskega centra že dalj časa sistematično ponujajo v svojih promocijskih gradivih.

Vzpostavitev enotne dopolnilne infrastrukture v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je projekt, ki prvič ponuja celovito izdelavo najnujnejše turistične infrastrukture, ki je potrebna za vključitev turističnih poti v turistično ponudbo Dolenjskih Toplic in zdravilišča oziroma za revitalizacijo v mrežo vključenih turističnih poti. Torej gre za označevanje mreže kot dela turistične destinacije in na način, ki na eni strani v čim manjši meri posega v integriteto posameznih pohodnih in kolesarskih poti, hkrati pa omogoča obiskovalcem, da se seznanijo z osnovnimi informacijami o posameznih turističnih poteh in pripeljejo obiskovalca do zelene poti.

Označevanje vseh pohodnih in kolesarskih poti bo potekalo po Pravilniku o označevanju turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. V njem so določeni način označevanja in oblika usmerjevalnih, označevalnih in pojasnjevalnih tabel ter celovita likovna podoba. Pri izdelavi pravilnika smo upoštevali izhodišča iz obstoječe zakonodaje s področja graditve objektov⁴, varstva in ohranjanja naravnih vrednot⁵, kulturne dediščine⁶ ter prometne signalizacije na javnih cestah⁷.

³ Koščak, Marko, N.d., str. 63 - 64.

⁴ Zakon o graditvi objektov (ZGO-1), Ur. list RS, št. 110/2002, str. 13084 – 13132; Zakon o graditvi objektov (ZGO-1-UPB1), Ur. list RS, št. 102/2004, str. 12358 - 12407; Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči, Ur. list RS, št. 114/2003, str. 15545 - 15680.

⁵ Zakon o ohranjanju narave, Ur. list RS, št. 56/1999, str. 7146- 7175; Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot, Ur. list RS, št. 117/2002, str. 16037 - 16038; Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot, Ur. list RS, št. 53/2005, str. 5239 - 5257..

S Pravilnikom o označevanju turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice okvirno predvidevamo dva različna načina označevanja z usmerjevalnimi, označevalnimi in pojasnjevalnimi tablami: s pritrditvijo table na objekt in v obliki prosto stoječe table. V obeh primerih gre za takšno izvedbo, da jo je možno po potrebi v kratkem času in brez posledic odstraniti, zamenjati, dopolniti ali premakniti.

V obravnavani nalogi smo pregledali tudi stanje označenosti obstoječih pohodnih poti. Obvestilna signalizacija na posameznih pohodnih poteh bi bila lahko boljša. Ocenjujemo, da je temu segmentu potrebno nameniti več pozornosti, saj je po našem mnenju ravno tako pomemben kot postavitve usmerjevalnih, označevalnih in pojasnjevalnih tabel za mrežo teh poti.

8.1.2. Pregled turističnih poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

1. ARHEOLOŠKA POT CVINGER
2. EVROPSKA PEŠPOT E7
  - 2.1. Dolenjske Toplice – Smuk (16,9 km)
  - 2.2. Gospodična – Pleterje (14,6 km)
  - 2.3. Smuk – Gospodična (18,6 km)
  - 2.4. Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice (18,2 km)
  - 2.5. Krka – Žužemberk (15,2 km)
  - 2.6. Žužemberk – Dobrič – Dolenjske Toplice (35,6 km) – Pot Mare Rupene
3. KOLESARSKÉ POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE
  - 3.1. Kolesarska pot: Do Soteske (I.A)
  - 3.2. Kolesarska pot: Lubanc (I.B)
  - 3.3. Kolesarska pot: Ob vznožju Roga (II.A)
  - 3.4. Kolesarska pot: Čez Hrib (II.B)
  - 3.5. Kolesarska pot: Na Rog (III.A)
  - 3.6. Kolesarska pot: Pogorelec – Sv. Peter (III.B)
4. NARAVOSLOVNA GOZDNA POT ROŽEK
5. PEŠPOT LEVSTIKOVE BRIGADE

---

⁶ Zakon o varstvu kulturne dediščine, Ur. list RS, št. 7/1999, str. 555 - 564; Pravilnik o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti, Ur. list SRS, št. 33/1985, str. 1676 - 1679.

⁷ Zakon o javnih cestah, Ur. list RS št. 29/1997, str. 2553 - 2567; Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih cestah, Ur. list RS, št. 18/2002, str. 1345 - 1346. Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah, Uradni list RS, št. 46/2000, str. 6371 - 6442.

6. PODGORJANSKA VINSKA TURISTIČNA CESTA
7. POLHARSKA POT
8. POT KURIRJEV IN VEZISTOV
9. POT NA POGORELEC
10. POT NA SV. PETER
11. TOPLIŠKA ROŽA
  - 11.1. Auerspergova botanična pot
  - 11.2. Pot na Dobravo
  - 11.3. Pot na Gradišče
  - 11.4. Pot na Krko
  - 11.5. Pot okoli Cvingerja
  - 11.6. Tek za zdravje
  - 11.7. Topliški krog
12. TRDINOVA POT
13. ZELIŠČARSKA POT PLAVICA

8.1.3. Pregled označevanja v občini Dolenjske Toplice

Pri pregledu parterne ureditve v občini Dolenjske Toplice ugotavljamo, da se označevanje istovrstne ponudbe razlikuje od kraja do kraja. Razlikujejo se načini označevanja in oblike označb. Z vsebinskega vidika gre pri označbah predvsem za smerokaze, ki so v večini primerov prosto stoječi in različnih oblik, v posameznih primerih pa so pritrjeni tudi na stavbe. Iz analize stanja je mogoče razbrati, da je obstoječ način označevanja posledica improviziranih pristopov brez teženj po celovitem reševanju na ravni občine. Usmerjevalni, označevalni in pojasnjevalni znaki zlasti za obstoječo ponudbo v Dolenjskih Toplicah pa tudi ostalih krajih v občini so bili postavljeni brez jasnega oblikovalskega pristopa, z uporabo različnih tehnik, materialov in dimenzij. V več primerih so lokacije s smerokazi slabo oz. nepopolno označene. Predvsem velja to za označbe na javnih cestah. Poleg tega označbe v nekaterih primerih s svojo neprimerno postavitvijo ali obliko vplivajo tudi na zunanjo podobo Dolenjskih Toplic kot sicer enega najrazvitejših turističnih krajev pri nas in kulturne krajine celotnega območja. Posebnost večine obstoječih označb je, kolikor ne gre za cestno signalizacijo, da so postavljene brez upoštevanja obstoječe zakonodaje, ki posredno ali neposredno ureja to področje.

8.1.4. Pregled obstoječe zakonodaje na področju označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine in ostale turistične ponudbe

Področje označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale turistične ponudbe neposredno ali posredno ureja kar nekaj predpisov:

- Zakon o javnih cestah (ZJC) – *UL RS, št. 29, 23. maja 1997, str. 2553-2567.*
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih cestah (ZJC-A) – *UL RS, št. 18, 28. februarja 2002, str. 1345-1346.*
- Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah – *UL RS, št. 46, 31. maja 2000, str. 6371-6442.*
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah – *Ur. list RS, št. 110, 26. oktobra 2006, str. 11436-11451.*
- Odločba o ugotovitvi, da je člen 11 Zakona o javnih cestah v neskladju z Ustavo, ter o razveljavitvi člena 2 Uredbe o cestnini za uporabo določenih cest – *UL RS, št. 131, 6. decembra 2004, str. 15725-15727.*
- Odlok o občinskih cestah (v občini Dolenjske Toplice) – *UL RS, št. 103, 20. decembra 1999, str. 15482-15491.*
- Zakon o graditvi objektov (ZGO-1-UPB1) – *UL RS, št. 102, 21. septembra 2004, str. 12358-12407.*
- Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči – *UL RS, št. 114, 21. novembra 2003, str. 15545-15557.*
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči – *UL RS, št. 130, 3. decembra 2004, str. 15674-15680.*
- Navodilo za obravnavo predlogov za postavitev turistične in druge obvestilne signalizacije na državnih cestah, ki so v upravljanju Direkcije Republike Slovenije za ceste – *Republika Slovenija, Ministrstvo za promet in zveze, Direkcija Republike Slovenije za ceste, 20. decembra 2000.*
- Pravilnik o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti – *UL RS, št. 33-1381, 11. oktobra 1985, str. 1676.*
- Zakon o varstvu kulturne dediščine - *Ur. list RS, št. 7, 1999.*
- Zakon o ohranjanju narave – *UL RS, št. 56, 1999 in št. 31, 2000.,*
- Strokovne osnove za izdelavo pravilnika za uporabo celostne podobe / sistema označevanja zavarovanih območij narave in naravnih vrednot v Sloveniji – *Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje.,*
- Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot – *Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ur. list RS, št. 117, 11. decembra 2002.,*
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot – *Ur. list RS, št. 53, 2005.*
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot – *Ur. list RS, št. 111, 2004.,*

- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine – *UL RS*, št. 25, 22. marca 2002, str. 2042-2045.
- Zasnova označevanja vseh lokacij projekta »Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine« – *Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto*, 6. maj 1998.
- Zasnova označevanja vseh lokacij projekta »Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine«. Sistem označevanja – *Agora Design*, 1999.

Zakon o javnih cestah (Ur. list RS, št. 29/1997):

67. člen, 3. odstavek

Na državni cesti se smejo postavljati table in napisi, ki opozarjajo na kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost ali turistično pomembno območje ali naselje in podobno (turistična in druga obvestilna signalizacija), samo v skladu s predpisi o prometni signalizaciji. O predlogu zainteresirane pravne ali fizične osebe za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije odloča Direkcija za ceste. Direkcija za ceste ima pravico do povrnitve stroškov za postavitve signalizacije, njeno vzdrževanje in odstranitev.

82. člen

Upravljanje občinskih cest poteka po odloku o občinskih cestah, ki ga sprejme Občina.

Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah (Ur. list RS, št. 46/2000):

1. člen

Pravilnik predpisuje vrsto, pomen, obliko, barvo, velikost in postavljanje prometne signalizacije in prometne opreme na javnih cestah med drugim tudi za turistično in drugo obvestilno signalizacijo.

2. člen

Med prometno signalizacijo in prometno opremo na cestah sodijo tudi znaki za obveščanje o kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih ter spomenikih in znaki za obveščanje o smeri, v kateri so kulturna, zgodovinska in naravna znamenitost in spomenik ter pomembnejši objekt in naprava znotraj območij znamenitosti ali naselja.

63. člen

Turistična in druga obvestilna signalizacija je namenjena obveščanju udeležencev v cestnem prometu o kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih ali spomenikih ter pomembnejših objektih in napravah znotraj območja znamenitosti ali naselja.

64. člen

Znaki za obveščanje o kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih ter spomenikih so:

1. znak »obvestilna tabla«, ki s simboli in napisi ali likovnim prikazom in napisi udeležence v prometu obvešča o smeri in oddaljenosti do mesta, kjer so označena kulturna, zgodovinska ali naravna znamenitost ali spomenik:

2. znak »označitev zavarovanega območja narave«, ki označuje mesto na cesti, od koder cesta poteka po narodnem, regijskem ali krajinskem parku;
3. znak »označitev turistične ceste«, ki označuje mesto na cesti, od koder je cesta ali njen del razglašen kot turistična cesta (vinska, sadna, panoramska, gorska, planinska ipd.).

65. člen

Znaki za obveščanje o smeri, v kateri so kulturna, zgodovinska in naravna znamenitost ali spomenik ter pomembnejši objekt in naprava znotraj območja znamenitosti ali naselja, so:

1. znak »lamela za kulturno ali zgodovinsko znamenitost, spomenik ali objekt v naselju«, ki označuje smer, v kateri so znamenitost, spomenik ali objekt;
2. znak »lamela za naravno znamenitost ali objekt v naselju«, ki označuje smer, v kateri so pomemben park, botanični vrt, živalski vrt, akvarij ipd.;
3. znak »lamela za hotele«, ki označuje smer v kateri je hotel ali motel;
4. znak »lamela za pomembne objekte in naprave v naselju«, ki označuje smer, v kateri so stadion, sejmišče, bolnišnica, postaja za prvo pomoč, avtobusna postaja, železniška postaja, parkirna hiša, prostor za kampiranje ipd.;
5. znak »lamela za pomembna poslovno-trgovska središča in objekte v naselju, ki označuje smer, v kateri so pomembno poslovno, trgovsko ali nakupovalno središče ali objekt;
6. znak »lamela za cilje, ki so znotraj zavarovanega območja narave«, ki označuje smer, v kateri so specifično področje, objekt ali naprava v zavarovanem območju narave;
7. znak »lamela za objekte, ki so ob turistični cesti, ki označuje smer, v kateri je objekt, ki je sestavni del ponudbe turistične ceste.

68. člen

Turistični in drugi obvestilni znaki imajo obliko pravokotnika. Velikost oziroma površina turističnih in drugih obvestilnih znakov sme znašati:

1. površina znakov za obveščanje o kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih ter spomenikih, kadar so postavljeni na avtocestah in hitrih cestah – največ 10 m², kadar so postavljeni na glavnih cestah zunaj naselja z voziščem, širšim od 7 m – največ 7 m², kadar so postavljeni na drugih cestah zunaj naselja – največ 6 m², kadar so postavljeni na cestah v naselju – največ 5 m²;
2. višina znaka za obveščanje o smeri, v kateri so kulturna, zgodovinska in naravna znamenitost ali spomenik ter pomembnejši objekt in naprava znotraj območja znamenitosti ali naselja – največ 30 cm;
3. površina znakov za izraz dobrodošlice sme znašati največ 12 m² za znaka dobrodošli v Republiki Sloveniji in na svidenje, največ 6 m² za znak območje regije ali pokrajine, največ 4 m² za znaka območje občine in območja naselja;
4. površina znaka turistično informativne table največ 10 m².

69. člen

Osnovne barve turističnih in drugih obvestilnih znakov so:

- rjava z belimi simboli in napisi,
- zelena z belimi simboli in napisi,
- modra z belimi simboli in napisi,
- bela s črnimi simboli in napisi in

- siva z belimi simboli in napisi.

Pravilnik v členih od 109 do 117 določa še način postavljanja turistične in druge obvestilne signalizacije, v 126. členu pa določa tudi pisavo na prometnih znakih.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah (Ur. list RS, št. 110/2006):

5. člen

Besedilo 6. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Grafični prikazi prometnih znakov ter simbolov za turistično in drugo obvestilno signalizacijo, določeni v tem pravilniku, so njegov sestavni del. Grafični prikazi prometne opreme cest, določeni v tem pravilniku, so približni in zgolj informativne narave.«

34. člen

V prvem odstavku 63. člena se besedilo »kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitosti ali spomenikih ter pomembnejših objektih« nadomesti z besedilom »kulturnih spomenikih, varovanih območjih narave in pomembnejših turističnih znamenitosti ter objektih«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Za turistične znamenitosti po tem pravilniku štejejo:

- naravna zdravilišča,*
- smučišča, katerih dolžina prog je 10 km in več ali zmogljivost žičniških naprav 5000 smučarjev na uro in več«.*

Za novim drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Za varovana območja narave po tem pravilniku štejejo:

- naravne vrednote,*
- zavarovana območja narave,*
- območja Nature 2000.«*

36. člen

V prvem stavku 64. člena se besedilo »kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitosti ter spomenikih« nadomesti z besedilom »kulturnih spomenikih, varovanih območjih narave ter pomembnejših turističnih znamenitosti«.

V 1. točki se besedilo »označena kulturna, zgodovinska ali naravna znamenitost ali spomenik« nadomesti z besedilom »označeni kulturni spomenik, varovano območje narave ali pomembnejša turistična znamenitost«.

Grafični prikaz znaka VII-1 se nadomesti z novim grafičnim prikazom znaka VII-1 iz priloge 4 k temu pravilniku.

Besedilo 2. točke se spremeni tako, da se glasi:

»znak »označitev varovanega območja narave« (VII-2), ki označuje mesto na cesti, od koder cesta poteka po varovanem območju narave;«.

40. člen

V 1. točki drugega odstavka 68. člena se besedilo »površina znakov za obveščanje o kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih ter spomenikih, kadar so postavljeni na

avtocestah in hitrih cestah – največ 10 m²« nadomesti z besedilom »površina znakov za obveščanje o kulturnih spomenikih, varovanih območjih narave ter pomembnejših turističnih znamenitostih, kadar so postavljeni na avtocestah in hitrih cestah – največ 15 m² oziroma največ 25 m² v primeru, kadar znak obvešča o dveh kulturnih spomenikih, varovanih območjih narave ali pomembnejših turističnih znamenitostih«.

V 2. točki se besedilo »kulturna, zgodovinska in naravna znamenitost ali spomenik ter pomembnejši objekt« nadomesti z besedilom »kulturni spomenik, varovano območje narave ali pomembnejša turistična znamenitost ter objekt«.

57. člen

V prvem stavku prvega odstavka 109. člena se besedilo »Kulturne, zgodovinske in naravne znamenitosti ter spomeniki, območja« nadomesti z besedilom »Kulturni spomeniki, varovana območja narave ter pomembnejše turistične znamenitosti«.

Besedilo prve alinee prvega odstavka 109. člena se spremeni tako, da se glasi:

»znamenitost, spomenik, območje, objekt ali naprava, do katerih se usmerja na avtocesti in hitri cesti, morajo biti razglašeni za varovano območje narave ali kulturni spomenik državnega pomena; znamenitost, spomenik, območje, objekt ali naprava, do katere se usmerja na ostalih javnih cestah, morajo biti razglašeni za varovano območje narave ali kulturni spomenik najmanj lokalnega pomena.«.

58. člen

V prvem odstavku 110. člena se besedilo »splošno znani ali mednarodni simboli« nadomesti z besedilom »simboli iz tega pravilnika«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Na eni lokaciji je lahko v enem sklopu lamel največ sedem posameznih lamel. Barve lamel v posameznem sklopu si sledijo od zgoraj navzdol: bela, rjava, modra, zelena, bela z rjavimi simboli in napis, siva. Znotraj posameznega barvnega sklopa lamel se lamele razvrstijo glede na smer puščice od zgoraj navzdol: naravnost, levo, desno.«

126.a člen

Na prometnih znakih je dovoljeno uporabljati samo simbole, določene s tem pravilnikom. Simboli, določeni v 126.b členu tega pravilnika se smejo uporabljati le na dopolnilnih tablah in prometnih znakih III-84, III-85.1 do III-87, III-89 do III-91 in znakih III-93 do III-97.

Na turistični in drugi obvestilni signalizaciji se smejo poleg simbolov, določenih s tem pravilnikom, uporabljati tudi splošno znani ali mednarodno uveljavljeni simboli.

Osnovna barva simbolov, ki se uporabljajo na prometnih znakih, je odvisna od osnovne barve prometnega znaka, na katerem je simbol uporabljen.

126.b člen

Simboli, ki se uporabljajo na prometni signalizaciji na način iz prejšnjega člena, so: sakralna zgradba, grad, razvalina, dvorec, arheološki spomenik, muzej, gledališče, lutkovno gledališče, knjižnica, koncertna dvorana ali glasbena šola, podzemna jama, slap, živalski vrt, akvarij, park ali botanični vrt, skakalnica, turistična kmetija, vinska cesta, industrijska cona, nakupovalno središče, naravno zdravilišče, lekarna, razgledna točka, avtovlak, tovorni avtovlak, avtobusna postaja, železniška postaja, pokopališče, center, pošta, kongresni

center, kazino (igralnica), stadion, nogometno igrišče, športna dvorana, igrišče za golf, igrišče za tenis ali badminton, pokrito igrišče za tenis ali badminton, plavalni bazen, pokrit plavalni bazen, jahanje ali hipodrom, sprehajalne ali planinske poti, veslanje, rafting, strelišče, dvorana za hokej, gondola manjše zmogljivosti, gondola večje zmogljivosti, sedežnica, vlečnica, naravna vrednota.

Oblika simbolov je razvidna iz priloge 5 k temu pravilniku.«

66. člen

Besedilo 132. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Lastnosti materialov, ki se uporabljajo za izdelavo prometne signalizacije in prometne opreme cest, način izdelave, natančna oblika, barve, dimenzije ter način in merila za postavljanje prometne signalizacije in prometne opreme cest, ki niso določeni s tem pravilnikom, določajo slovenski standardi in tehnične specifikacije za javne ceste.«

67. člen

Besedilo 136. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Do izdaje slovenskih standardov in tehničnih specifikacij se za izdelavo in postavljanje prometne signalizacije in prometne opreme uporabljajo JUS standardi, ki so bili izdani pred letom 1990, in sicer tiste določbe, ki niso v nasprotju s tem pravilnikom.

V primeru, da slovenski standardi in tehnične specifikacije ne obstajajo, določbe JUS standardov pa so v nasprotju z določbami tega pravilnika, se za izdelavo in postavljanje prometne signalizacije in prometne opreme cest uporabljajo ustrezni evropski oziroma drugi nacionalni standardi.«

68. člen

Prometne znake, ki so postavljeni na podlagi določb Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah (Uradni list RS, št. 46/00), je treba prilagoditi določbam tega pravilnika najkasneje v desetih letih po uveljavitvi tega pravilnika.

Pravilnik o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti (Ur. list SRS, št. 33/1985):

Pravilnik, ki je nastal na podlagi starega Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine (Ur. list RS, št. 1/1981) in je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine (Ur. list RS, št. 7/1999) še vedno v veljavi, določa normative za označevanje kulturnih spomenikov.

Čeprav pravilnik natančno predpisuje obliko in namestitev oznak za kulturne spomenike in naravne znamenitosti, pa v praksi ni nikoli zaživel. V skladu z njim so bile označene le nekatere naravne znamenitosti.

Pravilnik v 7. členu ne izključuje možnosti postavitve drugih znakov, opozoril in informativnih tabel, ki pa jih mora imetnik spomenika ali znamenitosti postaviti v soglasju z organizacijo za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Ur. list RS, št. 117/2002):

5. člen

Znaki se morajo postavljati na način in na mestih, ki ne ogrožajo zavarovanega območja ali naravne vrednote. Znaki se lahko postavijo samostojno ali več skupaj. zavarovana območja, deli zavarovanih območij ali naravne vrednote se označijo z označevalnimi tablami na mejah oziroma znotraj meja zavarovanih območij, zlasti ob javnih cestah in javnih poteh ter na mestih, kjer je pričakovati vstop ljudi v zavarovano območje, ali ob naravni vrednoti. Usmerjevalni znaki se postavijo zlasti ob cestah, poteh, dostavnih poteh, kolovozih, parkiriščih, križiščih, sečiščih poti ipd. ter na mestih, kjer je potrebno usmeriti ljudi na določeno pot ali k zavarovanemu območju, delu zavarovanega območja ali naravni vrednoti. Informacijski znaki se postavijo zlasti na mestih, kjer so urejene vstopne točke (npr. parkirišča, pobiranje vstopnin) za večje število ljudi, oziroma na mestih, kjer so izhodišča za obiskovanje (npr. razgledišča, začetek poti, počivališča). Postavijo se znotraj zavarovanih območij, njihovih delov ali ob naravnih vrednotah. Opozorilni znaki se postavijo na mestih, kjer je treba opozoriti na pravila ravnanja, prepovedi oziroma na dejstva ali okoliščine, ki jih je potrebno upoštevati. Postavijo se na mejah ali znotraj zavarovanih območij, njihovih delov ali ob naravnih vrednot. Označevalni, usmerjevalni in informacijski znaki se postavijo v skladu z zakonom, ki ureja javne ceste, in drugimi predpisi, ki urejajo prometno signalizacijo in prometno opremo na javnih cestah, če se postavijo na mestih za katere se uporabljajo navedeni predpisi.

6. člen

Znaki se postavijo na podlagi načrta postavitve znakov, ki ga pripravi upravljalec zavarovanega območja ali oseba iz drugega ali tretjega odstavka 7. člena tega pravilnika. Z načrtom se določi način (sistem) postavitve znakov, mesta postavitve znakov, vrste znakov na posameznih mestih in razlogi postavitve znakov. Načrt ima naslednje obvezne sestavine:

- topografski načrt zavarovanega območja, njegovega dela ali naravne vrednote, kjer se nameravajo postaviti znaki;*
- določitev načina (sistema) označevanja, ki mora biti enoten za celotno območje označevanja;*
- določitev mest posameznih postavitve znakov;*
- določitev posameznih vrst in vsebin znakov;*
- določitev konkretnega položaja znakov za posamezna mesta.*

Pred postavitvijo znakov je treba z načrtom seznaniti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave, razen v primeru iz drugega odstavka 7. člena tega pravilnika.

7. člen

Upravljavec zavarovanega območja zagotovi postavitve znakov v zavarovanega območja zagotovi postavitve znakov v zavarovanem območju, njegovem delu ali naravni vrednoti oziroma v zvezi z zavarovanim območjem, njegovimi deli ali naravnimi vrednotami. Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, zagotovi postavitve znakov na naravnih vrednotah državnega pomena in v zavarovanih območjih oziroma v zvezi z njimi, ki jih je ustanovila država in nimajo svojega upravljalca ter predlaga loklanim skupnostim način označitve naravnih vrednot lokalnega pomena na njihovih območjih. Lokalna skupnost zagotovi posta-

vitev znakov na naravnih vrednotah lokalnega pomena na svojem območju in v zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila in nimajo svojega upravljalca. Upravljalec zavarovanega območja, organizacija, pristojna za ohranjanje narave in lokalna skupnost morajo znake vzdrževati in skrbeti zanje kot dober gospodar ter jih po potrebi tudi zamenjati.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Ur. list RS, št. 53/2005):

V prilogi pravilnika so natančno predstavljeni način postavljanja znakov na naravnih vrednotah in v zavarovanih območjih, njihova oblika, material, barva, tisk ...

Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur. list RS, št. 111/2004):

6.člen, tretji odstavek

Za izvajanje posegov v naravo na naravnih vrednotah je treba pridobiti naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje, skladno s predpisi s področja graditve objektov in ohranjanja narave.

10.člen

Naravno vrednoto se lahko označi v naravi na način, določen s predpisom, ki ureja označevanje zavarovanih območij naravnih vrednot.

Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Ur. list RS, št. 114/2003):

16.člen

Če leži zemljišče, na katerem naj bi bil zgrajen enostavni objekt, ki izpolnjuje pogoje in zahteve glede največje velikosti, načina gradnje ter rabe in odmika od sosednjih zemljišč, določene s tem pravilnikom, v območju, ki je s posebnimi predpisi ali s tem pravilnikom opredeljeno kot varovalni pas objekta gospodarske javne infrastrukture ali v območju, ki je s posebnimi predpisi opredeljeno kot varovano območje, mora investitor pred začetkom gradnje takšnega enostavnega objekta pridobiti soglasje pristojnega organa oziroma službe.

19.člen

Enostavni objekt je lahko grajen brez gradbenega dovoljenja, če ima investitor za zemljišče, na katerem naj bi se takšen objekt gradil, lastninsko ali kakšno drugo stvarno ali obligacijsko pravico, ki mu omogoča gradnjo na takšnem zemljišču in če so pri takšnem objektu glede na vrsto, v katero je v skladu s tem pravilnikom uvrščen, izpolnjeni naslednji pogoji:

- 1. da so njegova velikost in način gradnje ter rabe v skladu z določbami tega pravilnika,*
- 2. da so pri njegovi gradnji izpolnjene zahteve, ki jih glede načina gradnje in odmika od sosednjih zemljišč določa 20. člen tega pravilnika in*
- 3. da so pri njegovi gradnji izpolnjeni lokacijski pogoji, ki jih glede oblikovanja in postavitve objektov določa izvedbeni prostorski akt.*

26. člen

Dela, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči, za katera ni potrebno gradbeno dovoljenje in s katerimi se lahko začne brez pridobitve lokacijske informacije, so:

- 1. dela za lastne potrebe,*
- 2. dela v zvezi z urejanjem javnih površin,*
- 3. dela v javno korist in*
- 4. dela v zvezi s splošno rabo naravnih dobrin.*

Če se namerava izvesti dela iz prejšnjega odstavka na objektu, ki je varovan na podlagi predpisov, ki urejajo kulturno dediščino, je potrebno pred začetkom del pridobiti kulturno-varstvene pogoje. Če pa se namerava izvesti dela iz prejšnjega odstavka na območju, ki je varovano na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, je treba takšna dela izvesti v skladu s pravili ravnanja, ki jih določa akt o varovanju takšnega območja.

Če se namerava izvesti dela iz prvega odstavka tega člena na objektu oziroma zemljišču, ki leži v varovalnem pasu ali na varovanem območju, je treba pred začetkom teh del pridobiti soglasje pristojnega organa oziroma službe.

Usmerjevalne table in znake za označevanje ob javnih cestah, ki po predpisih o cestah sodijo med turistično in drugo obvestilno signalizacijo, lahko postavlja samo upravljalec javne ceste oziroma je potrebno pridobiti pred njihovo postavitvijo, če jih ne postavlja upravljavec javne ceste, njegovo soglasje.

28. člen, peti odstavek

Dela v zvezi z urejanjem javnih površin so dela, s pomočjo katerih se:

- postavijo usmerjevalne table in znaki za označevanje naravnih vrednot, zavarovanih območij, kulturnih spomenikov, turističnih znamenitosti, ulic, trgov, sprehajalnih in učnih gozdarskih poti, kolesarskih stez, trim stez in planinskih poti in drugih javnih površin ter objektov v javni rabi.

Ob pregledu stanja turistične signalizacije v občini Dolenjske Toplice ugotavljamo, da se predstavljena zakonodaja v praksi zelo malo upošteva. Razlogi so po našem mnenju predvsem v slabi informiranosti in strokovni usposobljenosti turističnih in drugih sorodnih organizacij, ki delujejo v lokalnih okoljih na področju turizma, predvsem pa v nedorečenosti prometne signalizacije in prometne opreme na javnih cestah ter o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti ter označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot na državni ravni.

8.1.5. Predlog označevanja turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

Z informacijskimi tablami po celostni likovni podobi, ki vzpostavljajo enotno dopolnilno infrastrukturo v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice, želimo celovito in po enotnem sistemu za potrebe turističnega obiska označiti blagovno znamko in dostop iz občinskega središča Dolenjskih Toplic, kjer je tudi turistično informacijski center, do posameznih turističnih poti v mreži. Osnovni namen blagovne znamke – v našem primeru, ker gre za storitev in ne blago, je to storitvena znamka – je prepoznavanje storitve, ki ima samosvojo vrednost, po

kateri se razlikuje od konkurenčnih storitev. Smisel označitve je usmerjanje obiskovalcev do pešpoti in kolesarskih poti v mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. Zaradi tega smo v projektu predvideli označevanje izbranih lokacij z usmerjevalnimi, označevalnimi in pojasnjevalnimi tablam.

Usmerjevalne table (smerokazi) so predvidene predvsem ob javnih cestah, v manjši meri tudi na drugih površinah. Namenjeni so usmerjanju k vstopnim točkam posameznih pešpoti in kolesarski poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice..

Označevalne table so po projektu predvidene na izbranih lokacijah, lahko na samih objektih ali v njihovi neposredni bližini. Namen informativnih tabel je na kratko in dvojezično (slovenščina, angleščina) predstaviti zanimivost izbrane lokacije v tekstualni obliki.

Pojasnjevalna tabla je pri vzpostavitvi enotne dopolnilne infrastrukture v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predvidena za postavitev le v občinskem središču in turistično informacijskem centru v Dolenjskih Toplicah. Gre za dve večji informativno tabli, ki imata namen seznaniti obiskovalce z mrežo turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in načrtom do vstopnih točk posameznih poti v mreži.

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo predlog označevanja z lamelami, ki iz centra Dolenjskih Toplic pred turistično informacijskim centrom vodijo oziroma usmerjajo do vstopnih točk posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži. Ob tem poudarjamo, da gre pri predlogu označenih mikrolokacij in načinu postavitve tabel z lamelami zgolj za predlog, do katerega se morajo v skladu z obstoječo zakonodajo opredeliti vsi soglasodajalci.

8.1.5.1. Zasnova markiranja pohodnih in kolesarskih poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

1. Smerokazi do vstopnih točk pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti

1.1. Pohodne poti

ime poti	Arheološka pot Cvinger
identifikacijska številka	P 01 – 1
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	<ul style="list-style-type: none"> • pri pokopališču Dolenjske Toplice • pri osnovni šoli, na križišču v gozdu pri odcepu za tenis proti vasi Polje • v Meniški vasi
lamelle za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost

ime poti	Evropska pešpot E7 • Krka – Žužemberk
identifikacijska številka	P 02 – 2
povezovalni kraji	Krka – Podbukovje – Male Lese – Veliko Globoko – Malo Globoko – Fužina – Dečja vas – Drašča vas – Šmihel – Dešeča vas – Budganja vas – Žužemberk
izhodišče poti / vstopna točka	Terme Dolenjske Toplice, hotel Vital – informacijsko središče evropskih pešpoti. Vas Krka – turistična kmetija Magovac v spodnjem delu naselja ob reki Krka
lamele za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz desno • križišče Podturn – Meniška vas – Podhosta, smerokaz desno

ime poti	Evropska pešpot E7 • Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice
identifikacijska številka	P 03 – 3
povezovalni kraji	Žužemberk – Lašče – Podhosta – Meniška vas – Sela pri Dolenjskih Toplicah – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	Terme Dolenjske Toplice, hotel Vital – informacijsko središče evropskih pešpoti. Žužemberk – turistična kmetija Koren na desnem bregu reke Krke
lamele za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz desno

ime poti	Evropska pešpot E7 • Dolenjske Toplice – Smuk
identifikacijska številka	P 04 – 4
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Bušinec – Verdun – Dobindol – Laze – Pribižje – Smuk nad Semičem
izhodišče poti / vstopna točka	Terme Dolenjske Toplice, hotel Vital – informacijsko središče evropskih pešpoti
lamele za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz levo

ime poti	Evropska pešpot E7 • Smuk – Gospodična
identifikacijska številka	P 05 – 5
povezovalni kraji	Smuk nad Semičem – Brezova Reber – Maline – Jugorje –

	Vahta – Gospodična
izhodišče poti / vstopna točka	Terme Dolenjske Toplice, hotel Vital – informacijsko središče evropskih pešpoti. Lovski dom na Smuku, levo od ruševin gradu Smuk
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz levo

ime poti	Evropska pešpot E7 <ul style="list-style-type: none"> • Gospodična – Pleterje
identifikacijska številka	P 06 – 6
povezovalni kraji	Gospodična – Sv. Miklavž – Ravna gora – Javorovica – Pleterje
izhodišče poti / vstopna točka	Terme Dolenjske Toplice, hotel Vital – informacijsko središče evropskih pešpoti. Dom Vinka Paderšiča na Gospodični
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz levo

ime poti	Evropska pešpot E7 <ul style="list-style-type: none"> • Pot Mare Rupene
identifikacijska številka	P 07 – 7
povezovalni kraji	Žužemberk – Cvibelj – Reber – Vrtače – Volčja Jama – Dobrnič – Šahovec – Svetinje – Šmaver – Globodol – Brezova Reber – Veliki Lipovec – Gorenje Polje – Dolenje Polje – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	Terme Dolenjske Toplice, hotel Vital – informacijsko središče evropskih pešpoti. Žužemberk – turistična kmetija Koren na desnem bregu reke Krke
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz desno • križišče Podturn – Meniška vas – Podhosta, smerokaz desno

ime poti	Naravoslovna gozdna pot Rožek
identifikacijska številka	P 08 – 8
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Sela pri Dolenjskih Toplicah – Podturn
izhodišče poti / vstopna točka	<ul style="list-style-type: none"> • iz Dolenjskih Toplic, preko starega dela Sel, čez brv Radešče, po kolovozni poti do jame Jazbina, od tu pa se nadaljuje po markirani gozdni poti • tisti, ki želijo manj hoje, se z avtomobilom pripeljejo do parkirnega prostora gozdne uprave v Podturnu ob cesti proti Bazi 20, od tu pa se takoj podajo na pot
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Sela pri Dolenjskih Toplicah, smerokaz desno in smerokaz naravnost • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno • križišče Podturn – Baza 20 – Podhosta, smerokaz levo

ime poti	Pešpot Levstikove brigade
identifikacijska številka	P 09 – 9
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Bušinec – Hrib – Mali Rigelj – Rigelj – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	Dolenjske Toplice – pred pokopališčem
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice - gozdna cesta Bušinec, smerokaz levo

ime poti	Podgorjanska vinska turistična cesta
identifikacijska številka	P 10 – 10
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Dolenje Sušice – (Gorenje Sušice – Dobindol – Ljuben – Drganja sela – Veliki Podljuben) – Birčna vas – Gabrska Gora – Ratež – Drča – Sela pri Šentjerneju – Šentjernej – Šmalčja vas – Dobe pri Kostanjevici – Jablance – Kostanjevica na Krki – Dobrava pri Podbočju – Velike Malence pri Stankovem – Globočice – Brežice – Čatež ob Savi
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, pred pojasnjevalno tablo pri stavbi Občine Dolenjske Toplice

lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz levo
--	--

ime poti	Polharska pot
identifikacijska številka	P 11 – 11
povezovalni kraji	Pogorelec – Podstenice - Pogorelec
izhodišče poti / vstopna točka, parkirišče	Polharski dom na Pogorelcu, do koder se lahko iz Dolenjskih Toplic pripeljemo z avtomobilom deloma po asfaltni deloma po makadamski gozdni cesti.
lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno križišče Podturn – Baza 20 – Podhosta, smerokaz levo

ime poti	Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije
	<ul style="list-style-type: none"> Po Kočevskem rogu (odsek poti)
identifikacijska številka	P 12 – 12
povezovalni kraji	Mirna gora – Gače – Črmošnjice – Stare Žage – Občice – Baza 20 – Jelendol – Podstenice – Pugled pri Starem Logu – Trnovec – Željne – Šalka vas – Kočevje
izhodišče poti / vstopna točka	Mirna gora – planinski dom
lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno križišče Podturn – Baza 20 – Podhosta, smerokaz levo

ime poti	Pot na Pogorelec
identifikacijska številka	P 13 – 13
povezovalni kraji	Podturn pri Dolenjskih Toplicah – Pogorelec
izhodišče poti / vstopna točka	stavba Gozdnega gospodarstva Novo mesto, PE Gozdarstvo Podturn
lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost

	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno • križišče Podturn – Baza 20 – Podhosta, smerokaz levo
--	--

ime poti	Pot na Sv. Peter (888 m)
identifikacijska številka	P 14 – 14
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Podhosta – Sv. Peter
izhodišče poti / vstopna točka	<ul style="list-style-type: none"> • Dolenjske Toplice • lahko si prihranimo 30 minut hoje in se z avtomobilom odpeljemo mimo Meniške vasi kar do vasi Podhosta, kjer parkiramo ob glavni magistralni cesti pri hišni številki 20 (makadamski parkirni prostor za 5 avtomobilov), ali pa do Dvora oziroma južno od njega do gručaste vasi Podgozd, kjer je drugo izhodišče za vzpon na Sv. Peter
lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost in smerokaz desno • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno • križišče Podturn – Meniška vas – Podhosta, smerokaz desno • križišče Podhosta – Soteska, smerokaz naravnost

ime poti	Topliška roža <ul style="list-style-type: none"> • Auerspergova botanična pot
identifikacijska številka	P 15 – 15
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče na cesti Dolenjske Toplice – Vavta vas za parkirišče Balnea, smerokaz levo • križišče bistro Žolna, smerokaz desno • križišče kamp – pred mostičem čez potok Sušica, smerokaz naravnost

ime poti	Topliška roža <ul style="list-style-type: none"> • Pot na Dobravo
identifikacijska številka	P 16 – 16
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice

izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	

ime poti	Topliška roža • Pot na Gradišče
identifikacijska številka	P 17 – 17
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Gorenje Gradišče – Dolenje Gradišče – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	

ime poti	Topliška roža • Pot na Krko
identifikacijska številka	P 18 – 18
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Dolenje Polje – Meniška vas – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	središče Dolenjskih Toplic / parkirišče pri Balneji
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče na cesti Dolenjske Toplice – Vavta vas za parkirišče Balnea, smerokaz levo • križišče bistro Žolna, smerokaz desno • križišče kamp – pred mostičem čez potok Sušica, smerokaz naravnost

ime poti	Topliška roža • Pot okoli Cvingerja
identifikacijska številka	P 19 – 19
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Sela – Meniška vas – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Sela pri Dolenjskih Toplicah (za bencinskim servisom Bučar) – Meniška vas, smerokaz desno

ime poti	Topliška roža • Tek za zdravje
identifikacijska številka	P 20 – 20
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Dolenje Polje – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	pri lesenem mostiču čez Sušico nasproti vhoda v avtokamp
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče na cesti Dolenjske Toplice – Vavta vas za parkirišče Balnea, smerokaz levo • križišče bistro Žolna, smerokaz desno • križišče kamp – pred mostičem čez potok Sušica, smerokaz naravnost

ime poti	Topliška roža • Topliški krog
identifikacijska številka	P 21 – 21
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	

ime poti	Trdinova pot • Iz Soteske na Rog (odsek poti)
identifikacijska številka	P 22 – 22
povezovalni kraji	Novo mesto – Frata – Soteska – Podhosta – Primož – Faberjev križ – Podstenice – Rog – Jelendol – Baza 20 – (Podturn) – Komarna vas – Mirna gora – Semič – Smuk – Jugorje – Trdinov vrh – Gospodična – Javorovica – (Kostanjevica) – Pleterje – Tolsti vrh – Otočec – Stari grad – Trška gora – Hmeljnik – Dolenje Kamence – Novo mesto
izhodišče poti / vstopna točka	Soteska – pred bifejem ob gradu na levem bregu Krke
lamela za sprehajalne ali planske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost in smerokaz desno • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno • križišče Podturn – Baza 20 – Podhosta, smerokaz levo • križišče Podturn – Meniška vas – Podhosta, smerokaz desno • križišče Podhosta – Soteska, smerokaz naravnost

ime poti	Zeliščarska pot Plavica
identifikacijska številka	P 23 – 23
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Cerovec – Gorica – Cerovec – Sela – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	Dolenjske Toplice, Podturn, Dolenje Sušice, Kočevske Poljane
lamela za sprehajalne ali planinske poti do izhodišča poti	<ul style="list-style-type: none"> • križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost • križišče Dolenjske Toplice - gozdna cesta Bušinec, smerokaz levo • križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz levo • križišče Podturn – Cerovec – Kočevske Poljane, smerokaz levo

1.2. Kolesarske poti

ime poti	Do Soteske (I.A)
identifikacijska številka	K 24 – 24
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Gorenje Polje – Soteska – Loška vas – Meniška vas – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za turistično cesto	13

ime poti	Lubanc (I.B)
identifikacijska številka	K 25 – 25
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Uršna Sela – Lubanc – Topliška vas – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za turistično cesto	12

ime poti	Ob vznožju Roga (II.A)
identifikacijska številka	K 26 – 26
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Sela – (Podturn) – Grič – Cerovec – Podturn – Meniška vas – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za turistično cesto	17

ime poti	Čez Hrib (II.B)
identifikacijska številka	K 27 – 27
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Sela – (Podturn) – Grič – Rigelj – (Dolenje Sušice) – Hrib – Lubanc – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za turistično cesto	18

ime poti	Na Rog (III.A)
identifikacijska številka	K 28 – 28
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Podturn – Baza 20 – smer Resa – (Kočevske Poljane) – smer Žage – (vrh Roga) – Podhosta – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za turistično cesto	38

ime poti	Pogorelec – Sv. Peter (III.B)
identifikacijska številka	K 29 – 29
povezovalni kraji	Dolenjske Toplice – Podturn – Pogorelec – gozdna koča Primož – (Podhosta) – Sv. Peter – Gorenje Polje – Dolenjske Toplice
izhodišče poti / vstopna točka	center Dolenjskih Toplic, v parku med hoteloma Vital in Kristal
lamela za turistično cesto	24

2. Markirane poti in njihova dolžina v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

IŠ	ime turistične poti v mreži	markirana pot	dolžina poti / km
1	Arheološka pot Cvinger	da	2,5
2	Evropska pešpot E7: Krka – Žužemberk	da	15,2
3	Evropska pešpot E7: Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice	da	18,2
4	Evropska pešpot E7: Dolenjske Toplice – Smuk	da	16,9
5	Evropska pešpot E7: Smuk – Gospodična	da	18,6
6	Evropska pešpot E7: Gospodična – Pleterje	da	14,6
7	Evropska pešpot E7: Pot Mare Rupene	da	35,6
8	Naravoslovna gozdna pot Rožek	da	2,0
9	Pešpot Levstikove brigade	da	10,0
10	Podgorjanska vinska turistična cesta	da	-
11	Polharska pot	da	2,0

12	Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije: Po Kočevskem rogu	da	28,0
13	Pot na Pogorelec	da	1,5
14	Pot na Sv. Peter (888 m)	da	5,5
15	Topliška roža: Auerspergova botanična pot	da	1,6
16	Topliška roža: Pot na Dobravo	ne	2,8
17	Topliška roža: Pot na Gradišče	ne	4,0
18	Topliška roža: Pot na Krko	ne	4,9
19	Topliška roža: Pot okoli Cvingerja	ne	4,6
20	Topliška roža: Tek za zdravje	da	2,4
21	Topliška roža: Topliški krog	ne	2,9
22	Trdinova pot: Iz Soteske na Rog	da	150,0
23	Zeliščarska pot Plavica	da	8,0
24	Do Soteske (I.A)	ne	11,0
25	Lubanc (I.B)	ne	14,5
26	Ob vznožju Roga (II.A)	ne	16,2
27	Čez Hrib (II.B)	ne	18,2
28	Na Rog (III.A)	ne	40,0
29	Pogorelec – Sv. Peter (III.B)	ne	31,5

V Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je skupaj 29 poti, 23 pohodnih in 6 kolesarskih poti. Njihova skupna dolžina je 483,2 km, in sicer:

z.š.	markirane / nemarkirane in občinske / regionalne turistične poti	dolžina v km
1	markirane pohodne poti v občini dolenjske Toplice	23,9
2	nemarkirane pohodne poti v občini Dolenjske Toplice	19,2
3	nemarkirane kolesarske poti v občini Dolenjske Toplice	131,4
4	markirane regionalne in transverzalne pohodne poti	308,7
1-4	skupaj	483,2

Podatek o končni dolžini pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti je zelo približen, saj ne upošteva Podgorjanske vinske turistične ceste, tudi tistega dela ne, ki poteka po občini Dolenjske Toplice, potem celotne dolžine transverzalne Poti kurirjev in vezistov NOV Slovenije, upošteva le odsek Po Kočevskem rogu, ki večinoma poteka po občini Dolenjske Toplice, v mrežo vključuje le odsek poti tudi Trdinova pot – Iz Soteske na Rog, Evropska pešpot E7 pa vključuje v mrežo celotno dolžino poti s 6 odseki kot samostojne poti, od katerih pa le ena poteka tudi na območju občine Dolenjske Toplice. Iz tega lahko naredimo dva zaključka: Celotna dolžina pohodnih in kolesarskih poti, ki so vključene v Mrežo turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je bistveno večja kot 483,2 km, število teh poti v mreži pa je v resnici manjše kot 29. Ne glede na to pa bomo v nalogi uporabljali podatek 29 turističnih poti v mreži v dolžini 483,2 km. O številu trasiranih in markiranih poti v mreži ter njihovi dolžini bo mogoče govoriti po sklenjenih sporazumih z nosilci posameznih pohodnih in kolesarskih poti o vstopu v mrežo turističnih poti.

Od 29 turističnih poti v mreži jih po občini Dolenjske Toplice poteka 20 ali 69 %: 14 pohodnih, v dolžini 44,7 km, in 6 kolesarskih, v dolžini 131,4 km. Skupaj merijo občinske turistične poti 186,1 km. Od teh poti je 9 markiranih, in sicer: Arheološka pot Cvinger, Naravoslovna gozdna pot Rožek, Pešpot Levstikove brigade, Polharska pot, Pot na Pogorelec, Pot na Sv. Peter, Auerspergova botanična pot, Tek za zdravje in Zeliščarska pot Plavica. Skupaj merijo 35,5 km (19 %). Nemarkiranih turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je 11, in sicer 5 pohodnih in 6 kolesarskih v skupni dolžini 150,6 km (81 %).

3. Ocena znanih stroškov v turistični signalizaciji mreže turističnih poti

3.1. Turistična signalizacija – smerokazi za mrežo pohodnih poti, VII – 4

z.š.	lamela za pohodno pot s smerokazom, VII – 4	identifikacijska številka poti
1	križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz naravnost	1, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 19, 22, 23
2	križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz desno	2, 3, 7, 14, 22
3	križišče Dolenje Sušice – Dolenjske Toplice – Meniška vas, smerokaz levo	10
4	križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz naravnost	1, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 19, 22, 23
5	križišče Dolenjske Toplice – Bušinec, smerokaz levo	4
6	križišče Dolenjske Toplice - gozdna cesta Bušinec, smerokaz levo	9, 23
7	križišče Dolenjske Toplice – Sela pri Dolenjskih Toplicah, smerokaz desno	8, 19
8	križišče Dolenjske Toplice – Sela pri Dolenjskih Toplicah, smerokaz naravnost	8
9	križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz levo	5, 6, 23
10	križišče Kočevske Poljane – Podturn – Podhosta, smerokaz desno	8, 11, 12, 13, 14, 22
11	križišče Podturn – Cerovec – Kočevske Poljane, smerokaz levo	23
12	križišče Podturn – Meniška vas – Podhosta, smerokaz desno	2, 7, 14, 22
13	križišče Podturn – Baza 20 – Podhosta, smerokaz levo	8, 11, 12, 13, 22
14	križišče Podhosta – Soteska, smerokaz naravnost	14, 22
15	križišče na cesti Dolenjske Toplice – Vavta vas za parkirišče Balnea, smerokaz levo	15, 18, 20
16	križišče bistro Žolna	15, 18, 20
17	križišča kamp – pred mostičem čez potok Sušica	15, 18, 20

Ocena vrednosti postavitve 17 lamel na primer z dimenzijo 130 x 25 cm, ki so montirane z dvema toplo cinkanima drogoma na višini 2 m za vzpostavitev prometne signalizacije do posameznih pohodnih poti v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice:

$$17 \times 24.540 \text{ SIT} = 417.180 \text{ SIT} \times 1,20 \text{ DDV} = 500.616 \text{ SIT}$$

3.2. Turistična signalizacija – pojasnjevalni tabli za mrežo turističnih poti

postavitev dveh pojasnjevalnih tabel	ocena vrednosti dela
a) konstrukcija za pojasnjevalne table	
postavitev nosilcev pojasnjevalnih tabel z niveliranjem in obbetoniranjem z MB 25	87.000 SIT
- nosilni stebriček 40 x 50 x 2.400 mm	- 24.000 SIT x 2 = 48.000 SIT
- izkop temeljev pojasnjevalnih tabel v terenu 3-5 kategorije z odmetom na rob izkopa in planiranje / velikost jame 50 x 50 x 50 cm = 0,12 m ³	- 4.000 SIT x 2 = 8.000 SIT
- prevoz betona na mesto vgradnje	- 4 ure x 2 x 2.000 SIT = 16.000 SIT + 5.000 SIT prevoz = 21.000 SIT
- kovinski profil za nosilni stebriček	- 2 komada x 5.000 SIT = 10.000 SIT
b) pojasnjevalna tabla	53.000 SIT
- tabla je s štirimi vijaki z odmikom od nosilne konstrukcije pritrjena na stranico konstrukcije	
- format: 50 cm x 85 cm (+/- 1 %)	
- material: print na vodoodporni vnyil z UV obstojno pigmentno tinto, plastificiran z anti grafiti 5-letno folijo (mat), kaširan na 2 mm ALU	
1 tabla na konstrukciji brez DDV	140.000 SIT
2 tabli na konstrukciji z 20 % DDV	336.000 SIT

3.3. Turistična signalizacija – smerokazi za nemarkirane pohodne poti v mreži turističnih poti

Po oceni potrebujemo za markiranje 5 pohodnih poti v dolžini 19,2 km 250 smerokazov in 2 dodatni pojasnjevalni tabli. Cena za izdelavo tabel se spreminja glede na velikost tabel. Če merijo usmerjevalne table 150 mm x 100 mm, potem znaša njihova cena 281.900 SIT, v primeru, da merijo 200 mm x 200 mm, pa 569.300 SIT. V prvem primeru stane 1 usmerjevalna tabla 1.128 SIT in v drugem primeru 2.277 SIT.

3.4. Turistična signalizacija – smerokazi za kolesarske poti

z.š.	ime kolesarske poti	število smerokazov *	identifikacijska številka poti
1	Do Soteske (I.A)	13	24
2	Lubanc (I.B)	12	25
3	Ob vznožju Roga (II.A)	17	26
4	Čez Hrib (II.B)	18	27
5	Na Rog (III.A)	38	28
6	Pogorelec – Sv. Peter (III.B)	24	29
1-6	skupaj	122	24 – 29

* število smerokazov ne pomeni števila lamel

Ocena vrednosti postavitve 122 smerokazov na primer z dimenzijo 100 x 25 cm, ki so montirani z dvema toplo cinkanima drogoma na višini 1,5 m za vzpostavitev prometne signalizacije na kolesarskih poteh v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice, če bi vseh šest kolesarskih poti v mreži imelo svojo lastno traso:

$$122 \times 20.321 \text{ SIT} = 2.479.162 \text{ SIT} \times 1,20 \text{ DDV} = 2.974.994 \text{ SIT}$$

8.1.6. Predlogi in usmeritve za nadaljevanje projekta

1. Sklenitev sporazuma z nosilci posameznih pohodnih in kolesarskih poti o vstopu v mrežo turističnih poti. Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predpostavlja, da posamezne pohodne in kolesarske poti v mreži dosegajo enako opremljenost in vzdrževanost ter kakovost dopolnilne ponudbe na poti. Enoten standard jamčijo nosilci, skrbniki oziroma varuhi posameznih turističnih poti z oblikovanjem celovitega standarda kakovosti.
2. Temeljni nalogi »turističnega interesnega združenja« oziroma koordinacijske skupine sta vzpostavljane, razvijanje in vzdrževanje ponudbe turističnih poti ter oblikovanje celovitega standarda kakovosti. Uspeh Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice bo v glavnem odvisen od tega, kakšna bo stopnja zanimanja in odgovornosti skrbnikov kot nosilcev ponudbe posameznih pohodnih in kolesarskih poti v mreži. Varuhi turističnih poti v mreži so v resnici varuhi mreže turističnih poti.
3. Osnovna ideja Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je, da se turistično razvito občinsko središče ponudi kot izhodišče za ponudbo »predmestja« in širšega območja Novomeške pokrajine in Kočevskega roga. Občina Dolenjske Toplice mora zaradi povečane obremenitve prostora z usmerjevalnimi, označevalnimi in pojasnjevalnimi tablamami sprejeti sistemsko rešitev za parterno ureditev občinskega središča in označevanje turistične ponudbe, ki bo izhajala iz enakih oblikovalskih izhodišč. Samo tako se bo mogoče izogniti neredu in onasneževanju prostora pri postavljanju (enotnega) označevalnega si-

stema za (vso) ponudbo kraja. Temeljna podlaga za to je lahko celostna likovna rešitev Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

4. Osnovni namen storitvenih znamk v mreži turističnih poti je prepoznavanje posameznih pohodnih poti, ki imajo samosvojo, značilno vrednost, po kateri se med seboj razlikujejo. Znamko opredeljujejo trije elementi: ime znamke kot tisti del, ki se lahko izgovori, znak ali simbol znamke kot tisti del, ki ga lahko prepoznamo, vendar ga ne moremo izgovoriti, in zaščitni znak, ki varuje lastnika znamke pred zlorabami. Zaščitna znamka v našem primeru ni posamezna pohodna pot, ampak je bistvo pohodne poti, njen pomen in usmeritev, opredeljuje njeno identiteto v času in prostoru. Identiteta znamke je njena strategija, vizija in njen pristop. Politika storitvenih znamk posameznih pohodnih poti je načrt in opredelitev organizacije, kakšna bo simbolna oprema njenih storitev. V simbolno opremo sodi izbor značilnih barv, oblik, imen, simbolov, slik, ki zagotavljajo prepoznavnost organizacije oziroma njenih storitev od drugih. Ali bo »turistično interesno združenje« oziroma koordinacijska skupina kot krovna organizacija mreže turističnih poti uporabljala isti znak za vse pohodne in kolesarske poti v mreži in za vse storitve na teh poteh, je odvisno od tega, kaj želijo posamezne organizacije s svojimi pohodnimi in kolesarskimi potmi in kaj želi krovna organizacija mreže turističnih poti. Ali bo nosilec posamezne pohodne poti odločil, da ne bo imel svoje storitvene znamke in da so primerjalne prednosti te poti zajete v mreži turističnih poti, ali pa bo storitvena znamka mreže turističnih poti le podporna znamka, ki olajša dostop do posamezne pohodne poti v mreži z (uveljavljenim) imidžem, posamezne pohodne poti v mreži pa bodo imele vsaka svojo storitveno znamko, s katero želijo izraziti svoje značilnosti in svoje prednosti. Skupni predstavitveni znak mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice ni neodvisen od posameznih lokalnih značilnosti in predstavlja skupne značilnosti Novomeške pokrajine in Kočevskega roga, zato ga lahko v skladu s smernicami Priročnika celostne likovne podobe Topliški križemkražem uporabijo vse organizacije za svojo pohodno ali kolesarsko pot, ki poteka po občini Dolenjske Toplice.
5. Vodniki poti z opisi poti, tehničnimi podatki in dopolnilno ponudbo na poteh ter turistična karta z vrisanimi pohodnimi in kolesarskimi potmi v mreži turističnih poti v sistemu označevanja mreže turističnih poti niso le sekundarnega pomena, saj bi se v tem primeru lahko odločili le za eno od treh oblik označevanja. Potrebovali bi na primer le urejeno signalizacijo na turističnih poteh. Verjetno bi se v tem primeru odločili za najcenejšo obliko. V resnici gre za tri oblike označevanja poti, vodnik poti, karto poti in označitev poti, ki za to uporabijo različni medij: besedo, zemljevid in simbol. Podvajanje podatkov z vsemi tremi mediji, vodniki poti, karto poti in signalizacijo poti, je kratko malo nujno - omogoči nam občutek varnosti na poti, potovanje brez tesnobe, hkrati pa ima pohodnik možnost, da uporabi enega od načinov označevanja poti. Nekdo bo potreboval in uporabil dva, nekdo pa kar vse tri. Pohodniki imajo tudi zelo različno razvito prostorsko orientacijo. Hkrati pa pohodniku ali kolesarju zelo pogosto ali celo največkrat niso na voljo vsi načini označevanja; žal se večkrat zgodi, da nima pri sebi karte ali opisa poti, ali si s karto ne zna pomagati, markacije na poti pa so pomanjkljive. Vsi trije načini označevanja predstavljajo standard označevanja pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti.

6. Dolenjske Toplice so občina iz izjemnimi pokrajinskimi, krajevnimi, naravnimi in kulturnimi znamenitostmi. Vzpostavljanje, razvijanje in vzdrževanje turističnih poti predpostavlja razumno poseganje v prostor, vzdržno in uravnoteženo, torej načrtno in usklajeno izkoriščanje naravnih virov in kulturne krajine – izhodišče poseganja v prostor je sonaravni trajnostni razvoj. Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice mora upoštevati celovitost razmer, tj. prostorske, varstvene, ekonomske, socialne, pravne in upravne vidike.

Pohodništvo in kolesarjenje sta v celoti odvisna od naravnih in kulturnih pokrajinskih značilnosti. Tako pohodništvo kot kolesarjenje sta navezana na razmeroma naravno pokrajino in na pokrajino, ki ima zaradi prepletanja naravnih prvin in človekovega dela veliko krajinsko vrednost. Z njima se velik del ljudi ne ukvarja zgolj zaradi obnavljanja in krepitev telesnih moči, temveč tudi zaradi duhovne sprostitve in bogatitve. Čeprav zanju ni nujna in tudi ne potrebna gradnja pomembnejših objektov, lahko zlasti v ekološko občutljivih območjih, kot sta reka Krka in njeno obrežje ter gozd Kočevskega roga, takšne dejavnosti ogrožajo biotsko raznovrstnost in naravne vrednote. Občina Dolenjske Toplice se ne uvršča med intenzivno izkoriščene in preoblikovane turistične pokrajine, a ta pokrajina je pomembna temeljna podlaga turizma, zato je potrebno s prostorskimi plani in instrumenti zagotoviti njen okoljsko in kakovostno usmerjen razvoj.

7. Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice se načrtuje po načelih sonaravnega trajnostnega razvoja in kodeksa okoljskih etičnih norm. Turistične poti imajo ekonomske cilje, toda turistična storitev teh poti se oblikuje v naravi, med ljudmi, ob kulturni dediščini in sodobni kulturi. Posebna vrednota je pravica turistov do svobode gibanja, ki pa je kot vsaka dejavnost v okolju podrejena določenemu redu ter ima varstvene in kulturne omejitve.
8. Za postavitev (umestitev v prostor) usmerjevalnih, označevalnih in pojasnjevalnih tabel na kulturni dediščini ali v njenem vplivnem območju je potrebno v skladu s Strokovnimi podlagami za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana občine Novo mesto za območje občine Dolenjske Toplice (*Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Novo mesto, maj 2000*) pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje pristojne območne enote zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.
9. Za postavitev (umestitev v prostor) usmerjevalnih, označevalnih in pojasnjevalnih tabel na zavarovanih območjih naravnih vrednot je potrebno v skladu z Naravovarstvenimi smernicami za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana občine Novo mesto za območje občine Dolenjske Toplice (*Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Novo mesto, avgust 2000*) pridobiti naravovarstveno soglasje pristojne območne enote zavoda RS za varstvo naravne dediščine.
10. Projekt vzpostavitve enotne dopolnilne infrastrukture v Mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice ne rešuje vprašanj turistične namembnosti pohodnih in kolesarskih poti v mreži turističnih poti. Predlagamo, da se turistična namembnost pohodnih in kolesarskih

poti odvija s soglasjem skrbnikov poti in pri ponudbi kulturne in naravne dediščine na teh poteh v skladu z varstvenimi režimi za posamezne zvrsti kulturne in naravne dediščine oz. v skladu z varstvenimi režimi, ki so navedeni v sprejetih odlokih in izdanih odločbah o njihovem zavarovanju.

11. Vstopne točke na pešpoti in kolesarske poti v večini primerov nimajo urejenih parkirišč in sanitarij. To je potrebno rešiti celovito, kar pa ne pomeni, da je potrebno za vsako lokacijo zagotoviti parkirišča in sanitarije. Potrebno pa je to urediti tam, kjer se to da. Po možnosti se kombinira z že obstoječimi javnimi površinami, ki so namenjene parkiranju, enako velja za sanitarije. Možno je nanje opozoriti pri gostinskih lokalih, ki se nahajajo v bližini vstopnih točk. Bistveno pa je, da se celotna pot predstavi v turističnem gradivu in naj obsega poleg predstavitev znamenitosti tudi osnovne informacije o parkiriščih in sanitarijah ter ostale za turista pomembne informacije.
12. Problematika vodenja na turističnih poteh. Vodenje na večini lokacij z naravno in s kulturno dediščino za posameznike ni organizirano, za skupine pa deloma le po naročilu na turistično informacijskem centru v Dolenjskih Toplicah. Potrebno bi bilo začeti s sistematičnim izobraževanjem lokalnih turističnih vodnikov zgolj za posamezne lokacije na pešpoteh in kolesarskih poteh v mreži turističnih poti (seveda za ustrezen honorar). Izobraziti bi bilo potrebno tudi lastnike znamenitosti in upravjalce.
13. V projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice smo se pri vzpostavljanju enotne dopolnilne infrastrukture na točkah dediščine srečali s problematiko nedorečenosti označevanja naravne in kulturne dediščine ter ostalih turističnih znamenitosti. Obstoječi Pravilnik o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti bi bilo potrebno posodobiti oz. prilagoditi sodobnim razmeram. Menimo, da bi ga bilo nujno potrebno spremeniti in dopolniti, saj ne ustreza aktualnim razmeram, niti ni povsem usklajen z obstoječo zakonodajo o graditvi objektov, varstvu naravne dediščine in prometni signalizaciji. Poleg tega bi moral reševati tudi označevanje dediščine za potrebe turizma. Po našem mnenju bi moral prevzeti izhodišča dopolnjenega oz. posodobljenega pravilnika tudi sistem označevanja ostalih turističnih znamenitosti. Sistem označevanja bi moral biti sestavni del Zakona o pospeševanju turizma.
14. Vzpostavljanje enotne dopolnilne infrastrukture v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice ima namen označiti mrežo turističnih poti od občinskega središča do vstopnih točk posameznih pešpoti in kolesarskih poti v mreži turističnih poti. V nadaljevanju tega projekta bi bilo potrebno posebno pozornost nameniti oblikovanju dodatnih turističnih produktov, ki bi izhajali iz dediščine in druge turistične ponudbe na posameznih turističnih poteh.

V projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice obstaja nevarnost pospeševanja pretirane potrošnje dobrin, potrošništva, za katerega ni prave potrebe. Ker so v mreži turističnih poti dobrine kakovostne krajine, naravne in kulturne, je konfliktnost razvoja dodatnih turističnih storitev še toliko bolj izražena. Možnosti za pretirano potrošnjo dobrin nastajajo po eni strani z informiranjem ljudi o privlačnostih v prostoru, po drugi strani pa z

lajšanjem dostopnosti vanj. Obojega, to je večjega informiranja ljudi o posebnostih krajine, o naravni in kulturni dediščini, ter odpiranja prostora, doslej nismo šteli za nekaj napačnega. Toda z odpiranjem prostora je potreben o njem resen razmislek.

15. Za vzpostavljanje in izbiranje novih pešpoti in kolesarskih poti pa tudi konjeniških poti v mrežo turističnih poti ter vodenje, razvijanje in vzdrževanje Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice, predlagamo ustanovitev koordinacijskega odbora projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. Koordinacijski odbor naj sestavljajo strokovnjaki s področja turizma, varstva naravne in kulturne dediščine, nosilec projekta ter skrbniki poti v mreži turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. Nekatere posebne oblike turizma, ki so povezane s športi oziroma športno rekreacijo in kulturnim dogajanjem, so uspešne in varne le ob podpori strokovnih sodelavcev.

9. SKRBNIKI POHODNIH IN KOLESARSKIH POTI V MREŽI TURISTIČNIH POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

pohodna ali kolesarska pot	varuh poti
ARHEOLOŠKA POT CVINGER	Turistično društvo Dolenjske Toplice in Dolenjski muzej Novo mesto
EVROPSKA PEŠPOT E7	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
1. Dolenjske Toplice – Smuk (16,9 km)	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
2. Gospodična – Pleterje (14,6 km)	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
3. Smuk – Gospodična (18,6 km)	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
4. Žužemberk – Lašče – Dolenjske Toplice (18,2 km)	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
5. Krka – Žužemberk (15,2 km)	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
6. Žužemberk – Dobrnič – Dolenjske Toplice (35,6 km)	Komisija za evropske pešpoti Slovenije
KOLESARSKÉ POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE	
1. Kolesarska pot: Do Soteske (I.A)	
2. Kolesarska pot: Lubanc (I.B)	
3. Kolesarska pot: Ob vznožju Roga (II.A)	
4. Kolesarska pot: Čez Hrib (II.B)	
5. Kolesarska pot: Na Rog (III.A)	
6. Kolesarska pot: Pogorelec – Sv. Peter (III.B)	
NARAVOSLOVNA GOZDNA POT ROŽEK	Krajevna enota Podturn Zavoda za gozdove Slovenije
PEŠPOT LEVSTIKOVE BRIGADE	Zveza borcev Dolenjske Toplice
PODGORJANSKA VINSKA TURISTIČNA CESTA	
POLHARSKA POT	Družčina polharjev POLH na Dolenjskem

POT KURIRJEV IN VEZISTOV	Odbor za organizacijo Poti kurirjev in vezistov NOV
POT NA POGORELEC	Dušan Gorenc
POT NA SV. PETER	Planinsko društvo Novo mesto, Planinska sekcija Dvor (Slavko Fink)
TOPLIŠKA ROŽA	
1. Auerspergova botanična pot	Terme Dolenjske Toplice
2. Pot na Dobravo	
3. Pot na Gradišče	
4. Pot na Krko	
5. Pot okoli Cvingerja	
6. Tek za zdravje	Turistično društvo Dolenjske Toplice
7. Topliški krog	
TRDINOVA POT	Planinsko društvo Novo mesto
ZELIŠČARSKA POT PLAVICA	Društvo za zdravilne rastline Dolenjske in kmetija Plavica

10. OBRAZEC

Soglasje o postavitvi označevalnih tabel

Spodaj podpisani _____ soglašam, da se na podlagi Pravilnika o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/03, 130/04) in Pravilnika o označevanju naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice na objekt _____ oziroma v njegovo vplivno območje po predhodnem dogovoru postavi označevalna tabla.

_____, dne _____

_____
(podpis)

NAVODILO

za obravnavo predlogov za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije na državnih cestah, ki so v upravljanju Direkcije Republike Slovenije za ceste

Pri obravnavi predlogov za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije na državnih cestah, ki so v upravljanju Direkcije Republike Slovenije za ceste (vse glavne in regionalne ceste ter nekatere hitre ceste), ki jih Direkciji Republike Slovenije za ceste na podlagi določil 67. člena ZJC posredujejo občine, organizacije, podjetja ali posamezniki, je potrebno upoštevati ta navodila.

A. Razdelitev turistične in druge obvestilne signalizacije

V skladu s 63. členom Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi javnih cest, Ur. l. RS, št. 46, z dne 31.5.2000 (v nadaljevanju »pravilnik«) je ta signalizacija razdeljena v 4 skupine in sicer:

- znaki za obveščanje o kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih ter spomenikih,
- znaki za obveščanje o smeri v kateri so kulturna, zgodovinska in naravna znamenitost ali spomenik ter pomembnejši objekt in naprava znotraj območja znamenitosti ali naselja,
- znak za izraz dobrodošlice na vstopu v državo, regijo, pokrajino, občino ali naselje,
- znaki za podajanje prometnih, turističnih in drugih informacij na prometnih površinah zunaj vozišča ceste (počivališča, parkirišča) in na drugih površinah ob cesti, ki so določene za opravljanje spremljajočih dejavnosti ob cesti.

B. Oblika, dimenzije, vsebina in lastnosti turistične in druge obvestilne signalizacije

Oblika, dimenzije in barve turistične in druge obvestilne signalizacije morajo izpolnjevati pogoje iz 4., 68., 69. in 70. člena pravilnika. Kakršnakoli odstopanja od določil navedenih členov niso dopustna.

C. Postavljanje turistične in druge obvestilne signalizacije

Pri postavljanju turistične in druge obvestilne signalizacije je potrebno upoštevati določila 5. in 109. do 117. člena pravilnika. S turistično in drugo obvestilno signalizacijo smejo biti znotraj naselja označene le znamenitosti, spomeniki, naprave in objekti le v primeru, če

so uvrščeni tudi v seznam, ki ga za posamezno naselje določi področna občina.

D. Obravnava vlog za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije

Za zagotavljanje enotnega in celovitega pristopa k reševanju prejetih vlog je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

1. Celovito obravnavanje problematike

V skladu z dopisom št. 347-02-4/00, z dne 20.9.2000, ki ga je DRSC naslovila na vse občine, se k realizaciji predlogov za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije pristopi le na podlagi celovitega seznama **ali elaborata**, katerega mora zagotoviti in potrditi:

- **organ ministrstva pristojnega za turizem** – za postavitve pozdravnih znakov na mejnih prehodih in ob vstopu v regijo ali pokrajino (VII – 7, VII - 7.1, VII – 7.2),
- **občina** – za postavitve znakov za označevanje območja občine ali naselja (VII – 7.3, VII – 7.4) na vstopu v območje občine ali naselja ter za objekte in naprave znotraj naselja (VII – 4, VII – 4.1, VII – 4.2, VII – 4.3, VII – 4.4),
- **upravljevec zavarovanega območja narave, kulturne, zgodovinske in naravne znamenitosti ali spomenika** -za označevanje te vrste območij in objektov (VII – 1, VII – 1.1, VII – 2, VII – 5 ter VII – 4 zunaj naselja),
- **organ, pristojen za določitev turističnih cest** oz. pooblaščen koordinatori turističnih cest (vinske ceste, sadne ceste, ipd) – za označevanje turističnih cest in objektov ob njih (VII – 3, VII – 6),
- **področna turistična organizacija**, na katere področju se nahaja počivališče ali drug prostor namenjen počitku potnikov – za znake VII - 8.

2. Seznam objektov in elaborat za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije

Organ ali organizacija iz prejšnje točke mora pripraviti **celovit predlog za postavitve signalizacije**, ki mora vsebovati naslednje podatke:

- seznam predlaganih objektov za vodenje
- pregledno situacijo z vrisanimi državnimi cestami in lokacijami objektov ali območij, ki jih predlagatelj želi označiti,
- številko ceste,
- številko odseka,

- stacionažo postavitve
- naziv območja ali objekta,
- druge podatke o območju ali objektu iz točke E teh navodil.

Upravljevec ceste (Direkcija Republike Slovenije za ceste) bo posredovani predlog pregledal in potrdil ali poslal v dopolnitev. Za območja ali objekte iz tako potrjenega osnovnega predloga mora predlagatelj (občina) izdelati **elaborat za postavitve signalizacije**. Za postavitve lamel -znakov šifre VII-4 do VII-6 mora predlagatelj (občina, ali organ pristojen za določitev turističnih cest ali pooblaščen koordinatori turističnih cest) pripraviti celosten elaborat vodenja znotraj posameznega naselja oz. območja. Že vzpostavljen sistem vodenja znotraj posameznega naselja oz. območja je kasneje mogoče dopolnjevati oz. nadgrajevati kakor tudi odstranjevati. Pred vzpostavitvijo celostnega vodenja znotraj posameznega naselja oz. območja se posamezne lamele ne postavljajo. Elaborat mora vsebovati naslednja poglavja:

- pregledno situacijo območja ali naselja z vrisanimi državnimi cestami, označenimi objekti na katere se nanaša predlog za postavitve signalizacije in predvidenimi lokacijami postavitve signalizacije,
- tehnično poročilo s seznamom in podatki o objektih, območjih in napravah, ki se označujejo s turistično in drugo obvestilno signalizacijo, lokacijami postavitve (navedena št. ceste in odseka ter stacionaža in lega mesta postavitve), opisom vsebine in kvalitete izvedbe znakov. Stacionažo se na državnih cestah določa z merilnim kolesom, označuje pa npr. km 3,0 + 137 metrov (navezava na predhodno stacionažno tablico) ali npr. km 4,0 – 28 metrov (navezava na naslednjo stacionažno tablico). Lega lokacije (levo/desno) se določa v smeri naraščanja stacionaže,
- kopije odlokov o razglasitvi območja ali objekta za zavarovano območje narave, kulturni ali zgodovinski spomenik ali naravno vrednoto,
- mapne kopije in zemljiškoknjižne izpiske za parcele na katerih je predvidena postavitve znakov ter pisna soglasja lastnikov parcel (ni potrebno, če je lastnik parcele DRSC ali Republika Slovenija),
- barvne načrte posameznih turističnih in drugih obvestilnih znakov z vpisanimi dimenzijami,
- detajle in statične izračune temeljev in nosilnih konstrukcij,
- pisne izjave lastnikov ali upravljalcev objektov ali območij, da bodo poleg stroškov materiala in postavitve poravnali tudi stroške vzdrževanja postavljenih signalizacij.

3. Nalog za postavitve prometnih znakov

Posredovani elaborat Direkcija Republike Slovenije za ceste pregleda in preveri njegovo usklajenost:

- s pravilnikom,
- s strani DRSC potrjenim osnovnim predlogom, ki ga je pripravila občina,
- s temi navodili in

- z zaključki razvojno raziskovalnega projekta z naslovom »Proučitev in vrednotenje atributov za določitev meril za postavljanje znakov za vodenje do pomembnih objektov« (feb.2004). Po potrebi se elaborat vrne predlagatelju v dopolnitev. Na podlagi usklajenega elaborata se pripravi osnutek naloga.

V nalogu je med drugim potrebno navesti naslednje:

- postavitve znakov lahko izvede le s strani DRSC pooblaščen vzdrževalec državnih cest na predmetnem območju,
- znake lahko izdelata le eden izmed usposobljenih proizvajalcev prometne signalizacije za državne ceste. Dokumentacijo o ustreznosti (potrdilo Zavoda za gradbeništvo Slovenije) so na DRSC že dostavili: Meblo a+a iz Nove Gorice, Electrum Radenci in Signaco Trzin in RPS Ljubljana (le za lamele),
- rok za postavitve znakov ne sme biti daljši od 30 dni, razen če predlagatelj s pisno utemeljitvijo predlaga daljši rok,
- stroške dobave, postavitve vzdrževanja in odstranitve turistične in druge obvestilne signalizacije krije predlagatelj,
- v kolikor predlagatelj vzdrževalcu ceste ne povrne stroškov vzdrževanja, vzdrževalec ceste znake odstrani; odstranitev se odredi z nalogom upravljavca ceste na predlog vzdrževalca ceste.

4. Vpis v kataster signalizacije in opreme

Po izvedenih delih mora vzdrževalec ceste izvršiti vpis postavljenih znakov v KATSIG in o tem pisno obvestiti upravljavca ceste in predlagatelja.

E. Posebne zahteve in izjeme

Pri obravnavi vlog so dovoljene posamezne izjeme, le če jih na podlagi tehničnih argumentov sprejme DRSC:

1. Osnovni pogoji

Objekti, ki jih predlagatelj želi označiti morajo izpolnjevati določila 109. in 110. člena pravilnika.

2. Število lamel na posamezni lokaciji

Zaradi zahtev po preglednosti in razpoznavnosti vsebine prometne signalizacije so določene osnovne omejitve glede dovoljenega števila lamel na posamezni lokaciji:

- v posameznem sklopu je lahko največ 7 znakov VII – 4 do VII – 4.4, VII – 5 ali VII – 6 (lamel),
- na območjih mest (mestne občine) so lahko pred važnejšimi križišči (križanje tri in več

- pasovnih mestnih vpadnic) največ trije sklopi,
- v vseh ostalih križiščih v naseljih je lahko pred križiščem največ en sklop lamel.

Zato je pri vsebinskem snovanju posameznih sklopov lamel za vodenje do pomembnih znamenitosti, objektov in naprav znotraj območja znamenitosti ali naselja potrebno določiti omejitve.

3. Objekti, ki se lahko označujejo

3.1 Z znaki VII-4, VII-4.1 in VII-4.2

- **kulturne, zgodovinske in naravne znamenitosti ter spomeniki** se označujejo ob izpolnjevanju pogojev 109. člena pravilnika,
- **hoteli in moteli** se lahko označujejo ob izpolnjevanju pogojev 109. člena pravilnika,
- **druge prenočitvene zmogljivosti** se označujejo le s pisnim priporočilom turistične organizacije oz. turistično informacijskega centra ki deluje na predmetnem območju in ob izpolnjevanju pogojev 109. člena pravilnika,
- od **gostinskih objektov** se v omejenem obsegu, na podlagi priporočila občine, vodijo le prehrambeni obrati, kot so kvalitetne gostilne in restavracije. Pizzerije in okrepčevalnice se ob državnih cestah ne označujejo, prav tako se ne označujejo tudi drugi neprehrabeni gostinski obrati, kot so pivnice, bari itd.

3.2 Z znaki VII-4.3

- od **objektov pomembnih za javni prevoz potnikov** se lahko vodijo le avtobusne in železniške postaje (postajališča se ne označujejo),
- na področju **zdravstvenih objektov** se lahko vodijo vsi objekti (bolnišnice, zdravstveni domovi, lekarnice ...),
- **športni centri in objekti ter objekti za rekreacijo** (športne dvorane, drsališča, čolnarne, izposojevalnice koles, trim steze, tenis igrišča ...).

3.3 Z znaki VII-4.4

- **trgovska in nakupovalna središča** se lahko vodijo v primeru, da gre za večji sklop trgovin (trgovski center) ali nakupovalne centre. Pri označevanju se uporablja skupno ime centra. Posamezne trgovine in objekti se ne vodijo,
- od **poslovnih objektov** se lahko vodijo le največji in najpomembnejši v občini. Posamezni obrtniki in manjši (glede na število zaposlenih) oz. za občino manj pomembni poslovni objekti se ne vodijo. Predlog občine se uskladi v skladu z zaključki razvojnega raziskovalnega projekta z naslovom »Proučitev in vrednotenje atributov za določitev meril za postavljanje znakov za vodenje do pomembnih objektov« (feb.2004), kateri določajo maksimalno dovoljeno število lamel za usmerjanje k poslovnim objektom glede na tip naselja (turistični kraji, prevladujoča kmetijska dejavnost, prevladujoča nekmetijska dejavnost, prevladujoča storitvena dejavnost), število prebivalcev v posa-

meznem naselju ter število zaposlenih v posameznem podjetju.

V posameznem sklopu lamel morajo biti lamele porazdeljene po skupinah tako, da si sledijo lamele iste barve od zgoraj navzdol po naslednjem zaporedju: bela, rjava, modra, zelena, siva.

4. Način vodenja do območij, objektov in naprav

Pri postavitvi znakov je potrebno upoštevati, da se:

- sočasno s postavitvijo znakov VII – 1 in VII – 1.1 izvedejo dopolnitve prometnih znakov za vodenje prometa v območjih križišč na cestnem potezu do območja, objekta ali spomenika na katero znak opozarja. Enako kot na območju avtocestnega priključka se lahko tudi na ostalih cestah iz vsake smeri postavi le ena obvestilna tabla VII – 1 ali VII – 1.1 in sicer praviloma največ 10 km pred območjem, objektom ali spomenikom. Obvestilna tabla se na ostalih cestah ne postavlja na relaciji med avtocestnim priključkom in območjem, objektom ali spomenikom na katero opozarja. Stroške dopolnitve prometnih znakov krije predlagatelj.
- Znaki za označevanje zavarovanega območja narave in turistične ceste (VII – 2 in VII – 3) se lahko postavijo na vseh cestah na meji območja, na katerega znak opozarja. Vodenje do območja, na katerega znaki opozarjajo, se lahko izvede s kažipotno signalizacijo le v zadnjem križišču v katerem se na državno cesto priključuje cesta, ki neposredno vodi v zavarovano območje narave ali je razglašena za turistično cesto.
- Znaki VII-4 v naselju, se postavljajo v križiščih, v katerih se na državno cesto priključuje cesta, preko katere je objekt dostopen. Vodenje v smeri naravnost načeloma ni dovoljeno. Vodenje smeri naravnost se lahko uporabi le za zelo pomembne objekte (bolnišnice, avtobusne in železniške postaje) ali skupine objektov, ki so kasneje v posameznih križiščih vodeni ločeno (hoteli).
- Znaki VII-4.2, VII-4.3 in VII-4.4 se zunaj naselja ne postavljajo, v naselju pa se postavljajo le v križiščih, v katerih se na državno cesto priključuje cesta, preko katere je objekt dostopen.
- Zunaj naselja se znaki VII-4 in VII-4.1 in VII-4.5 izjemoma postavljajo v križiščih, v katerih se na državno cesto priključuje cesta preko katere je naravna znamenitost ali spomenik, razglašene na državnem nivoju, dostopen. Do znamenitosti oz. spomenikov, razglašanih le na občinskem nivoju se z lamelami vodi le izjemoma na podlagi tehničnih argumentov.

V skladu s 67. členom Zakona o javnih cestah (Ur.l.RS, št.29/1997) o predlogu zainteresirane pravne ali fizične osebe za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije odloča Direkcija za ceste.

Kontaktne osebe:

Direkcija Republike Slovenije za ceste, Tržaška 19a, Ljubljana:

Mag. Polonca Andrejčič - Mušič, univ.dipl.inž.grad. tel.centrala: 01 478 8002

DDC svetovanje inženiring, d.o.o., Kotnikova 40, Ljubljana:

Jan Sajovic, univ.dipl.inž.grad.

Nina Verzolak-Hrabar, univ.dipl.inž.tehnol.prom.

tel. centrala: 01 306 8100

12. PRAVILNIK O OZNAČEVANJU TURISTIČNIH POTI, NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE TER OSTALE PONUDBE V PROJEKTU MREŽA TURISTIČNIH POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE

1. člen

Ta pravilnik določa vrste, osnovne elemente, pisave, grafične prikaze, materiale, mere, način izdelave in načine postavljanja tabel za označevanje turističnih poti in izbranih lokacij v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

Pravilnik določa pogoje za umestitev tabel v prostor.

Pravilnik določa tudi pogoje za uporabo celostne vizualne podobe projekta, katere osnovno oblikovanje, grafični in tipografski elementi ter barvna konstrukcija so podrobneje določeni v Priročniku celostne grafične podobe, ki je sestavni del tega pravilnika.

2. člen

Po tem pravilniku se označujejo turistične poti, območja in objekti z naravno in kulturno dediščino ter ostala turistična ponudba, ki so vključeni v projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

V projekt zajeta registrirana širša in ožja naravovarstveno zavarovana območja državnega in lokalnega pomena oziroma njihovi deli, lahko pa tudi naravne vrednote in poti v zavarovanih območjih oziroma na naravnih vrednotah, ki so namenjene predstavitvi in usmerjanju obiskovalcev, se sme označevati (umeščati table v prostor) samo na podlagi predhodnega pisnega naravovarstvenega soglasja.

V projekt zajeta registrirana nepremična kulturna dediščina, kulturni spomeniki lokalnega in državnega pomena ter njihova vplivna območja se sme označevati (umeščati table v prostor) samo na podlagi predhodnih pisnih kulturnovarstvenih pogojev in kulturnovarstvenega soglasja.

Smeri turističnih poti ter območja in objekte se sme označevati samo s pisnim soglasjem lastnika zemljišča, na kateri je predvidena postavitvev prosto stoječe table, oziroma lastnika objekta, na katerem je predvidena montaža table.

3. člen

Table so usmerjevalne, označevalne, pojasnjevalne in opozorilne. Osnovni elementi tabel, pisave, grafični prikazi, materiali, konstrukcije, mere, načini izdelave in načini postavljanja

tabel so podrobneje določeni v Priročniku celostne grafične podobe, ki je sestavni del tega pravilnika.

4. člen

Usmerjevalne table so smerokazi, s katerimi se obvešča o smeri gibanja po poti oziroma k izbrani lokaciji v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice oziroma se določa smer gibanja po poti in k izbrani lokaciji v projektu.

Označevalne table so informativne table, ki označujejo izbrane lokacije v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice. Lokacijsko se nahajajo neposredno ob ali na objektih oziroma območjih, ki jih označujejo.

Pojasnjevalne table so informativne table, ki predstavljajo projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice ali natančneje seznanjajo obiskovalca z lastnostmi in pomenom poti in znamenitosti ali pojasnjujejo posamezno območje ali objekt ponudbe. Lokacijsko se nahajajo na frekventnih točkah v krajevnih središčih in na posameznih lokacijah v projektu.

Opozorilne table (piktogrami) so table, s katerimi se opozarja na pravila ravnanja, prepovedi oziroma na dejstva ali okoliščine v zvezi s turističnimi potmi in z lokacijami v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

5. člen

Usmerjevalne table se postavijo zlasti ob cestah, poteh, dostavnih poteh, kolovozih, parkiriščih, sečiščih poti ipd. ter na mestih, kjer je potrebno usmeriti ljudi na določeno pot ali k izbrani lokaciji.

Označevalne table se postavijo na izbranih lokacijah predvsem tam, kjer so urejene oziroma predvidene vstopne točke (npr. parkirišča, cerkvena obzidja, ipd.) oziroma na tistih mestih, kjer so izhodišča za obiskovanje (npr. razgledišča, začetek poti, počivališča...).

Pojasnjevalne table se postavijo zlasti na mestih, kjer so urejene vstopne točke (npr. mesta za pobiranje vstopnin in parkirišča, cerkvena obzidja ipd.) za večje število ljudi, oziroma na mestih, kjer so izhodišča za obiskovanje (npr. razgledišča, začetek poti, počivališča ipd.).

Opozorilne table se postavijo na mestih, kjer je potrebno opozoriti na pravila ravnanja, prepovedi oziroma na dejstva in okoliščine, ki jih je potrebno v prostoru upoštevati.

6. člen

Table se morajo postaviti na način in na mestih, ki kulturovarstveno in naravovarstveno ne ogrožajo zavarovanega območja ali kulturne in naravne vrednote.

Table se morajo postaviti na način in na mestih, ki ne ogrožajo materialne strukture registrirane kulturne dediščine ali kulturnih spomenikov in morajo biti umeščene v prostor tako, da ne vplivajo na njihovo zunanjo podobo.

Table se lahko postavijo v prosto stoječi obliki ali z montiranjem na objekt.

7. člen

Table se postavijo na podlagi načrta postavitve tabel, ki ga pripravi nosilec projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

Za načrtom postavitve tabel se določijo način (sistem) postavitve tabel, mesta postavitve tabel, vrste tabel na posameznih mestih in razlogi za postavitve tabel.

Načrt ima naslednje obvezne sestavine:

- topografski načrt, kjer se namerava postaviti tablo,
- določitev načina (sistema) označevanja, ki mora biti enoten za celotno območje projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice,
- določitev mest posameznih postavitve tabel,
- določitev posameznih vrst in vsebin tabel,
- določitev konkretnega položaja tabel za posamezna mesta.

8. člen

Table iz četrtega odstavka se lahko postavijo v skladu z zakonom, ki ureja javne ceste, in drugimi predpisi, ki urejajo prometno signalizacijo in prometno opremo na javnih cestah, če se postavijo na mestih, za katere se uporabljajo navedeni predpisi, ter navodili za obravnavo predlogov za postavitve turistične in druge obvestilne signalizacije na državnih cestah, ki so v upravljanju Direkcije Republike Slovenije za ceste.

9. člen

Za fizično postavitve tabel poskrbijo varuhi posameznih turističnih poti in predlagatelji območij in objektov, ki so vključeni v projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice, oziroma nosilec projekta, če ga Občina Dolenjske Toplice za to pooblasti.

Soglasje za postavitve tabel daje Občina Dolenjske Toplice.

Skrbniki turističnih poti v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in predlagatelji izbranih območij in objektov v projekt skrbijo za ohranjanje standarda in vzdrževanje tabel ter jih lahko po potrebi tudi zamenjajo. Za table morajo skrbeti kot dober gospodar.

10. člen

Smernice za nadaljnji razvoj projekta ter izbor novih turističnih poti, območij in objektov v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice sprejema koordinacijska skupina, ki strateško upravlja, organizira in izvaja projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in ki je za mrežo turističnih poti in turistično ponudbo na teh poteh odgovorna.

Za označevanje Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice v koordinacijski skupini skrbi odbor, ki ga sestavljajo: nosilec projekta, skrbniki turističnih poti, predstavniki izbranih območij in objektov v projektu, predstavnik Občine Dolenjske Toplice, strokovnjak s področja turizma, ter v primerih, ko gre za označevanje naravne in kulturne dediščine, tudi predstavnika pristojnih območnih enot zavodov za varstvo narave in kulturne dediščine oziroma predstavnika, ki ga določita Zavod RS za varstvo narave in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

11. člen

Nadzor nad izvajanjem določb tega pravilnika izvaja nosilec projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

Priloga k Pravilniku o označevanju turističnih poti, naravne in kulturne dediščine ter ostale ponudbe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice:

- ***Priročnik celostne grafične podobe v projektu Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice***

13. UMESTITEV MREŽE TURISTIČNIH POTI V REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM

13.1. Regionalni razvojni program kot vsebinska podlaga za izvajanje projekta Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in uresničevanje njegovih zamisli

Občina Dolenjske Toplice je ena izmed 16 občin, ki se je vključila v pripravo Regionalnega razvojnega programa Jugovzhodne Slovenije 2007-2013¹. Regionalni razvojni program je temeljni programski dokument na regionalni ravni, ki opredeljuje razvojne prednosti, določa razvojne prioritete regije in vsebuje finančno ovrednotene programe spodbujanja razvoja regije. Z regionalnim razvojnimi programom se uskladijo razvojni cilji na področju gospodarskega, socialnega, javno zdravstvenega, prostorskega, okoljskega ter kulturnega razvoja v regiji ter določijo instrumenti in viri za njihovo uresničevanje. Tudi novi dokument podobno kot njegov predhodnik temelji na spodbujanju razvoja od spodaj navzgor, na načelih endogenega razvoja in na transparentnosti ter krepitvi partnerskih odnosov med vsemi razvojnimi subjekti oziroma potenciali v regiji. Regionalni razvojni program omogoča realizacijo lokalnih in skupnih programov, ki pomenijo skladnejši razvoj regije in obenem dvigniti regijo med prvo tretjino najbolj razvitih slovenskih razvojnih regij in nadomestiti zaostanek v indeksu razvojne ogroženosti za Savinjsko regijo.

Za naslednjo programsko obdobje dokument postavlja štiri razvojne prioritete oziroma prednostne naloge, ki zagotavljajo preboj regije med najuspešnejše slovenske regije:

- Povezanost regije znotraj in navzven,
- Institucije za razvoj in prenos znanja,
- Skupno trženje,
- Večje razvojne možnosti in kakovost življenja.

Projekt Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice predpostavlja izvajanje Regionalnega razvojnega programa Jugovzhodne Slovenije 2007-2013.

13.2. Programske podlage

- Nova kohezijska politika Evropske unije, ki je že predvidena tudi v predlogih novih predpisov o strukturnih skladih za obdobje 2007-2013,

Cilji in finančni instrumenti nove kohezijske politike:

2000-2006

2007-2013

---

¹ Regionalni razvojni program Jugovzhodne Slovenije 2007-2013, predlog – Novo mesto, julij 2006, Podjetniški center Novo mesto, Svetovanje in razvoj d.o.o. in sodelavci, odgovorna oseba: Igor Vizjak.

Cilji	Finančni instrumenti	Cilji	Finančni instrumenti
Kohezijski sklad	Kohezijski sklad	Konvergenca in konkurenčnost	Sklad za regionalni razvoj Socialni sklad Kohezijski sklad
Cilj 1	Sklad za regionalni razvoj Socialni sklad Kmetijski sklad Ribiški sklad		
Cilj 2	Sklad za regionalni razvoj Socialni sklad	Regionalna konkurenčnost in zaposlovanje	Sklad za regionalni razvoj Socialni sklad
Cilj 3	Socialni sklad		
Interreg	Sklad za regionalni razvoj		
URBAN	Sklad za regionalni razvoj	Evropsko teritorialno sodelovanje	Sklad za regionalni razvoj
EQUAL	Socialni sklad		
Leader+	Kmetijski sklad		
Razvoj podeželja in ribištva izven Cilja 1	Kmetijski sklad Ribiški sklad		
9 ciljev	6 instrumentov	3 cilji	3 instrumenti

- Strateške usmeritve Skupnosti za strategijo,
- Lizbonska strategija, ki poudarja zagotavljanje višje in stabilne gospodarske rasti in bolj kvalitetnih delovnih mest,

Cilji in temeljne politike Lizbonska strategije:

Cilji	Politike
Poslovno okolje, primerno za investicije in razvoj novih podjetij	Učinkovit notranji trg Odprti in konkurenčni trgi ter prosta trgovina znotraj in izven EU Boljše normativno okolje Širitev in izboljšave evropske infrastrukture
Znanje in inovacije za rast	Povečanje naložb v raziskave in razvoj Spodbujanje inovacij, širitev IKT in vzdržne rabe naravnih virov Na znanju temelječe družba, ki prispeva k ustvarjanju močne industrijske baze
Ustvarjanje novih, bolj kvalitetnih delovnih mest	Več in bolj kakovostnih delovnih mest Prilagodljiva delovna sila

	Boljša izobrazba in usposobljenost
--	------------------------------------

- Državni razvojni program 2007-2013,
- Nacionalni strateški referenčni okvir Strategija razvoja Slovenije (primerjava namer, vizije, ciljev in programov Strategije RS z regionalnimi razvojnimi programi),

Delovni predlog petih ključnih programov Strategije Republike Slovenije:

Razvojne prioritete	Cilji
Učinkovito ustvarjanje, prenos in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta	Povečanje gospodarske učinkovitosti Povečanje obsega vlaganj v R&R Izboljšanje terciarnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja
Konkurenčno gospodarstvo	Spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti Povečanje prilivov razvojnih naložb Podpora internacionalizaciji gospodarstva Uspešna vključitev v ERM 2 in prevzem evra
Učinkovita in cenejša država	Povečanje učinkovitosti države Razvojno prestrukturiranje javnih financ Zagotovitev boljšega delovanja pravosodja
Moderna socialna država in višja zaposlenost	Izboljšanje prilagodljivosti trga dela Modernizacija sistemov socialne zaščite Zmanjšanje socialne izključenosti in socialne ogroženosti
Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja	Trajnostni obseg in struktura prebivalstva Skladnejši regionalni razvoj Zagotavljanje optimalnih pogojev za zdravje Izboljšanje gospodarjenja s prostorom Integracija okoljevarstvenih meril v sektorske politike Razvoj nacionalne identitete in kulture

- Sektorske strategije,
- Natura 2000.

13.3. Turizem kot razvojna možnost podeželja

Razvoj sonaravnega kmetijstva, spodbujanje tržne pridelave, pospeševanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, zagotavljanje urejenosti kulturne krajine (redna obdelava kmetijskih zemljišč, postopno saniranje zaraščajočih se kmetijskih površin), predvsem pa oblikovanje celovite turistične ponudbe dela JV Slovenije (izgradnja kapacitet, primerna ponudba naravnih danosti in ustvarjenih turističnih produktov) prav gotovo zagotavlja povečano število

turističnih obiskov, povečano dodano vrednost s kmetijstvom in turizmom povezanih dejavnosti in tudi povečano število aktivno in pasivno zaposlenih prebivalcev.

Zagotavljanje urejenosti kulturne krajine temelji na programih prenove vasi, povečanju mednarodne konkurenčnosti mest z razvojem potencialov na področju informacijske družbe in podjetništva, varovanju in razvoju naravne in kulturne dediščine in izvajanju kmetijskega okoljskega programa.

Oblikovanje celovite turistične ponudbe predpostavlja vzpostavitev in uvedbo enotnega turističnega informacijskega sistema na lokalni in regionalni ter podjetniški ravni, razvoj turističnih proizvodov za celovito turistično ponudbo, turistične infrastrukture in turizma na podeželju, na širšem območju Novomeške pokrajine in Kočevskega roga pa tudi ureditev smučarskega centra Rog Črmošnjice s celoletno turistično ponudbo, razvoj turizma na območju gornjega toka reke Krke in izgradnjo kulturno-kongresnega centra v Dolenjskih Toplicah.

Nerazvitost posameznih delov regije je posledica slabe infrastrukturne opremljenosti in dostopnosti. Zato se regija navezuje na cestno in železniško omrežje ter Novo mesto razvija kot prometno vozlišče. Pomembne so tako povezave znotraj regije (slabe obstoječe povezave med občinskimi središči in z Novim mestom) kot medregionalne povezave in povezave s Hrvaško. Poleg same izgradnje in posodobitve cest, železnic, kolesarskih poti in letališč se dviga tudi kakovost uslug javnega prometa v cestnem in železniškem prometu.

Razvoj podeželja se usmerja tako, da se zagotavljajo kakovost bivanja in gospodarski učinki kmetijstva ter ustvarjajo ugodne razmere za razvoj turizma, pri čemer se upoštevajo cilji ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine. Na podeželju se bo zagotavljala komunalna opremljenost naselij ter prometna infrastruktura. Opredeljujejo se prednostne funkcije posameznih naselij in v prostorskih planih zagotavljajo razvojne možnosti za stanovanjsko gradnjo in za drobnejše proizvodne in obrtne dejavnosti ob upoštevanju naselbinske dediščine in krajinskih vrednosti. Za skladen razvoj podeželja je potrebno medsektorsko usklajevanje, s čimer se zagotavljata gospodarski razvoj in ohranjanje prostorskih značilnosti jugovzhodne Slovenije, predvsem pa prvin, ki so nosilke prostorske identitete - prepoznavnosti regije.

Na območjih z velikimi dediščinskimi vrednotami se poleg ciljev varstva spodbuja zagotavljanje razvojnih možnosti za lokalno prebivalstvo, izdelava krajinskih zasnov, programov varstva in razvoja in upravljalnih načrtov za območja, ki so predvidena za zavarovanje, vzpostavitev regijske institucije za izvajanje kmetijskih programov v povezavi s turizmom, izdelava programov prestrukturiranja kmetijstva z uvajanjem alternativnih oblik kmetovanja in dopolnilnih dejavnosti, oblikovanje znaka regije, nadaljevanje izvajanja programa prenove travniških sadovnjakov in izvajanje Slovenskega kmetijskega okoljskega programa. Na podeželju se zagotavljajo prostorske možnosti za širitev naselij in razvijanje sonaravnega kmetovanja v povezavi s turizmom. Povečuje se tudi osveščenost in obveščenost prebivalcev na podeželju o vrednotah in možnostih v kmetijstvu, gozdarstvu in turizmu

13.4. Delovanje Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice zagotavlja ne le vzpostavljanje, razvijanje in vzdrževanje pohodnih in kolesarskih poti, temveč tudi izvajanje širših programov podeželja:

- Razvoj podpornega okolja za razvoj grozdov
- Izvajanje javnih del z brezposelnimi
- Izboljšanje organiziranosti pridelovalcev
- Povezovanje kmetov pri nastajanju nove gospodarske infrastrukture za učinkovito trženje proizvodov
- Razvoj dopolnilnih dejavnosti in z njim povezanih delovnih mest na podeželju
- Nadaljevanje in dopolnjevanje projekta Po poteh dediščine
- Program prenove vasi
- Povečanje mednarodne konkurenčnosti mest z razvojem potencialov na področju informacijske družbe in podjetništva
- Varovanje in razvoj naravne in kulturne dediščine
- Vzpostavitev in uvedba enotnega turističnega informacijskega sistema na lokalni in regionalni ter podjetniški ravni
- Razvoj turističnih proizvodov za celovito turistično ponudbo
- Razvoj turistične infrastrukture
- Razvoj turizma na podeželju
- Razvoj turizma na območju gornjega toka reke Krke
- Izgradnja lokalnih cest in kolesarskega omrežja ter omrežja pešpoti v regiji
- Izdelava krajinskih zasnov, programov varstva in razvoja in upravljalnih načrtov za območja, ki so predvidena za zavarovanje
- Izdelava programov prestrukturiranja kmetijstva z uvajanjem alternativnih oblik kmetovanja in dopolnilnih dejavnosti
- Nadaljevanje izvajanja programa prenove travniških sadovnjakov
- Izvajanje Slovenskega kmetijskega okoljskega programa
- V podeželjskih naseljih je treba zagotoviti možnosti za razvoj večjih kmetij in za stanovanjsko gradnjo
- Povečati osveščenost in obveščenost prebivalcev na podeželju o vrednotah in možnostih v kmetijstvu, gozdarstvu in turizmu
- Urejanje poslovno-obrtnih con in stanovanjskih območij ter mestnih jeder v lokalnih središčih
- Projekti študijskih krožkov
- Ponudba svetovalnih in informativnih storitev za management malih in srednje velikih podjetij

Razvoj podpornega okolja za razvoj grozdov

Vertikalno in horizontalno povezovanje podjetij v grozde z namenom boljšega tehnološkega in tehničnega izkoriščanja ter marketinškega nastopanja na trgih je osnovna usmeritev tudi obstoječega gospodarstva regije, saj bodo brez tovrstnih povezav podjetja le težko konkurenčna različnim multinacionalnim verigam različnih med seboj povezanih podjetij.

Izvajanje javnih del z brezposelnimi

Program se na državnem nivoju že izvaja, zato je potrebno v sredinah, kjer je število brezposelnih večje, pripraviti le ustrezne programe javnih del za brezposelne, ki bodo ugodno vplivali tudi na zagotavljanje pogojev razvoja sredin, kjer se bodo javna dela izvajala.

Zagotavljanje primernih dohodkov čistih in mešanih kmetij

Zagotavljanje primernih dohodkov čistih in mešanih kmetij s pospeševanjem razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter drugimi aktivnostmi je potreben program, če želimo ohraniti poseljenost podeželja tudi v bodoče. S popolnim odprtjem slovenskega trga in vstopom v Evropsko unijo obstaja velika bojazen nekonkurenčnosti slovenskih kmetijskih pridelkov, kar bo močno znižalo prihodke kmečkih gospodarstev. Da bi te procese ublažili bomo podpirali projekte, ki bodo povečevali konkurenčnost kmetijske pridelave in projekte ustanavljanje enot dopolnilnih dejavnosti, ki bodo pripomogle k ohranjanju primernih dohodkov vsaj na perspektivnih kmetijah.

Izboljšanje organiziranosti pridelovalcev

Program predstavlja osnovo povečanja konkurenčnosti kmetijske proizvodnje. Z ustreznim organiziranjem in povezovanjem bodo med posameznimi proizvajalci doseženi multiplikativni učinki, kar bo v končni fazi ugodno vplivalo na prihodke kmečkih gospodarstev.

Povezovanje kmetov pri nastajanju nove gospodarske infrastrukture za učinkovito trženje proizvodov

Program predstavlja osnovo trženja kmetijskih proizvodov in zajema od oblikovanja lokalnih trgov kmetijskih proizvodov, povezovanja v skupni turistični produkt do količinskega povezovanja individualnih pridelovalcev pri nastopih izven lokalnih trgov. Pri tem morajo pomembno vlogo odigrati Kmetijske zadruga, ki jih je potrebno prestrukturirati ter kapitalsko povezati s tržnimi pridelovalci. Učinki podprograma se bodo v končni fazi odrazili predvsem na povečanih prihodkih na kmečko gospodarstvo.

Razvoj dopolnilnih dejavnosti in z njim povezanih delovnih mest na podeželju

Program predstavlja aktivnost uvajanja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, kar bo povečalo dodatne prihodke kmečkih gospodarstev in omogočilo nova delovna mesta. V ta okvir sodijo tudi projekti manjših obratov in kleti za pridelavo in trženje cvička ter pripraviti program plasiiranja Cvička kot zaščitene blagovne znamke. V okviru tega podprograma je v regiji izoblikovanih že precej izvedbenih projektov.

Nadaljevanje in dopolnjevanje projekta Po poteh dediščine

Program v regiji poteka že dlje časa in zajema celoten teritorij regije. Zaradi ugodnih rezultatov bomo s projektom nadaljevali in ga še vsebinsko obogatili.

Program prenove vasi

Program je namenjen urejanju ruralnega podeželja in vasi z ustrežno organiziranostjo naselij, sanacijo zaraščujočih kmetijskih zemljišč in urejanju izgleda naselij.

Povečanje mednarodne konkurenčnosti mest z razvojem potencialov na področju informacijske družbe in podjetništva

Program je namenjen urejanju urbanih sredin in mest, revitalizaciji mestnih jeder z ustrežno zasedenostjo razpoložljivih prostorov z dejavnostmi, ki sodijo v mestna središča in omogočajo utrip mesta.

Varovanje in razvoj naravne in kulturne dediščine

Program je namenjen varovanju naravne in kulturne dediščine preko njihovega racionalnega izkoriščanja z ustreznimi gospodarskimi dejavnostmi, ki zagotavljajo njihovo vzdrževanje in funkcioniranje. Na območju regije že obstajata regionalni park Kočevsko-Kolpa in park Kolpa, ustrezno obliko nacionalne zaščite (regijski park) pa regija predvideva vzpostaviti tudi za območje Gorjancev. Najprimernejša dejavnost je naravni turizem.

Oblikovanje celovite turistične ponudbe

Oblikovanje celovite turistične ponudbe z izgradnjo kapacitet, organiziranostjo in promocijo naravnih in ustvarjenih danosti ter odlično turistično ponudbo je program, ki je namenjen izkoriščanju bogatih naravnih potencialov razvoja turizma v povezavi z že zgrajenimi turističnimi kapacitetami in ponudbo priznanih zdravilišč in drugih turističnih krajev v regiji.

Vzpostavitev in uvedba enotnega turističnega informacijskega sistema na lokalni in regionalni ter podjetniški ravni

Turistični informacijski sistem na lokalni in regionalni ravni je temelj ustreznega in integriranega razvoja turizma v regiji, zato bomo organizirali ustrežno mrežo institucij (turistično informacijskih centrov) z ustreznim poenotenim in medsebojno povezanim informacijskim sistemom.

Razvoj turističnih proizvodov za celovito turistično ponudbo

Oblikovanje turističnih proizvodov in njihovo trženje skozi turistično ponudbo zagotavlja prihodke neposredno usmerjenih turističnih dejavnosti ter posredno tudi drugih dejavnosti. V regiji bomo usposobili institucijo(e), ki bodo organizirale oblikovanje in medsebojno povezovanje lokalnih in regionalnih turističnih proizvodov ter njihovo trženje v turistični ponudbi.

Razvoj turistične infrastrukture

Razvoj turistične infrastrukture je pogoj postopnega razvoja višjih oblik turizma, ki predstavljajo prehod od izletniških oblik do stacionarnih oblik.

Razvoj turizma na podeželju

Program zagotavlja razvoj individualnih turističnih kapacitet na podeželju preko različnih oblik (podjetja, podjetniki posamezniki, dopolnilne dejavnosti v kmetijstvu). Podprogram omogoča na eni strani razvoj individualnih oblik turizma na drugi pa vklopitev lokalnih naselij v celovito turistično ponudbo in s tem oblikovanje celovite turistične destinacije.

Razvoj turizma na območju gornjega toka reke Krke

Reka Krka je v svojem srednjem toku (od Dolenjskih Toplic do Otočca) turistično že izkoriščena. V gornjem toku, kjer je največ naravnih znamenitosti, se sicer za turistične namene že uporablja, zato je nujno, da se njeno izkoriščanje ustrezno uredi in dogradi. Območje gornjega toka reke Krke je demografsko zelo ogroženo in gospodarsko nerazvito, zato pomeni razvoj turizma na tem območju tudi osnovni potencial gospodarskega razvoja območja. Pri razvoju turizma na tem območju je potrebno upoštevati sožitje gospodarskega izkoriščanja reke Krke in varovanje naravne dediščine.

Izgradnja lokalnih cest in kolesarskega omrežja ter omrežja pešpoti v regiji

Nekatere lokalne ceste so v slabem stanju in nimajo ustreznih elementov in opreme tako zunaj naselij kot v naseljih, kar je neustrezno z vidika prometne varnosti. Prav tako je izredno pomanjkljivo omrežje kolesarskih poti in pešpoti, kar povečuje število prometnih nesreč in je pomanjkljivost tudi v pogledu potencialov za razvoj turizma. Za razvoj turizma in ohranjanje kulturne krajine so posebnega pomena vinske turistične ceste, ki jih je treba dograjevati in posodabljati.

Na območjih z velikimi dediščinskimi vrednotami je treba poleg ciljev varstva zagotavljati razvojne možnosti za lokalno prebivalstvo

Zaradi omejitev, ki izhajajo iz ciljev ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine, je treba zagotoviti primerjalne prednosti za lokalno prebivalstvo in prebivalce vključiti v postopke odločanja, promocije in varstva dediščine ter upravljanja varovanih območij. To velja zlasti za območja regijskega parka Kočevsko – Kolpa in krajinskih parkov (Lahinja, Kolpa, Gorjanci), izjemnih krajin (Globodol, Zgornja Kolpa, Loški potok, Šmihel pri Žužemberku, Dvorska gora, Drašički steljniki) in historična jedra naselij ter za območja, kjer že poteka projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine.

Izdelava krajinskih zasnov, programov varstva in razvoja in upravljalških načrtov za območja, ki so predvidena za zavarovanje

Na območjih ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine zagotoviti usmerjanje prostorskega razvoja na podlagi prostorskih aktov in programov varstva in razvoja, v katerih bodo

ovrednotene možnosti za razvoj in nakazan razvoj dejavnosti, za katere bo mogoče dobiti spodbude s strani države in mednarodnih skladov. Pri tem se prednostno izpostavijo problemi in potenciali in zagotovi vključevanje lokalnega prebivalstva v postopke odločanja, promocije in varstva dediščine.

Izdelava programov prestrukturiranja kmetijstva z uvajanjem alternativnih oblik kmetovanja in dopolnilnih dejavnosti

Na območjih, kjer je treba ohranjati kulturno krajino, je potrebno poiskati alternativne oblike kmetovanja in dopolnilnih dejavnosti, ki bodo zagotavljale gospodarske učinke, saj je nemogoče zahtevati izvajanje nekaterih tradicionalnih oblik kmetijske pridelave, ker so nekonkurenčne.

Nadaljevanje izvajanja programa prenove travniških sadovnjakov

Program prenove travniških sadovnjakov poteka že več let v večjem delu regije in deluje tudi z zaposlovanjem javnih delavcev. Ob nizkih stroških ta program bistveno prispeva k ohranjanju kulturne krajine.

Izvajati Slovenski kmetijski okoljski program

SKOP je instrument kmetijskega sektorja, ki spodbuja kmetovanje tudi na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijstvo in s tem ohranja poseljenost podeželja in kulturno krajino.

Na podeželju je potrebno zagotoviti prostorske možnosti za širitev naselij in razvijati sonaravno kmetovanje v povezavi s turizmom

Razvoj podeželja je potrebno usmerjati tako, da bodo ustvarjene ugodne razmere za razvoj gospodarsko učinkovitega kmetovanja in za razvoj turizma, pri čemer je potrebno upoštevati cilje ohranjanja narave in kulturne dediščine, predvsem naselbinske dediščine in kulturne krajine. Na območjih kakovostnih kmetijskih tal povečevati parcelno strukturo kmetijskih zemljišč.

V podeželjskih naseljih je treba zagotoviti možnosti za razvoj večjih kmetij in za stanovanjsko gradnjo

V prostorskih planih in v programih razvoja kmetijstva je treba zagotavljati prostorske možnosti za razvoj kmetijske dejavnosti in za stanovanjsko gradnjo ter za dopolnilne dejavnosti na kmetijah (povezava s turizmom), saj so danes v mnogih vaseh omejene prostorske možnosti za razvoj kmetij, kar je tudi posledica drobne parcelne strukture.

Povečati osveščenost in obveščenost prebivalcev na podeželju o vrednotah in možnostih v kmetijstvu, gozdarstvu in turizmu

Na podeželju celotne regije je premalo zavedanja in znanja o vrednotah kulturne krajine in o razvojnih možnostih v kmetijstvu, gozdarstvu in turizmu. Z izobraževalnimi programi bi bilo mogoče redefinirati vrednote in prikazati širši spekter razvojnih možnosti, vključno z izkušnjami v evropskem prostoru.

Urejanje poslovno-obrtnih con in stanovanjskih območij ter mestnih jeder v lokalnih središčih

V lokalnih središčih je potrebno zagotoviti možnosti za prostorski razvoj tako za izgradnjo stanovanj kot za gospodarske dejavnosti in turizem. Prav tako je potrebno zagotoviti prenovo historičnih mestnih središč, dobre navezave na Novo mesto in na preostale regije ter visoko stopnjo komunalne opremljenosti.

Projekti študijskih krožkov

Za oblikovanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah so potrebna nova znanja, ki jih kmetje pridobivajo v obliki študijskih krožkov, agroživilskih poklicnih tečajev in preko programov celostnega razvoj podeželja.

Ponudba svetovalnih in informativnih storitev za management malih in srednje velikih podjetij

Mala in srednje velika podjetja ne razpolagajo z razvojnimi in drugimi specialnimi znanji, ki bi omogočala kvalitetno upravljanje in vodenje podjetij. Vse funkcije upravljanja so združene v posameznikih, ki tega znanja ne posedujejo ali pa le delno. Zato potrebujejo podporo za ofenzivni razvoj svojih podjetij.

13.5. Cilji razvoja podeželja v obdobju 2007-2013²

V jugovzhodni Sloveniji kmetijstvo ostaja pglavitna dejavnost na podeželju tudi v obdobju 2007-2013. Njegova vloga se ne bo odražala samo v proizvodni funkciji, ampak priznavanju njegove večfunkcionalnosti. Kmetijstvu se priznava vloga gospodarskega dejavnika, poleg tega pa je kmetijstvo tudi panoga, ki skrbi, da prostor ne izgublja svojih značilnosti. Zato je potrebno ustvariti pogoje za ohranjanje obdelanosti zemljišč in povečevanje velikosti za tiste kmetije, ki bodo gradile na svoji konkurenčnosti. Pogoji za razvoj dopolnilnih dejavnosti in podjetništva bodo temeljili predvsem na izkoriščanju domačih zmogljivosti (predelava lesa, zelišča, lovstvo ...). Razvoj turizma na podeželju bo slonel na naravni, kulturni, etnološki in tehnični dediščini, ekološkem kmetovanju, gozdarstvu, lovstvu in ribolovu. Vzporedno je potrebno graditi tudi na izboljšanju izobrazbene strukture ljudi na podeželju predvsem s pripravo ustreznih izobraževalnih programov.

---

² Povzetek poglavij Razvoj podeželja ter Turizem in dediščina, Regionalni razvojni program Jugovzhodne Slovenije 2007-2013, str. 150-157.

Zato je poglavitni cilj na področju razvoja podeželja v jugovzhodni Sloveniji krepitev večnamenske vloge kmetijstva in gozdarstva. Razvoj regije na področju razvoja podeželja bo slo-nel na načelih trajnostnega gospodarjenja z obnovljivimi naravnimi viri, ohranjanja kulturne krajine, varovanja okolja in biotske raznovrstnosti ter storitvenih dejavnosti. Regionalni raz-vojni program želi prispevati k ekonomski in socialni krepitvi podeželja v regiji in uveljaviti no-ve pristope k povečanju zaposlenosti na podeželju.

Regionalni razvojni program Jugovzhodne Slovenije za obdobje 2007-2013 utemeljuje svojo vizijo razvoja turizma v povezavi z dediščino: »Zelena, okolju prijazna turistična destinacija, s ponudbo zdraviliškega aktivno-doživljajskega turizma na temeljih naravne in kulturne dedišči-ne. Razvoj bo temeljil na partnerstvu in trajnostnem razvoju ter čezmejnem sodelovanju«.

Vizija razvoja turizma opredeljuje usmeritve razvoja turizma v regiji in vključuje izzive in spre-membe, ki jih prinaša globalizacija, spremenjeni demografski trendi in tehnološki razvoj. Temelji na prepoznavnosti in konkurenčnosti ponudbe, urejenosti okolja, naravni in kulturni de-diščini in razvoju okolju prijaznega trajnostnega turizma.

Razvijala se bo turistična ponudba, ki bo razpoznavna po individualnem pristopu do gosta, ki želi občudovati, spoznavati, aktivno in pasivno uživati neokrnjeno naravo, ki išče sprostitev, užitke v sproščujočih termalnih vodah, doživetja v domačem in gostoljubnem okolju, ki se rad vrača v preteklost, spoznava zgodovino, naravno in kulturno dediščino, okuša vina in tradici-onalno kulinariko.

Cilji programa so:

- Boljše povezovanje turizma z varstvom narave ter s kmetijstvom in gozdarstvom,
- Oblikovanje produktov naravoslovnega in kulturnega turizma tudi s prenavljanjem po-tencialov kulturne dediščine, kjer je to strokovno sprejemljivo,
- Oblikovanje produktov z dediščinskimi vsebinami,
- Povečevanje in izkoriščanje potencialov za razvoj ustreznih oblik turizma (zdraviliški, wellness, poslovni, rekreativni, zimski, prireditveni, gozdni, ekoturizem itd.),
- Zagotavljanje razvojnih možnosti in kakovosti bivanja na območjih varstva narave (iz-koriščati primerjalne prednosti),
- Ohranjanje kakovosti območij varstva narave (ohranjanje ugodnega stanja vrst in ekosistemov, preprečevanje razvrednotenij, sanacija razvrednotenij),
- Usposobljenost človeškega potenciala za razvoj turizma,
- Profesionalna organiziranost in marketing v obliki partnerstva javnega, zasebnega in nevladnega sektorja,
- Razvoj raziskovalno-izobraževalnega turizma.

Za doseganje ciljev razvojne vizije na področju turizma in dediščine se bodo izvajali naslednji ukrepi:

- Izboljšanje dostopnosti do objektov in območij naravne in kulturne dediščine, dvig ka-kovosti turistične infrastrukture in stanja objektov kulturne dediščine,

- Povečanje raznovrstnosti in kakovosti turistične ponudbe in storitev,
- Izboljšanje organiziranosti in sodelovanja javnega, zasebnega in nevladnega sektorja pri razvoju turistične destinacije.

Za izboljšanje dostopnosti do objektov in območij naravne in kulturne dediščine, dvig kakovosti turistične infrastrukture in stanja objektov kulturne dediščine je potrebno postaviti, izboljšati in poenotiti pomanjkljivo turistično in drugo obvestilno signalizacijo ob glavnih prometnicah, izboljšati pretočnost informacij o turistični ponudbi znotraj regije in na nacionalni ter predvsem mednarodni ravni, urediti elemente prostorske ureditve, kot so opremljenost z javnimi sanitarijami, koši za smeti, označbami in signalizacijo, v turistične programe je potrebno povečano vključevati javni potniški promet (npr. železnico) in okolju prijazne oblike transporta (kolesarjenje, pohodništvo, jahanje ...), izkoristiti potencialne bližnjih razvitih turističnih destinacij če mejo in relativno dobro prometno dostopnost do mednarodnih letališč, prestolnice in drugih večjih mest doma in čez mejo za prepoznavno in privlačno izletniško in predvsem stacionarno turistično destinacijo.

Za povečanje raznovrstnosti in kakovosti turistične ponudbe je potrebno obogatiti in diverzificirati, specializirati in dvigniti kakovost ponudbe v gostinsko-nastanitvenih objektih, urediti in vplivati na spremembo toge zakonodaje predvsem za vzpostavitev gostinsko-nastanitvenih objektov z majhno zmogljivostjo (npr. turistične kmetije z nastanitvami, privatne sobe in apartmaji z do 10 ležišč) in izkoristiti možnosti vključevanja obstoječih objektov za turistične namene (zidanice, počitniške hiše, gozdarske kočice, lovske kočice). Na področju financiranja je potrebno nameniti več razpoložljivih javnih sredstev za sofinanciranje razvojnih investicij, povezanih z razvojem turističnih produktov (ugodni krediti oz. subvencionirane obrestne mere, nepovratna sredstva iz različnih donacijskih shem) in poenostaviti postopke za pridobivanje razvojnih sredstev. Za turistične namene je potrebno bolje izkoristiti naravne, kulturno-zgodovinske in etnološke znamenitosti in atrakcije ter urediti razmerja glede skrbništva, vzdrževanja oz. upravljanja in vire financiranja. Obogatiti je potrebno obstoječo turistično ponudbo (športna, prireditve, sejmi in drugi dogodki, podeželski turizem, poslovni turizem ...), ki je preskromna glede na potencialne. Potrebno je prezentirati ključna območja narave v regiji (Kočevsko, Krka, Kolpa, Temenica, Gorjanci, Krakovski gozd). Potrebno je izdelati analizo danosti in študijo izvedljivosti pešpoti, kolesarskih poti, poti za izlete s konji, trženja gozdnih koč, učnih poti, lova, fotolova, opazovanja divjih živali in ostalih možnosti, ki jih omogočajo gozdovi, razviti sodelovanje s sektorji kmetijstva in gozdarstva na območjih, kjer cilji varstva narave omejujejo obstoječo rabo kmetijskih in gozdnih površin, ter oblikovati celovito turistično ponudbo z izgradnjo turističnih kapacitet (rekreacijskih, nočitvenih, prehrabnih, oskrbovalnih ...) in vzpostaviti povezavo z obstoječim stanjem posameznega okolja (kulturna in naravna dediščina ...), za RP Kočevsko-Kolpa nadaljevati z aktivnostmi v zvezi z razglasitvijo, predvsem pa zasnovati izgradnjo osrednjega informacijskega centra za predstavitev narave Kočevske, ki bo vključevala tudi predstavitev velikih zveri. Potrebno je razvijati blagovne znamke regije, ki pripomorejo k boljši prepoznavnosti in učinkovitejšem marketingu ponudbe predvsem na domačem turističnem trgu.

Za izboljšanje organiziranosti in sodelovanja javnega, zasebnega in nevladnega sektorja pri razvoju turistične destinacije je potrebno povezati in izboljšati sodelovanje turističnih ponud-

nikov med seboj in z javnimi službami ter civilno družbo ter formalizirati t.i. javno-zasebna partnerstva kot temelj za usklajeno in koordinirano sodelovanje pri razvoju podeželjskega turizma v jugovzhodni Sloveniji.

14. KONCEPT PROMOCIJE MREŽE TURISTIČNIH POTI V OBČINI DOLENJSKE TOPLICE Od modela do izvedbe

Uvod

Mreža turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je projekt, ki ga spodbuja Občina Dolenjske Toplice in želi povezati obstoječe pešpoti in kolesarske poti ter nove poti na območju občine Dolenjske Toplice.

Zasnova označevanja mreže turističnih poti Dolenjskih Toplic s celotno grafično podobo in prostorsko umestitvijo ter promocija in distribucija predpostavljajo, da poznamo koncept in strategijo razvoja turizma občine Dolenjske Toplice in da vemo za njene posebnosti in iz njih izhajajoče primerjalne prednosti.

Poslovni izziv

Ponudniki pešpoti in kolesarskih poti so se odločili povezati in skupaj oblikovati mrežo turističnih poti, ki bo dovolj atraktivna in kakovostna, da bo v občino Dolenjske Toplice prinesla nov razmah in morda tudi nov razvoj turistične dejavnosti. Akterji mreže turističnih poti se ob osnovnih infrastrukturnih in storitvenih pomanjkljivostih soočajo tudi z izzivom skupnega nastopa na trgu.

Namen projekta

Namen projekta je postaviti skupna izhodišča za oblikovanje strategije Mreže turističnih poti občine Dolenjske Toplice in s skupnimi temelji za tržno zanimivo strategijo razvoja turizma pri državnih in evropskih institucijah pridobiti dodatne vire financiranja za njeno realizacijo. Namen projekta je tudi povezati in združiti ponudnike pod enotno in skupno idejo in strategijo, da začno stopati na trg enotno, samozavestno in prodorno.

Ponudniki turističnih storitev v Mreži turističnih poti občine Dolenjske Toplice bodo začeli nastopati na trgu usklajeno, ko bodo videli iste segmente potrošnikov in gostov in bodo verjeli v skupno zgodbo. Vse dotlej poskusi združevanja ponudbe ne bodo prinesli pričakovanih rezultatov. Da pa bi to združevanje dosegli, je potrebno sistematično izobraževanje vseh članov v mreži turističnih poti in potencialnih kandidatov, z namenom povečati profesionalizacijo ter kakovost in vrednost nove ponudbe.

1. Osnovne značilnosti Mreže turističnih poti

Razlogi povezovanja v Mrežo turističnih poti

- skupna strategija za pridobivanje finančnih sredstev od države in EU
- konkurenčnost z ostalimi podobnimi turističnimi ponodbami
- združevanje sredstev in človeških potencialov
- zmanjševanje stroškov promocije
- privabljanje novih gostov oziroma zvestih obiskovalcev

Mreža turističnih poti vzpostavlja novo ponudbo s povezovanjem obstoječe ponudbe, ki temelji na dobri geografski legi in povezavah, pestrosti ponudbe, bogati tradiciji in pripravljenosti na sodelovanje.

Cilj mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice je s povezovanjem doseči celovitejšo turistično ponudbo ter povečati število porabnikov te ponudbe in povečati dohodek in dobiček od turizma.

Pozitivni dejavniki za uspešnost Mreže turističnih poti

- dobre cestne povezave
- razgibana, pestra in neokrnjena narava
- obsežne površine za rekreacijo v naravi
- naravna in kulturna dediščina
- središčna lega Dolenjskih Toplic
- pestrost obstoječih pešpoti in trasiranih kolesarskih poti
- značilne lokalne in tradicionalne prireditve
- ekološko pridelana hrana in zelišča
- zdravilišče kot eden glavnih stebrov turizma
- odličen odnos Zdravilišča Krka do okolja
- celovita ponudba
- pripravljenost turističnih delavcev na sodelovanje

Mreža turističnih poti nudi priložnosti za razvoj podeželskega turizma in aktivnega oddiha v občini Dolenjske Toplice.

2. Segmentacija trga

Za uspešno strategijo trženja turističnih poti v Dolenjskih Toplicah je potrebno segmentirati prodajne kanale in obiskovalce pešpoti in kolesarskih poti.

Obiskovalci lahko pridejo do pošpoti in kolesarskih poti v občini Dolenjske Toplice sami ali preko prodajnih kanalov.

Segmentacija prodajnih kanalov predstavlja izbor tistih kanalov, preko katerih se bo prodajala ponudba Mreže turističnih poti in jih bodo za prodajo posameznih storitev uporabili nosilci te ponudbe.

Za segmentiranje obiskovalcev pešpoti in kolesarskih poti so posebej zanimivi tisti obiskovalci, ki so najbolj primerni za razvoj in trženje mreže turističnih poti. Pri tem se postavlja zelo pomembno vprašanje, ali so dosedanji obiskovalci v Dolenjskih Toplicah isti, kot bi jih želeli imeti po vzpostavljeni in razviti Mreži turističnih poti.

Želene lastnosti obiskovalcev Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice

1. Skupine obiskovalcev glede na določene značilnosti
2. Skupine lastnosti obiskovalcev
3. Pričakovanja obiskovalcev z določenimi skupinami lastnostmi

2.1. Skupine obiskovalcev glede na določene značilnosti

a) širši pogled

- družine
- ljubitelji narave
- imajo radi aktivni oddih
- cenijo pristnost in domačnost
- vedo, kaj hočejo
- odprti in vodljivi
- sproščeni in komunikativni
- želijo preživeti dolg vikend
- želijo preživeti dopust
- se vračajo v Dolenjske Toplice

b) ožji pogled

• osveščenost	najbolj zeleno: informiran in odprt za predloge manj zeleno: pasiven najmanj zeleno: muhast
• aktivni oddih	najbolj zeleno: dinamičen, ima rad veliko aktivnosti manj zeleno: nedinamičen in neaktiven najmanj zeleno: zavrača aktivnosti
• pestrost ponudbe	najbolj zeleno: možnost izbire in sestave poljubnih kombinacij

- širi dober glas
  - manj želeno: omejena izbira
  - najmanj želeno: skromna ponudba
  - najbolj želeno: vpliven
  - manj želeno: komunikativen
  - najmanj želeno: nevpliven in zaprt
- zvestoba
  - najbolj želeno: visoka pogostnost obiska
  - manj želeno: odzivna
  - najmanj želeno: nepredvidljiva
- oddih na podeželju
  - najbolj želeno: podeželje vzbuja zadovoljstvo
  - manj želeno: ne ceni značilnosti in prednosti podeželja
  - najmanj želeno: za podeželje mu ni mar

2.2. Skupine lastnosti obiskovalcev

- S1 podeželje mu vzbuja zadovoljstvo (oddih na podeželju), je dinamičen in ima rad veliko aktivnosti (aktivni oddih), želi imeti možnost izbire in sestave poljubnih kombinacij (pestrost ponudbe) – gost s poudarjenimi adrenalinskimi lastnostmi
- S2 podeželje mu vzbuja zadovoljstvo (oddih na podeželju), je dinamičen in ima rad veliko aktivnosti (aktivni oddih), dovolj mu je omejena izbira ali skromna ponudba (pestrost ponudbe) – vodeni gost
- S3 podeželje mu vzbuja zadovoljstvo (oddih na podeželju), je nedinamičen in neaktiven (aktivni oddih), je informiran in odprt za predloge (osveščenost) – vodeni gost
- S4 podeželje mu vzbuja zadovoljstvo (oddih na podeželju), je nedinamičen in neaktiven (aktivni oddih), je muhast – ljubitelj dobre hrane in zabave
- S5 ne ceni značilnosti in prednosti podeželja ali mu za podeželje ni mar (oddih na podeželju), ima visoko pogostnost obiska (zvestoba) – ljubitelj dobre hrane in zabave
- S6 ne ceni značilnosti in prednosti podeželja ali mu za podeželje ni mar (oddih na podeželju), je odziven ali nepredvidljiv (zvestoba) – nezanimiv obiskovalec, a naš gost

2.3. Pričakovanja obiskovalcev z določenimi skupinami lastnostmi

- S1   Gost s poudarjenimi adrenalinskimi lastnostmi
- želi vzdrževati stalne stike s ponudnikom turističnih storitev
  - želi biti tekoče informiran o vseh novostih, ki se dogajajo na bližnjih lokacijah njegovega turističnega obiska
  - želi biti obravnavan drugače kot drugi gostje – bolj prijateljsko
  - želi dobiti ponudbe, pri katerih lahko (po)misli, da so pripravljene zgolj zanj

- želi vedno kaj novega in ne sme mu postati niti za trenutek dolgčas
- je pogost obiskovalec destinacije
- prinese veliko denarja
- želi imeti možnost izbire
- želi adrenalinsko doživetje

S2 in S3 Vodeni gost

- želi korektno obravnavanje, ki temelji bolj na spoštovanju kot prijateljstvu
- je predstavnik skupine (družina, klapa, klubi, šole, podjetja...)
- želi imeti pripravljen program
- želi imeti dobro dodatno ponudbo na področju kulinarike in večernih aktivnosti
- želi dobiti zgodbo (vezano na splošno znanje ter zgodovinske, kulturne in geografske značilnosti)

S4 in S5 Ljubitelj hrane in zabave

- želi doživeti nekaj novega, kar pa je obogateno s kakovostno kulinarično ponudbo in večerno zabavo
- če bo zadovoljen, se bo še vračal
- če enkrat ne bo zadovoljen, se nikoli več ne bo vrnil
- bolj kot okolje in aktivnosti, mu več pomenita sprostitev in prijetno doživetje, ki ga bo vselej zapolnilo s pozitivno energijo

S6 Nezanimivi gost

- je naključni gost, ki v sebi ne nosi potenciala, da bi prerasel v rednega gosta in posledično ni »vreden« enake pozornosti kot ostali segmenti gostov – lahko pa seveda kot vsak med njimi škodi dobremu imenu destinacije

Če želimo segmentu vodenim, ki pričakujejo vnaprej predstavljene programe, ponuditi peš-poti in kolesarske poti, potem moramo mreži turističnih poti dodati neko zgodbo, na katero se bodo vezali različni paketi storitev. To zgodbo mora vleči nek osrednji dogodek, okoli katerega se bo vse vrtelo. V primeru Dolenjskih Toplic se samo po sebi ponuja zdravilišče, ki lahko postane glavna spodbuda za turiste, ki bodo imeli svojo izhodiščno točko v toplicah, poleg njih pa jim bomo načrtovano in organizirano ponujali storitve Mreže turističnih poti. Lahko pa poiščemo še kakšen drug dogodek za osrednjo zgodbo.

V širši okolici Dolenjskih Toplic bomo našli dovolj tradicionalnih kulinaričnih specialitet, ki jih lahko ponudimo segmentu ljubiteljev hrane in zabave. V tem primeru bi lahko bila osrednja zgodba t. i. kulinarična cesta, ki bi združila ponudnike kulinarike. Seveda pa bi moral vsak ponudnik izpostaviti vsaj eno kulinarično posebnost. Gost bi moral vedeti, kaj lahko pričakuje na »kulinarični cesti«, ker pa ima rad zabavo, mu lahko ponudimo tudi kakšno presenečenje.

Gost s poudarjenimi adrenalinskimi lastnostmi mora imeti stalno občutek, da se nekaj dogaja in je vse pripravljeno prav zanj. V tem segmentu bomo pogosto našli skupine prijateljev in sodelavcev – skupne aktivnosti jih dodatno združujejo ali še tesneje vežejo med seboj. Pešpoti in kolesarske poti pa tudi morebitne konjeniške poti so primerne predvsem za tiste, ki jim je poleg adrenalina pomembno predvsem gibanje.

3. Strategija pristopa

Segmentacija gostov, ki jih predstavljajo obiskovalci pešpoti in kolesarskih poti, nas pripelje do treh ključnih skupin s podobnimi lastnostmi obiskovalcev in gostov, ki so za našo ponudbo zanimivi in si jih lahko želimo. S premislekom o prednostih in priložnostih lahko izluščimo dve vrsti ponudbe.

Prva ponudba je **podeželjski turizem** in je namenjen obiskovalcem iz segmentov *vodenih gostov* in delno *ljubiteljev hrane in zabave*. Podeželjski turizem temelji torej na zgodbi in dobri kulinarični ponudbi. Tu se je tudi v Dolenjskih Toplicah uveljavila ponudba Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine.

Druga ponudba je **aktivni oddih**, ki je namenjen segmentoma *gostov s poudarjenimi adrenalinskimi lastnostmi* in *vodenih gostov*.

Omenjeni dve ponudbi, podeželjski turizem in aktivni oddih, sta temelj za določitev nadaljnjih strateških korakov v razvoju Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice.

4. Prodajne poti

Prodajne poti so neposredne ali pa se vanje vključuje eden ali več posrednikov. Glavne prodajne poti:

- neposredna prodaja
- prodaja po elektronskih medijih z uporabo spletnih strani in e-pošte
- prodaja preko turistično informacijskih centrov
- prodaja preko agencij, ki organizirajo poslovne konference
- prodaja preko turističnih agencij
- prodaja na sejnih
- prodaja v Zdraviliščih Krka

Trženje Mreže turističnih poti je usmerjeno v to, da je ponudba pešpoti in kolesarskih poti na voljo na pravem mestu, ob pravem času, po primerni ceni in ob ustreznem komuniciranju.

Pri trženju je potrebno upoštevati potrebe in želje obiskovalcev in gostov, ugotoviti, koliko so za to pripravljeni plačati, koliko je pri tem enostaven nakupni proces in kakšna je komunikacija na relaciji prodajalec – kupec (gost).

5. Tržno komuniciranje

Cilj tržnega komuniciranja so odločen prodor na segmenta podeželskega turizma in aktivnega oddiha, povečati prihodke in dobiček od prodaje Mreže turističnih poti v občini Dolenjske Toplice in Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine in nagovarjati vse skupine možnih obiskovalcev.

Za potrebe trženja Mreže turističnih poti se bomo posebej posluževali naslednjih dejavnikov in po naslednjem vrstnem redu:

- stiki z javnostmi kot skrbno načrtovano komuniciranje preko medijev, ki omogoča ureničevanje poslanstva organizacije Mreže turističnih poti
- osebna prodaja po vzpostavljanju odnosa z gostom
- pospeševanje prodaje z ugodnostmi za nove goste in nagradami za zvestobo
- oglaševanje kot načrtno posredovanje informacij ciljnim skupinam

Običajno bomo uporabljali naslednje tehnike internega in zunanega komuniciranja:

- mailing
- izdelava samostojne spletne strani
- objavlanje besedil – promocijski članki v dnevnikih tiskanih medijih in specializiranih revijah v izjemnih primerih, praviloma redakcijski članki
- sejmi – vključevanje v ponudbo Dolenjske in Bele krajine (Sejem počitnic) in Slovenije (sodelovanje s Slovensko nacionalno turistično organizacijo)
- tiskovne konference
- založništvo informativnih in predstavitevskih tiskovin in publikacij: katalog – vodnik z opisi poti ter zanimivosti in ponudbo ob njih / od lista z eno potjo do kataloga z mrežo poti in topografska karta 1:25.000 z vrisano mrežo turističnih poti
- izdelava enodnevnih in večdnevnikh paketov za vikend in za letni dopust
- akvizicija gostov po slovenskih agencijah, ki pripravljajo izlete po Sloveniji in posebej po Dolenjski
- anketa obiskovalcem in gostom ter na sejmih
- osebna prodaja